Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

23 СНЕЖНЯ 2008 г.
АЎТОРАК
№ 242 (26355)

Кошт 500 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

СА «ЗВЯЗДОЙ» — У НОВЫМ ГОДЗЕ!

Ідзе падпіска на I паўгоддзе і I квартал 2009 года

Падпісныя цэны на газету «Звязда» (у рублях)

Індэкс	на 1 месяц	на 3 месяцы	на 6 месяцаў
63850 (індывідуальны)	10120	30360	60720
63145 (індывідуальны льготны для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	9570	28710	57420
63858 (ведамасны)	16170	48510	97020
63239 (ведамасны льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	14740	44220	88440

Кіраўніцтва Беларусі і Расіі гатова да пошуку ўзаемавыгадных рашэнняў

Фота БЕЛТА.

Беларусь і Расія з'яўляюцца стратэгічнымі і ключавымі адна для адной партнёрамі і гатовы да пошуку ўзаемапрымальных рашэнняў па актуальных пытаннях двухбаковага супрацоўніцтва. Гэту пазіцыю пацвердзілі Прэзідэнты Беларусі і Расіі Аляксандр Лукашэнка і Дзмітрый Мядзведзеў 22 снежня на перагаворах у Крамлі.

Дамоўленасць аб сустрэчы была дасягнута ў пачатку снежня, калі было прынята рашэнне пачакаць з правядзеннем пасяджэння Вышэйшага Дзяржсавета. Дату і месца сустрэчы прапанаваў расійскі бок. У час нядаўняй тэлефоннай размовы Прэзідэнты агаварылі тэматыку і фармат маючай адбыцца сустрэчы. На ёй абмяркоўваліся пытанні цаны на прыродны газ ва ўвязцы з цэлым комплексам іншых пытанняў, у тым ліку эканамічных.

Кіраўнікі дзвюх дзяржаў выказалі ўзаемную думку аб тым, што гэты год быў няпросты, але цалкам рэзультатыўны для дзвюх краін.

«Мы сапраўды дабіліся ў эканамічнай сферы значных вынікаў, а ў іншых сферах наогул ніякіх праблем не было. У Расіі правільна падкрэсліваецца, што цяперашняя эканамічная сітуацыя створана не намі, яна прыўнесена і ў Беларусь, і ў Расію звонку. Калі б стабільнасць у свеце захоўвалася, нам было б дастаткова пяці гадоў (а Расіі можа менш) для таго, каб моцна стаць на ногі», — перакананы Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнты адзначылі, што цяперашняя складаная фінансава-эканамічная сітуацыя ў свеце аказала ўплыў на тэмпы эканамічнага развіцця. «Мы гэтага не ўтойваем. Але вельмі правільна канстатавалі і ў Еўропе, і ў ЗША, што паасобку з гэтага крызісу не выбрацца», — дадаў кіраўнік беларускай дзяржавы.

«Нам сёння ёсць аб чым пагаварыць. Але публічна хачу адвесці ўсякія інсінуацыі, якія гучалі апошнім часам наконт таго, што Беларусь ледзь не на каленях ідзе ў Крэмль, каб нешта выпрасіць. Адразу хачу сказаць: мы сёння абсалютна нічога не збіраемся прасіць», — падкрэсліў Прэзідэнт Беларусі ў пачатку сустрэчы ў вузкім складзе.

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што Беларусь — гэта зборачны цэх былога Савецкага Саюза, «а сёння, лічы, Расіі». «Камплектуючыя і рэсурсы мы купляем у Расійскай Федэрацыі. Калі эканоміка Беларусі спыніцца, вы цудоўна ведаеце, што гэта плюс 10 млн часткова або поўнасцю беспрацоўных у Расіі. Таму што спыняцца прадпрыемствы, у якіх мы бяром камплектуючыя. Лічу, гэта не ў інтарэсах Расіі, а тым больш Беларусі. Вось у гэтым ключы мы сапраўды хочам падтрымкі Расійскай Федэрацыі, таму што гэта ў інтарэсах і Расіі, і Беларусі», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка лічыць, што Беларусь і Расія ў стане вырашыць пытанні, якія цікавяць адна адну.

«Што датычыцца пытанняў нашых перагавораў, тут, зразумела, журналісты маюць рацыю: не толькі ў нас ёсць да Расіі пытанні, але і ў Расійскай Федэрацыі — да Беларусі. Адразу хачу сказаць перад нашай размовай: мы не маем ніякіх праблем для таго, каб вырашыць усе пытанні Расіі так, як трэба, якія ляжаць у плоскасці Беларусі. І я думаю, што няма абсалютна ніякіх праблем, каб Расійская Федэрацыя вырашыла ўсе пытанні Беларусі, якія цікавяць тут нас. Я ўпэўнены, што мы ў стане іх вырашыць, таму што праблемных пытанняў, з нашага пункту гледжання, няма», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт Беларусі адзначыў, што Расія «заўсёды была зацікаўлена ў тым, каб Беларусі было добра і адносіны добра складваліся». «Расійская Федэрацыя для нас стратэгічны партнёр, і не проста стратэгічны — гэта брацкая дзяржава. Падабаецца гэта каму-небудзь або не, мы з гэтых пазіцый будзем зыходзіць заўсёды. Гэтак настроены беларускі народ. І вы выдатна ведаеце мой пункт погляду адносна Расійскай Федэрацыі», — дадаў кіраўнік беларускай дзяржавы.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Радавы тэрміновай службы Вадзім БАХАНЬКОЎ у свой вольны час на галоўным мінскім катку.

У СВЕЦЕ

ЗУБКОЎ ПАПЯРЭДЗІЎ ЕЎРОПУ АБ ГАЗАВАЙ НЕБЯСПЕЦЫ З БОКУ УКРАІНЫ

Расійская газавая манаполія «Газпрам» будзе выконваць усе абавязацельствы па кантрактах на пастаўку газу з еўрапейскімі партнёрамі, аднак дзеянні Украіны могуць дэстабілізаваць сітуацыю.

Такая заява ўтрымліваецца ў пасланні кіраўніцтву Еўрасаюза і кіраўнікам урадаў асобных еўрапейскіх краін, якое падпісаў першы віцэ-прэм'ер і старшыня савета дырэктараў «Газпрама» Віктар Зубкоў.

Паводле інфармацыі расійскага боку, урад Расіі і «Газпрам» прымаюць усе намаганні для вырашэння праблемы з газавым доўгам Украіны, аднак рашэнне пакуль не знойдзена. Віктар Зубкоў адмыслова адзначыў, што прычына гэтага — «неканструктыўная пазіцыя ўкраінскага боку».

КІРОЎЦА ЗБІЎ ТРАІХ У... ПАДЗЕМНЫМ ПЕРАХОДЗЕ

Кіроўца пазадарожніка ва Украіне збіў траіх пешаходаў, аднаго з іх — насмерць, заехаўшы ў падземны пераход у горадзе Макееўка Данецкай вобласці.

Як распавялі выратавальнікі, кіроўца аўтамабіля «Таёта-Лендкрузер» не справіўся з кіраваннем, заехаў у падземны пешаходны пераход, дзе збіў людзей. «Пасля гэтага ён заднім ходам выехаў з пераходу і дапусціў сутыкненне з пяццю легкавымі аўтамабілямі», — адзначылі ў МНС. У выніку ДТЗ пацярпелі чатыры чалавекі, у тым ліку кіроўца аўтамабіля і трое пешаходаў, адзін з якіх пазней сканаў у лякарні.

«У АРТЫЛЕРЫІ — ВЫХАДНЫ!»

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 23.12.2008 г. (для б/н разлікаў)	
1 долар ЗША	2 200,00
1 еўра	3 098,48
1 латвійскі лат	4 376,80
1 літоўскі літ	896,82
1 чэшская крона	116,66
1 польскі злоты	755,24
1 расійскі рубель	77,83
1 украінская грыўня	270,10

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў Цэнтрабанк РФ	
USD	28,2682
10 UAH	34,8131
1000 BYR	12,8433
EUR	39,7253

Курс у гандлёвых кампаніях (на 22.12.2008 г.)	
USD	2250 / 2300

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2009 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.
ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінсувязі № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 да 02.05.2009

Бернд ШТАНГЕ: Прамая лінія «Звязды»

«У ФУТБОЛЕ ЗАЎСЁДЫ ЁСЦЬ ШАНЦ. У НАШЫМ ВЫПАДКУ — ШАНЦ АЎТСАЙДАРА»

Канец снежня — самы час падвесці вынікі выступлення нацыянальнай каманды, якая пераадолела трэць адборачнага шляху на чэмпіянат свету-2010, правёўшы матчы з Украінай (0:1), Андорай (3:1) і Англіяй (1:3). А напрыканцы сезона была таварыская гульня на Кіпры, якую наша каманда насуперак спадзяванням крыўдна прайграла (1:2). На пытанні нашых чытачоў, што датычыліся нацыянальнай зборнай, выступлення БАТЭ ў Лізе чэмпіёнаў, а таксама іншыя, якія вы маглі задаваць папярэдне па тэлефоне або праз інтэрнэт, адказаў галоўны трэнер каманды Бернд Штанге.

АБ ЗБОРНАЙ:

— Ці апраўдала зборная вашы спадзяванні? (**Андрэй Васільевіч,** *г. Маладзечна*)

— Яшчэ не. Мы павінны стаць нашмат мацнейшымі і перш за ўсё больш стабільнымі, асабліва ў афіцыйных сустрэчах. Добрых вынікаў у таварыскіх сустрэчах недастаткова. Мы павінны навучыцца менталітэту пераможцаў і дэманстраваць яго пастаянна — зноў і зноў.

— Што было самым складаным у працы са зборнай і ў Беларусі ў цэлым? (**Дзяніс,** *Смаргонь*)

— Наданне зборнай новага аблічча і вывад маладых навічкоў на міжнародны ўзровень — працаёмкі працэс. Калі Глеб, Кутузаў ці Кульчы не могуць гуляць у тым ці іншым матчы, паўнавартаснай замены ім няма. І ў гэтым выпадку на полі мала гульцоў з лідарскімі якасцямі. Наш чэмпіянат рыхтуе пакуль недастатковую колькасць класных майстроў. І ў важным для нас узросце 25-30 гадоў не хапае гульцоў міжнароднага ўзроўню. Гэтую «шчыліну» мы закрываем зараз вялікай колькасцю моладзі. Даводзіць гэтых футбалістаў да патрэбнага ўзроўню — наша вялікая агульная задача.

— Вы разрэкламавалі нацыянальную зборную як ніхто з вашых папярэднікаў. Гэта неад'емная частка трэнерскай справы ў Еўропе? А што самі лічыце самым важным у сваёй працы ў Беларусі? (***bigboss,*** *Мінск*)

— Прадукт пад назвай футбол паспяховы ва ўсім свеце. А нам у Беларусі патрэбна больш рэкламы. Дзве тысячы гледачоў на матчы вышэйшай лігі — дрэнны стымул для вялікіх дасягненняў. Мы ўсе павінны рабіць больш для балельшчыкаў, прычым газеты, тэлебачанне, радыё, спецыялісты па маркетынгу павінны таксама ўдзельнічаць у гэтым працэсе. Сёлета мы дасягнулі прагрэсу ў гэтым напрамку, аднак пакуль адстаём ад міжнародных стандартаў. Сваёй самай важнай задачай лічу дасягненне найлепшых вынікаў. Толькі яны маюць значэнне на гэтым узроўні, больш нічога.

Прамую лінію правяла Алена АЎЧЫННІКАВА.

(Заканчэнне ў наступным нумары.)

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыў Беларускага тэлеграфнага агенцтва з 90-годдзем з дня заснавання агенцтва

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што кожны дзень на працягу многіх дзесяцігоддзяў работнікі БЕЛТА прымаюць актыўны ўдзел у напісанні летапісу жыцця беларускага народа, садзейнічаюць умацаванню сацыяльна-палітычнай стабільнасці і маральных асноў грамадства.

«Вядучае нацыянальнае агенцтва, плённа супрацоўнічаючы з замежнымі партнёрамі, павышае міжнародны аўтарытэт нашай краіны, забяспечвае правы грамадзян на атрыманне ўсебаковай інфармацыі аб найважнейшых падзеях у Беларусі і свеце», — гаворыцца ў віншаванні.

«Упэўнены, што супрацоўнікі агенцтва і надалей будуць уносіць дастойны ўклад у развіццё айчыннай прэсы і сусветнай інфармацыйнай прасторы», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Налічаная сярэдняя зарплата работнікаў Беларусі ў лістападзе 2008 года склала Br954 тыс. 891

паведамілі БЕЛТА ў Нацыянальным статыстычным камітэце. Гэты паказчык у кастрычніку быў роўны Br958 тыс. 358.

Налічаная сярэдняя зарплата рабочых і служачых у лістападзе склала Br972 тыс. 095. У кастрычніку яна была Br975 тыс. 418.

У выхадныя істотна падмарозіць

Аб гэтым паведаміў рэдакцыі начальнік службы гідраметэапрагнозаў Рэспубліканскага гідраметцэнтра Дзмітрый Рабаў.

Сёння ўдзень ападкі будуць назірацца яшчэ ў выглядзе мокрага снегу і дажджу. Слабы туман, на ўсходзе краіны галалёд, на дарогах галалёдзіца. Чакаецца наліпанне мокрага снегу. Тэмпература паветра ад мінус 4 да плюс 2 градусаў. У сераду і чацвер амаль усюды будзе ісці снег, слабая мяцеліца, на дарогах галалёдзіца. У сераду на працягу сутак 1—7, у чацвер — 3—9 градусаў марозу, уначы ў пятніцу 4—10, удзень — 3—8 марозу. У выхадныя сціхне вецер, спыніцца снег, але ўзмоцняцца маразы. У суботу—нядзелю ўначы мінус 6—11, пры праясненнях да 14, удзень мінус 3—9 градусаў.

Сяргей КУРКАЧ.

ISSN 1990 - 763X

ЖЫВАЯ ХРОНІКА

Найстарэйшае інфармацыйнае агенцтва краіны — БелТА — сёння спраўляе 90-годдзе

Яго вялікасці Факту верай і праўдай служыла не адно пакаленне белтаўцаў. Хвіліна за хвілінай, год за годам яны вялі хроніку краіны. Вачыма фотакораў і журналістаў мы і зараз можам пабачыць тагачаснае жыццё, пагартаўшы старыя падшыўкі. Сёння БелТА выпускае прыблізна паўтары сотні паведамленняў і сто фотанавінаў з усіх куткоў краіны штодзень. Акрамя агенцтва ў структуры медыя-асілка яшчэ штотыднёвая газета «7 дзён», часопісы «Эканоміка Беларусі» і «Беларуская думка». Плюс выдавецкая дзейнасць, а таксама стварэнне сайтаў. БелТА зрабіла сабе імя і ў дадатковых рэкамендацыях не мае патрэбы. Іншымі сталі маштабы працы, аднак нязменным застаўся прынцып. Хроніка як яна ёсць. Не ўчора, не заўтра, а менавіта сёння, літаральна зараз.

БЕЛТАЎЦЫ

Першае, што бачыць наведвальнік, трапляючы ў працоўны кабінет **генеральнага дырэктара БелТА Дзмітрыя ЖУКА** — выслоўе Чэ Гевары на дзвярах «Стаміўся — адпачні. Але пасля гэтага ты ніколі не будзеш байцом рэвалюцыі». Дык вось які падыход да працы ў агенцтве?

— Калі ты працуеш з інфармацыяй, і ўпусціў хоць нешта, расслабіўся на момант, то ўзнавіць ланцуг падзей практычна немагчыма. Вось гэта, напэўна, галоўнае ў рабоце рэпарцёра — ён павінен быць пастаянна ў курсе ўсіх падзей, — упэўнены спадар Жук, які сам пакаштаваў рэпарцёрскага хлеба. — Работа ў інфармагенцтве дыктуе прэтэндэнту шэраг умоў. Па-першае, гэта павінен быць чалавек усебакова адукаваны. Па-другое, мецць выразнае мысленне і вылучаць галоўнае ў падзеі, яе сутнасць. І потым гэта лаканічна і выразна перадаваць — так, каб дадатковых пытанняў у тых, хто спажывае інфармацыю, не ўзнікала. Па-трэцяе, валодаць прафесійнай сумленнасцю. Ён не мае права выказваць сваё стаўленне да падзеі, калі рыхтуе паведамленне, — толькі яе ўдзельнікаў ці аўтарытэтных у гэтай сферы спецыялістаў. Аднак гэта зусім не азначае, што журналісты БелТА не маюць свайго меркавання. Для гэтага ёсць шмат іншых жанраў. Тыя ж каментарыі, якія робяць журналісты для ленты, акрамя таго, мы выдаём газету, часопісы, таму спектр прымянення іх творчасці вельмі шырокі і аналітыкі таксама хапае. Па-чацвёртае, трэба, каб чалавек быў псіхалагічна гатовы да працы ў нас.

Персанал, прызнаецца кіраўнік, падабраць цяжка. Таму многіх спецыялістаў БелТА рыхтуе сваімі сіламі:

— Каб да нас трапіць, нельга прыйсці на пятым курсе і сказаць «Я хачу працаваць у вас». Мы вядзём 7 — 10 журналістаў пачынаючы з другога курса, гады праз два-тры разумеем, каго з іх хацелі б бачыць у сябе, і тады яны працуюць у нас на палову стаўкі. Фактычна яны праходзяць тут яшчэ і вытворчае навучанне, як гэта раней называлася. На жаль, выпускнікі Інстытута журналістыкі слаба ведаюць асновы дзяржаўнага ладу, нацыянальнай эканомікі. 98 са 100 выпускнікоў, якія прыходзяць да нас, хочуць пісаць пра культуру... Таму апошнім часам мы сталі аддаваць перавагу выпускнікам факультэта міжнародных адносінаў, маладым эканамістам. Шмат набіраем праграмістаў, бо актыўна развіваемся ў інтэрнэце. Сярэдні ўзрост працаўнікоў агенцтва — 37 гадоў.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Кіраўніцтва Беларусі і Расіі гатова да пошуку ўзаемавыгадных рашэнняў

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Прэзідэнт Расіі Дзмітрый Мядзведзеў заявіў: «Тут у нас пункты гледжання супадаюць. Мы, зразумела, лічым Беларусь сваім ключавым, стратэгічным партнёрам. І ў гэтай канстатацыі ўсё закладзена. У супрацоўніцтве дзяржаў, нават такіх блізкіх, як Беларусь і Расія, усё роўна будуць накопліваацца пытанні. Мы для таго і сустракаемся, каб іх здымаць. Гэта наш канстытуцыйны абавязак як прэзідэнтаў: сустрэліся, абмеркавалі, прынялі рашэнне — узаемавыгаднае, якое ўспрымаецца нашымі народамі. Я з гэтага буду зыходзіць».

Дзмітрый Мядзведзеў дадаў, што ў канцы года «прынята сустракацца, падводзіць вынікі, як гэта робіцца ў добрых сяброў». «Таму і мы з вамі можам сёння абмеркаваць, як прайшоў гэты год», — падкрэсліў Дзмітрый Мядзведзеў, звяртаючыся да Аляксандра Лукашэнкі.

На думку Прэзідэнта Расіі, 2008 год быў «вельмі насычаны, у нечым складаны». «У той жа час калі гаварыць аб дынаміцы беларуска-расійскага супрацоўніцтва, то яна была нядрэнная. Устойліва рос тавараабарот. Мы, у прынцыпе, выходзілі на тыя рашэнні, на якія павінны былі выходзіць. З улікам сусветнага фінансава-эканамічнага крызісу мы прадаўжаем супрацоўнічаць, знаходзіць шляхі выхаду з гэтых праблем. Лічу, што Новы год на расійска-беларускім напрамку мы можам сустракаць з добрым настроем», — сказаў Дзмітрый Мядзведзеў.

Пасля заканчэння сустрэчы ў вузкім фармаце Прэзідэнты Беларусі і Расіі прадоўжылі перагаворы ў пашыраным складзе: да кіраўнікоў дзяржаў далучыліся прэм'ер-міністры дзвюх краін Сяргей Сідорскі і Уладзімір Пуцін, а таксама кіраўнікі Нацыянальнага банка Беларусі і Цэнтрабанка Расіі. Затым у Крамлі прайшло рабочае снеданне Прэзідэнтаў, у якім прынялі ўдзел кіраўнікі ўрадаў.

Па выніках прайшоўшых перагавораў была вызначана цалкам прымальная для беларускага боку цана на газ. Былі прынятыя рашэнні абмеркаваных пытанняў, у тым ліку ў сферы бяспекі, якія атрымаюць сваё дакументальнае афармленне на запланаваным на канец студзеня 2009 года пасяджэнні Вышэйшага Дзяржсавета Саюзнай дзяржавы. Парадак дня ВДС прапанаваны беларускім бокам.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Дзяржаўная камісія выбрала для будаўніцтва беларускай АЭС Астравецкую пляцоўку

Атамная электрастанцыя ў Беларусі будзе будавацца на Астравецкай пляцоўцы ў Гродзенскай вобласці. Такое рашэнне прыняла 20 снежня Дзяржаўная камісія па выбары месца размяшчэння зямельнага ўчастка для будаўніцтва АЭС Беларусі, паведаміла карэспандэнту БЕЛТА прэс-сакратар Міністэрства энергетыкі Беларусі Людміла Зяньковіч. Гэты выбар зроблены па выніках вывучэння трох пляцовак — Астравецкай, Краснапалянскай і Кукшынаўскай. Беларусь плануе ўвесці ў эксплуатацыю два блокі АЭС магутнасцю 1 тыс. МВт кожны. Першы блок павінен быць уведзены ў 2016 годзе, другі — у 2018 годзе.

Расіяне лічаць Беларусь самай стабільнай і паспяховай па развіцці краінай у СНД

Аб гэтым сведчаць вынікі апытання, праведзенага Усерасійскім цэнтрам вывучэння грамадскай думкі, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Згодна з даследаваннем, стабільнай і паспяховай у плане развіцця краінай лічаць Беларусь 51 працэнт расіян. Другое месца ў апытаных заняў Казахстан — 40 працэнтаў. На трэцім месцы з вялікім адрывам ад лідараў знаходзіцца Азербайджан. Яго развіццё палічылі паспяховым і стабільным 11 працэнтаў рэспандэнтаў. Астатнія краіны СНД набралі не больш як 9 працэнтаў, а замыкаюць спіс Таджыкістан і Грузія, набраўшы 3 працэнты і 1 працэнт адпаведна. У рэйтынгу даверу расіян лідарам краін СНД першую пазіцыю таксама заняла Беларусь: Аляксандру Лукашэнку давяраюць 44 працэнты расіян. Прэзідэнту Казахстана Нурсултану Назарбаеву — 35 працэнтаў. У рэйтынгу даверу трэцяе месца заняў з істотным адставаннем ад лідараў Прэзідэнт Азербайджана Ільхам Аліеў — 7 працэнтаў.

Свята Цуду

Першую Ханукальную свечку ў 2008 годзе яўрэі запалілі пасля заходу сонца 21 снежня, а свята Ханука працягнецца да 29 снежня.

Свята гэта было ўсталявана ў памяць аб падзеі, якой больш за 2 тысячы гадоў. Назва яго перакладаецца як «свята агнёў». Ханука сімвалізуе адраджэнне яўрэйскага духоўнага і культурнага жыцця. У 198 г. да нашай эры Іудзея аказалася ў руках Селеўкідаў (асірыйскіх грэкаў). Спачатку жыццё яўрэйскага народа часткова нават палепшылася. Але потым уступіў у сілу закон, які забараняў пад страхам смяротнага пакарання вывучаць Тору, святкаваць Суботу (Шабат) і весці адлік дзён па яўрэйскім календары. Яўрэйскі народ у 164 годзе да нашай эры ўзняўся на паўстанне. Падняўшыся на храмавую гару, паўстанцы знайшлі ў Храме алей для лампад, у колькасці, якая была дастатковай для падтрымання агню на працягу толькі аднаго дня. Але тут адбыўся цуд: свяцільня гарэла роўна восем дзён — менавіта столькі, колькі было неабходна, каб зрабіць новы алей.

Згадваючы гэты цуд, яўрэі кожны год роўна восем дзён святкуюць Хануку. Яны кажуць: «Няшмат святла дастаткова для таго, каб рассеяць вялікую цемру».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Хто павінен падаваць падатковую дэкларацыю аб сукупным гадавым даходзе

Адразу трэба нагадаць, што, згодна з Законам РБ «Аб падаходным падатку з фізічных асобаў», сёлета даходы, атрыманыя фізічнымі асобамі не па месцы асноўнай працы, абкладаюцца падаходным падаткам па стаўцы 15 працэнтаў і не падлягаюць дэклараванню.

Разам з тым, у пачатку наступнага года **шэраг фізічных асобаў павінны падаць падатковую дэкларацыю** ў тым выпадку, калі яны атрымлівалі даходы ад фізічных асобаў, якія не з'яўляюцца падатковымі агентамі. У гэтым выпадку дэклараванню падлягаюць даходы ад платнага адчужэння (у тым ліку шляхам продажу, мены, рэнты) на працягу 5 гадоў больш як аднаго кватэры, дачы, садовага доміка з гаспадарчымі пабудовамі, гаража і аднаго зямельнага ўчастка, калі гэтая нерухомасць належыць фізічным асобам на праве ўласнасці; даходы, атрыманыя ад продажу, мены ці рэнты на працягу года больш як аднаго аўтамабіля ці іншага транспартнага сродку; даходы, атрыманыя ад платнага адчужэння аб'ектаў нерухомай маёмасці, што адносяцца да нежылых памяшканняў. Дэклараваць трэба таксама даходы, якія атрымлівалі фізічныя асобы ад платнага адчужэння каштоўных папер і фінансавых інструментаў тэрміновага рынку, уключна даходы ад рэалізацыі імянных прыватызацыйных чэкаў «Жыллё» і «Маёмасць», даходы ад платнага адчужэння доляў арганізацый у статутным фондзе арганізацый; даход ад платнага адчужэння аб'ектаў інтэлектуальнай уласнасці; даходы ад платнага адчужэння маёмасці, якая раней выкарыстоўвалася ў прадпрымальніцкай дзейнасці ў якасці асноўных сродкаў для вытворчасці тавараў, выканання работ, паслуг і інш.

Падатковую дэкларацыю аб сукупным гадавым даходзе павінны падаваць і тыя плацельшчыкі, якія атрымлівалі сёлета даходы з крыніц за межамі Беларусі, а таксама калі такія фізічныя асобы з'яўляюцца падатковымі рэзідэнтамі нашай краіны. Да такіх даходаў адносяцца грашовыя сродкі, атрыманыя за мяжой ці з-за мяжы, у тым ліку пры дапамозе банкаўскіх пераводаў, паштовых адпраўленняў і інш.

Як удакладнілі рэдакцыі ў прэс-цэнтры Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь, фізічныя асобы, якія не прызнаюцца падатковымі рэзідэнтамі нашай краіны, бо знаходзіліся на тэрыторыі Беларусі менш як 183 дні ў годзе, вызваляюцца ад падачы ў падатковы орган дэкларацыі аб сукупным гадавым даходзе за гэты год.

Падатковую дэкларацыю па выніках года павінны падаць у падатковую інспекцыю і тыя грамадзяне, якія атрымлівалі іншыя даходы, па якіх вылік падатку не ўскладзены на падатковых агентаў. Да такіх даходаў можна аднесці сумы, якія атрыманыя ў якасці кампенсацыі маральнай шкоды фізічнымі асобамі па рашэнні суда шляхам выдачы такіх сродкаў з дэпазітнага рахунку адпаведнага раённага (гарадскога), абласнога, Мінскага гарадскога суда.

Акрамя гэтага, фізічныя асобы могуць падаць падатковую дэкларацыю аб сукупным гадавым даходзе за 2008 год, калі на працягу года яны мелі права, аднак не скарысталіся ці скарысталіся не ў поўным аб'ёме стандартнымі, сацыяльнымі, маёмаснымі падатковымі вылікамі і (або) маюць права на атрыманне прафесійнага падатковага выліку.

Асобна трэба адзначыць тое, што ў 2009 годзе плацельшчыкі могуць падаць падатковую дэкларацыю за тры мінулыя гады (2008, 2007 і 2006), па якіх падатковым органам будзе ажыццяўляцца пераразлік падатковага падатку.

Вяртанне залішне выплачанай сумы падаходнага падатку ажыццяўляецца на працягу аднаго месяца пасля дня падачы фізічнай асобай заявы аб вяртанні падатку.

Бланкі падатковых дэкларацый набываюцца падаткаплацельшчыкамі самастойна. Такія бланкі будуць прадавацца ў спецыялізаваных крамах і кіёсках, у тым ліку непасрэдна ў інспекцыях Міністэрства па падатках і зборах (адрасы апошніх можна ўдакладніць у падатковых інспекцыях па месцы пастаноўкі на ўлік). Фізічныя асобы могуць падаваць у падатковую інспекцыю запоўненую дэкларацыю, форму якой можна набыць на афіцыйным сайце Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь www.nalog.by ці вывесці яе з прававой базы.

Сяргей КУРКАЧ.

СТАЎКІ ПАДАХОДНАГА ПАДАТКУ, ЯКІЯ ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦЦА ПРЫ ВЫЛІЧЭННІ ПАДАХОДНАГА ПАДАТКУ З СУКУПНАГА ГАДАВОГА ДАХОДУ ЗА 2008 Г.

Памер падатковай базы за падатковы перыяд	Падатковыя стаўкі (сумы) падатку
да 8 400 000	9 працэнтаў
ад 8 400 001 рубля да 21 000 000 рублёў	756 000 рублёў + 15 працэнтаў з сумы, якая перавышае 8 400 000 рублёў
ад 21 000 001 рубля да 29 400 000 рублёў	2 646 000 рублёў + 20 працэнтаў з сумы, якая перавышае 21 000 000 рублёў
ад 29 400 001 рубля да 37 800 000 рублёў	4 326 000 рублёў + 25 працэнтаў з сумы, якая перавышае 29 400 000 рублёў
ад 37 800 001 рубля і вышэй	6 426 000 рублёў + 30 працэнтаў з сумы, якая перавышае 37 800 000 рублёў

ДЗЕНЬ НАРАДЖЭННЯ З БЕЛАГРАПРАМБАНКАМ

Арыгінальны падарунак

Снежаньскія імяніннікі — удзельнікі дзіцячай ашчаднай праграмы «Расці вялікі!» ААТ «Белаграпрамбанк» — атрымалі прыемны сюрпрыз. Дарэчы, малыя кліенты банка штогод атрымліваюць на свой дзень нараджэння арыгінальны падарунак.

70 мінчан ва ўзросце да 16 гадоў былі запрошаны на канцэртную праграму дзіцячага музычнага конкурсу «Гукі школ», які прайшоў у клубе «Арыён». Падчас уручэння падарункаў да дня нараджэння супрацоўнікі Белаграпрамбанка падзякавалі за супрацоўніцтва кожнага з юных кліентаў. Запамінальнае канцэртнае шоу дзецям падарылі таленавітыя фіналісты музычнага праекта «Гукі школ», гастрольны тур якога праходзіць па гарадах краіны з кастрычніка. Вядучая праграмы фіналістка міжнароднай «Фабрыкі зорак» у Латвіі, пераможца тэлеконкурсу «Хіт-момант» Мілана Маральна падтрымлівала як выканаўцаў, так і імяніннікаў. Гледачы пабачылі выступленні ансамбля «Верасяты», пераможцы міжнароднага конкурсу «Славянскі базар у Віцебску», уладальніка Гран-пры многіх рэспубліканскіх і міжнародных вакальных конкурсаў Міхаіла Лілы, а таксама трыумфатара «Дзіцячага Еўрабачання-2007» Аляксея Жыгалковіча.

Дарэчы, наперадзе ў выканаўцаў яшчэ шмат выступленняў і глядацкай удзячнасці — канцэртны тур «Гукі школ» па гарадах Беларусі завершыцца ў наступным годзе. Арганізатары тура — прадзюсарскі цэнтр «Нонстопрэкардс» і ААТ «Белаграпрамбанк» падораць жыхарам Віцебска, Магілёва, Баранавічаў, Оршы, Гродна, Гомеля, Барысава і іншых гарадоў сапраўднае свята дзіцячай песні!

Святлана БАРЫСЕНКА.

ЖАХ

ЗАМЕСТ ТРУНЫ — МЕХ, І ЎНАЧЫ Ў АПОШНІ ШЛЯХ

20 снежня ў Магілёве каля 5 гадзін раніцы чалавек патэлефанаваў у міліцыю і паведаміў, што толькі што бачыў, як мужчына цягне па праезнай часці абвязаны вяроўкамі мех. Прычым у мяху, як падалося сведку, угадваліся абрысы чалавечага цела.

На месца здарэння адразу выехаў нарад аховы. І сапраўды: 52-гадовы мужчына цягнуў труп. Цела 50-гадовага інваліда не мела адбіткаў гвалтоўнай смерці. Экспертыза пазней выявіла, што чалавек памёр у выніку пнеўманіі.

Мужчына, якога затрымалі з мехам, патлумачыў, што ішоў на могілкі, дзе хацеў без лішніх выдаткаў пахаваць цела памерлага, які апошнім часам жыў у яго доме. У доказ гэтага сцвярджэння паказаў рыдлёўку. Сам чалавек нідзе не працуе, таму такую «эканомію» палічыў даравальнай. Міліцыя праводзіць праверку гэтага здарэння.

Алена КАЗЛОВА.

НЕБЯСПЕЧНЫЯ ТРАТУАРЫ

У непагадзь і на тратуарах пешаходам трэба быць уважлівымі і асцярожнымі. Увечары 20 снежня ў Асіповічах 31-гадовы жыхар райцэнтра, які кіраваў аўтамабілем «Фольксваген-Пасат», не зрэагаваў на неспрыяльныя ўмовы надвор'я, не справіўся з кіраваннем, выехаў з праезнай часткі на абочыну і наехаў на двух пешаходаў. Жанчына 55-ці гадоў і 56-гадовы мужчына стаялі на тратуары пад ліхтаром. Яны атрымалі раненні, ад якіх праз лічаныя гадзіны памерлі ў бальніцы. Вадзіцель аўтамабіля, дарэчы, яшчэ летась быў пазбаўлены правоў у сувязі з кіраваннем у нецвярозым стане.

Алена КАЗЛОВА.

Брэсцкія лаўрэаты ў галіне якасці

Дзясятая цырымонія ўзнагароджання лепшых прадпрыемстваў вобласці ў галіне якасці адбылася ў Брэсцкім аблвыканкаме. Сёлета ў конкурсе ўзялі ўдзел 26 прадпрыемстваў, з якіх 6 сталі лаўрэатамі і 11 пацвердзілі гэта званне.

Усяго за дзесяць гадоў у конкурсе ўдзельнічалі звыш 150 прадпрыемстваў, лаўрэатамі сталі 40 прадпрыемстваў, з іх 12 пацвердзілі гэта званне двойчы, 8 — тройчы і 3 — чатыры разы. 24 прадпрыемствы атрымалі прэміі Урада. Сярод лаўрэатаў конкурсу «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь» — 76 прадпрыемстваў вобласці. Прадукцыя 31 прадпрыемства-лаўрэата вобласці вызначана лепшай на рынку Расійскай Федэрацыі і размешчана ў каталогі праграмы «100 лепшых тавараў Расіі».

Сёлета прэміі Урада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці атрымалі ААТ «Белавежскі» і ВРУП «Брэстаблгаз». Званне дыпламанта — у ААТ «Жабінкаўскі камбікормавы завод». Лаўрэатамі конкурсу «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь на рынку Расійскай Федэрацыі» названы 8 абласных прадпрыемстваў. 44 прадпрыемствы з'яўляюцца лаўрэатамі конкурсу «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь». У гэтай намінацыі, дарэчы, Брэсцкая вобласць лідзіруе сярод іншых рэгіёнаў. Званне «Лепшы менеджар па якасці» заваявала Галіна Цітова, галоўны спецыяліст па менеджменту — начальнік аддзела сістэм менеджменту РУП «Баранавіцкі аўтаагрэгатны завод». Уладальнікамі нагруднага знака «Лідар якасці» за асабісты ўнёсак у дасягненне найвышэйшых вынікаў у галіне якасці прадукцыі, паслуг і сістэмнага менеджменту сталі дырэктар ПУМП «КОМПО» Міхаіл Белавусаў і генеральны дырэктар ААТ «Савушкін прадукт» Аляксандр Саўчыц.

Кар. «Звязды».

Абзац

■ Елачныя базары будуць працаваць у Мінску з 24 па 31 снежня з 10.30 да 19.30 без выхадных і святочных дзён.

■ Мабільныя групы па выяўленні фактаў рэалізацыі піратэхнічных вырабаў дзяжураць у перадсвяточныя дні ва ўсіх раёнах Мінска. Толькі на працягу трох апошніх дзён канфіскавана больш за 11 тыс. адзінак піратэхнікі.

■ Беларуска-расійскае прадпрыемства па вырошчванні вугра будзе пабудаванае ў Калінінградскай вобласці. Магутнасць прадпрыемства складзе 50 тон вугра і 1,25 млн яго малька ў год. Кошт праекта ацэньваецца ў 93 млн. расійскіх рублёў. Заканчэнне будаўніцтва прызначана на 2011 год. Беларускі бок атрымаў таксама прапанову накіраваць студэнтаў для ўдзелу ў кругасветнай экспедыцыі парусніка «Крузенштэрн».

■ Пажар у Рэчыцкім раёне адабраў жыццё ў маладой маці і яе двухгадовага сына. З ахопленай полымем кватэры супрацоўнікам МНС удалося выратаваць 28-гадовага мужчыну і дзяўчынку 2003 г.н. Мяркуемай прычынай пажару з'яўляецца неасцярожнае абыходжанне з агнём.

■ Папулярны сярод польскіх і замежных турыстаў гарналыжны курорт Закапанэ увёў на перыяд калядных і навагодніх святаў уласную валюту. Закапанскім фунтам можна разлічвацца ў большасці гарадскіх рэстаранаў, звычайных і сувенірных крамаў. Фунт уяўляе з сябе біметалічную манету, якая, па меркаванні гарадскіх улад, да ўсяго можа карыстацца попытам у нумізматаў. На аверсе манеты змешчана выява бацькі польскай незалежнасці Юзафа Пілсудскага, на рэверсе — пісьменніка Стэфана Жаромскага. Курс аднаго закапанскага фунта складае 10 злотых (каля 2,5 еўра). Валюта курорта будзе знаходзіцца ў абарачэнні да 4 студзеня 2009 года.

■ Хірургі лякарні ў штаце Каларада (ЗША), якія рабілі аперацыю па выдаленні пухліны з галаўнога мозгу нованароджанага, са здзіўленнем выявілі, што гэта зусім не пухліна, а маленькая ступня. Аперацыя рабілася на трэці дзень пасля нараджэння немаўляці. Пухліна выявілася падчас магніта-рэзананснай тамаграфіі. Пры аперацыі акрамя добра сфарміраванай ступні, з галавы дзіцяці былі выдаленыя таксама фрагменты рукі і сцягна. Дактары патлумачылі, што назіралі рэдкую паталогію — развіццё плода ўнутры плода. Брат-блізня замест таго, каб развівацца побач з Сэмам, пачаў расці ў яго мозгу. У медыцыне апісана не больш за 100 такіх выпадкаў.

Поўны абзац

■ Улады італьянскага Мілана заявілі, што канфіскаваныя мытнікамі 40 кг чорнай ікры будуць раздадзеныя гарадской беднаце ў якасці навагодніх падарункаў. Кошт кантрабанднай бялужынай ікры, што прызначалася для продажу на чорным рынку ў Венецыі, Мілане і Монтэ-Карла, складае больш за паўмільёна долараў. Ідэя накіраваць далікатэс у дабрачынныя сталоўкі, кухні і прытулкі для бяздомных належыць Джуры Мантэгаца — супрацоўніку аддзела па ахове лясоў і жывёлаў, якія знікаюць. «Я падумаў, што ікру трэба аддаць бедным, таму што ў мінулым годзе падчас аналагічнай аперацыі яе проста знішчылі», — сказаў ён. Сярэдняя порцыя ікры для бедных складзе прыкладна 120 г — ад двух да чатырох разоў больш, чым падаюць на порцыю ў дарагіх рэстаранах. Таксама жабракам пададуць поліўку з чачавіцы і пасту.

■ Жыхар штата Індыяна (ЗША) заплаціў падатак на нерухомасць у суме $21 тыс. манетамі. Гэта быў пратэст супраць высокіх падаткаў, якія плаціць домаўладальнік. Мужчына прывёз бухгалтарам смеццевае вядро з доларавымі манетамі вагой у 182 кг. Разам з манетамі ён прынёс плакат «Падаткі на ўласнасць зашкальваюць!» За 2 гады падаткі павялічыліся на 48 %. Калі яны не знізяцца, пратэстант паабяцаў заплаціць іх у наступным годзе 10-цэнтавымі манетамі.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенных в доход государства: **Лот № 1:** *швейный цех (2-этажное кирпичное здание), об. пл. 394,2 кв.м,* расположенного: Слуцкий район, д. Греск, ул. Минская, д. 1. Начальная цена – 66 150 000 бел. рублей (снижена на 10 %). **Лот № 2:** *торговый павильон (магазин № 63), об. пл. 118,7 кв.м*, расположенного: г. Слуцк, ул. Ленина, 284. Начальная цена – 53 000 000 бел. рублей. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 23.10.2008 г. Аукцион состоится **20.01.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **19.01.2009 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Контактный телефон (8017) 224 61 34. Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015.

Страховой полис обязательного страхования ответственности владельцев транспортных средств на территории стран—членов системы «Зеленая карта» **серии BY/12 № 1893730** СООО «Белкоопстрах» **считать недействительным.**

КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже однокомнатной квартиры (общ. пл. 37,30 кв.м), расположенной: г. Минск, ул. Полиграфическая, д. 6, кв. 25. Начальная цена – 75 000 долларов США. Задаток в размере 10 % от начальной цены перечисляется в бел. руб. по курсу НБ РБ на день оплаты на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-банк», МФО 153001357, КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015. К участию в аукционе допускаются граждане Республики Беларусь, которые постоянно проживают в г. Минске, и юридические лица, зарегистрированные на его территории. Оплата за объект производится в течение 30 дней с даты проведения торгов. Договор купли-продажи заключается в течение 5 рабочих дней после полной оплаты. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **27.01.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **26.01.2009 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Контактные телефоны: (8017) 2246134, (801776) 44616. Сайт в интернете: www.rlt.by

УНП 690324015.

По поручению комиссии по работе с имуществом, обращенным в доход государства при администрации Первомайского района г. Минска, КУП «Минский областной центр учета недвижимости»

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже конфискованного гаража № 401, об. пл. 18 кв.м, расположенного по адресу: г. Минск, пр-т Независимости, д. 165, ГК «Клаксон» (3-й этаж, отопление, свет). Начальная цена – 21 266 000 бел. рублей. Задаток 10 % от начальной цены перечисляется на р/с № 3012020200010 в Октябрьском отделении ОАО «БПС-Банк», МФО 153001357, КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015. Оплата за объект должна быть осуществлена в течение 2 месяцев и 25-ти дней с даты проведения торгов. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **27.01.2009 г.** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, к. 326. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **26.01.2009 г.** до 17.00 по указанному адресу.

Контактный телефон (8017) 2246134. Сайт в интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

ЗАСО «Промтрансинвест» просит **считать недействительными** утерянные страховые полисы СК «Мегаросс-Д» по обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории РФ серии ААА № 0251155815, № 0283256612, № 0283256613, № 0283269881, № 0283269924, № 0283269928, № 0283269931, № 0283287354, № 0283287357, № 0283287449, № 0297087277, № 0297087421, № 0400221079, № 0400221181, № 0400233593, № 0400233597, № 0400233604, № 0400233607, № 0400233645, № 0400233699, № 0400233748, № 0400233756, № 0401944170, № 0401944194, № 0401944290, № 0401944293, № 0401944325, № 0401944357, № 0401944478, № 0401944513, № 0401944526, № 0401944531, № 0401944578, № 0401944583, № 0401944593, № 0401944605, № 0401944606, № 0425868008, № 0439137282, № 0451957647.

ЖЫВАЯ ХРОНІКА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ЭПАХАЛЬНЫЯ ПАДЗЕІ

Найстарэйшая інфармацыйная служба і дзяржава — аднагодкі. Першая нават узнікла сямю днямі раней. Таму вехі яе гісторыі — гэта цэлая эпоха.

— Бюро БелРасТА (Расійскага тэлеграфнага агенцтва) было адкрыта за тыдзень да стварэння БССР. Многія гісторыкі мяркуюць, што якраз-такі з мэтай асвятлення менавіта гэтай падзеі, — распавядае малады гендырэктар БелТА, які займае сваю пасаду пяць гадоў. — Далей гэта, безумоўна, гады грамадзянскай вайны, а пасля гады аднаўлення, будаўніцтва. Тады выкарыстоўваліся разнастайныя формы, вельмі далёкія ад тых, што мы сёння бачым — гэта і плакаты, і тэлеграмы, нават агітканцэрты, выступленні перад калектывамі. Найбольш актыўным, напэўна, у той час было Віцебскае аддзяленне. Магчыма, таму што ўсё ж такі частка тэрыторыі Беларусі была акупавана. А можа з-за крэатыўнасці, як цяпер прынята казаць, яго кіраўніцтва. Адным з супрацоўнікаў — спадаром Мерніным — у 1921 годзе былі выведзены вельмі цікавыя запаведзі журналіста, актуальныя і сёння. Вось напрыклад «Не пішы ні аднаго такога артыкула, прачытаць які ў цябе самога не хапіла б цярпення» — грашым гэтым, праўда? Калі казаць пра сутнасць журналісцкай працы ці пра тыя задачы, якія ставіліся на зары стварэння інфармацыйнай службы Беларусі, яны ў прынцыпе засталіся нязменнымі. Хутка, выразна, праўдзіва інфармаваць насельніцтва краіны і сусветную супольнасць аб рашэннях улады, падзеях, якія адбываюцца ў дзяржаве.

І праўдзівасць пры гэтым не прыносіцца ў ахвяру аператыўнасці. Белтаўцы ведаюць кошт памылкі і выразна ўсведамляюць розніцу паміж «даведацца першым» і «даведацца напэўна».

— У Беларусі зарэгістравана дзевяць інфармагенцтваў, так што канкурэнцыя ёсць. Той, хто кажа другім, ужо апраўдваецца. На жаль, гэтага не разумеюць многія нашы дзяржаўныя чыноўнікі. У выніку яны самі апраўдваюцца і вымушаюць за сябе апраўдвацца журналістаў. Зразумець, што заявіць першым сваю пазіцыю — гэта не дрэнна, а наадварот, выйгрышна, сёння нямногія здольныя. Хоць ёсць і прыемныя выключэнні. Мы імкнёмся апярэдзіць канкурэнтаў, але і даражым сваім імем — даём толькі правераную і дакладную інфармацыю. Таму БелТА сёння мае аўтарытэт і немалую нішу на рынку. У нашых паведамленнях вы не сустрэнеце «крыніц з блізкага акружэння палітыка» або «дзеяча, які пажадаў застацца неназваным». Сёння да нас вяртаюцца многія кліенты, якіх мы страцілі са з'яўленнем інтэрнэту, калі інфармацыя стала даступнай (такі адток адчулі тады ўсе інфармагенцтвы). Проста яны зразумелі, што для прыняцця рашэнняў патрэбна дакладная, праўдзівая інфармацыя. А тое, што прапануе сёння інтэрнэт, не заўсёды адпавядае рэчаіснасці. Калі мы прыходзім у краму, то ўзяўшы ў рукі тавар, даведваемся пра яго вытворцу, тэрмін прыдатнасці і гэтак далей. Чаму тады мы такія бесклапотныя ў тым, што датычыцца інфармацыі? Калі на сайце вы не ўбачылі, хто з вамі кантактуе па той бок манітора, варта крытычна ставіцца да напісанага і не ўсё прымаць на веру.

У Дзмітрыя Жука на гэты конт даволі катэгарычныя погляды. У свой час ён нават прапаноўваў стварыць нешта накшталт Асацыяцыі адказных інтэрнэт-выдаўцоў, якія бралі б на сябе пэўныя абавязкі ў плане прадастаўлення інфармацыі і маглі б карыстацца адмысловым лагатыпам аб'яднання — гэткім знакам якасці. Як сустрэлі ініцыятыву калегі?

— Яна, безумоўна, знайшла водгук — розны... Тым не менш, сур'ёзныя інтэрнэт-выдаўцы падтрымалі гэту ідэю. Аднак у хуткім часе ўступіць у сілу новая рэдакцыя закона аб СМІ, там у прыватнасці рэгламентавана работа інтэрнэт-версій традыцыйных мас-медыя. Таму больш правільна будзе паглядзець, як стане развівацца сітуацыя ў сувязі з гэтым. Пасля таго, як мы ўбачым, як аформілася інфармацыйнае інтэрнэт-поле, можна будзе меркаваць, як арганізоўваць асацыяцыю.

Ну а пакуль медыйны знак якасці не распрацаваны, БелТА можа пахваліцца шмат якімі іншымі знакамі адрознення: у яго скарбонцы — безліч узнагарод, у тым ліку нязменная «Залатая ліцера», а таксама Спецыяльная прэмія Прэзідэнта за серыю плакатаў «За Беларусь!». Так-так, маляўнічыя вывы, знаёмыя кожнаму гараджаніну — таксама «справа рук» БелТА.

— Мы вярнуліся крыху да сваіх традыцый — тых «Вокнаў РасТА», дзе былі плакаты. Над гэтым праектам працаваў цэлы калектыў — мастакі, фатографы, рэдактары. Тут праявіўся, як ні ў якіх іншых момантах, карпаратыўны дух, работа на адзіную мэту. Ну і для мяне асабіста ў гэтым праекце прыемна тое, што ўсе плакаты пазітыўныя. На жаль, сёння гэтага ў нашым жыцці вельмі нестае. І гэта праца не спыняецца, плакаты «Мы — беларусы» і многія іншыя — усё гэта выходзіць з творчай майстэрні БелТА.

АДНОЙ НАГОЙ У БУДУЧЫНІ

Сказаць, што інтэрнэт развіваецца вельмі імкліва, — фактычна прамаўчаць. Здаецца, навінку яшчэ не паспелі прыдумаць, як яна ўжо састарэла. Такія яны, высокія тэхналогіі. І ў беларускім медыйным полі гульцоў становіцца ўсё больш. Як не згубіць і не згубіцца ў канкурэнтнай барацьбе? Ці плануе кампанія, у складзе якой сёння не адзін сродак масавай інфармацыі, выходзіць яшчэ і на рынак аўдыёвізуальных медыя?

— У першую чаргу БелТА — гэта інфармацыйнае агенцтва, — падкрэслівае Дзмітрый Жук. — І ўсё астатняе, што робіцца ў нашым агенцтве, я не называў бы гэта холдынгам, — заснавана на стварэнні інфармацыі. У аснове ўсіх нашых праектаў — дзве службы: служба інфармацыі і рэдакцыя фотаінфармацыі. Усё астатняе — вытворнае. 20 гадоў таму была створана газета «7 дзён». Востры, «зубасты» штотыднёвік хутка знайшоў сваіх чытачоў. Сёння ён арыентаваны на сям'ю, працуе як асобная рэдакцыя, але ў аснове яго ляжыць інфармацыйная пляцоўка БелТА. Больш як 40 тыс. падпісчыкаў, прычым ведамасная падпіска — каля пяці працэнтаў, а ўсё астатняе — індывідуальныя падпісчыкі. За гэту газету народ галасуе рублём. Для нас гэта дарагога каштуе, і мы стараемся не падмануць іх спадзяванні, быць цікавымі. Часопісы таксама выраслі з таго, што мы валодаем інфармацыяй, банкам звестак фотаздымкаў. У нас ёсць людзі, гатовыя аналізаваць, друкаваць, выдаваць. Дарэчы, у выдавецтве за мінулы год 36 кніг выпусцілі. Сёлета плануем больш. А вось ствараць сваю радыёстанцыю ці тэлеканал... Навошта? Гэта не патрэбна ні краіне, ні нашаму прадпрыемству. У нас сёння дастаткова і fm-станцый, і радыёстанцый, якія працуюць у сярэднім, кароткім дыяпазоне, і арыентаваных на замежжа. Чатыры цэнтральныя тэлеканалы, а колькі яшчэ праграм у рэгіёнах... Аднак сайт, безумоўна, будзе развівацца. І невялікія відэасюжэты не выключаны. Мы працуем таксама над пашырэннем моўных версій нашага сайта (між іншым, англамоўная версія БелТА летась атрымала «Інтэрнэт-прэмію» як найлепшы іншамоўны партал пра Беларусь. — **Аўт.**). Але ведаеце, мне здаецца, сутнасць інтэрнэту не толькі ў сэрвісах, але і ў тым, што мы туды выкладваем. На сайце БелТА размешчана толькі ўласная інфармацыя, падрыхтаваная нашымі журналістамі. І казаць аб тым, што мы будзем канкурыраваць па наведвальнасці з сайтамі, якія выкарыстоўваюць 5 — 10 крыніц, — не даводзіцца. Аднак калі параўнаць такія паказчыкі, як наведвальнасць і цытуемасць, то бачна, што ў многіх наведвальных рэсурсаў цытуемасць невысокая і наадварот.

Да рэкламы тут падыходзяць вельмі і вельмі асцярожна, дазіравана: «У нас сайт — гэта спосаб паведамлення інфармацыі, а не інструмент зарабляць грошы», — тлумачыць прынцыповую пазіцыю гендырэктар БелТА. У планах юбіляраў — пашырацца, пашырацца і яшчэ раз пашырацца: каб спажыўцоў актуальнай і суперааператыўнай інфармацыі станавілася ўсё больш. Пашыраюцца і замежныя сувязі.

— У нас вельмі добрыя кантакты з цэнтральнымі інфармацыйнымі агенцтвамі краін СНД. Супрацоўнічаем з такімі буйнымі агенцтвамі, як Сіньхуа, Prensa Latina, наша інфармацыя ідзе на Рэйтар. На стадыі падпісання цяпер пагадненне з Юнхапньюс — карэйскім агенцтвам. З'яўляюцца даволі шырокія эканамічныя кантакты з Паўднёвай Карэяй, і мы стараемся дапамагаць у атрыманні інфармацыі.

Карэспандэнцкая сетка таксама разрастаецца: апроч традыцыйных для абласных цэнтраў бюро БелТА, створаны пункты ва ўсіх памежных з Беларуссю дзяржавах, акрамя Латвіі. Аднак і гэты прабел кіраўніцтва ў хуткім часе разлічвае запоўніць. Улкары БелТА ёсць у Варшаве, Вільнюсе, Маскве, Кіеве, Кішынёве і нават Нью-Ёрку.

АДМЫСЛОВАЕ СВЯТА

90-годдзе — асаблівая дата: ёсць нагода для лірычнасці і медытатыўнасці. Таму і святкаванне асаблівае.

— Гэта не будзе святкаваннем у звыклым сэнсе. Да юбілею мы падрыхтавалі фотаальбом. І сёння правядзём яго прэзентацыю ў кінатэатры «Беларусь», — кажа Дзмітрый Жук. — Альбом па сутнасці пра гісторыю Беларусі — 90 гадоў разам з краінай. Гэта погляд сучасніка на сучасніка. Я заўважаў, што людзі, разглядваючы старыя фотаальбомы, вельмі ўважліва ўзіраюцца ў твары, нібы спрабуюць зразумець, чым жылі гэтыя асобы. Мне здаецца, гэты альбом крыху прыадкрые заслону...

Няхай і надалей БелТА застаецца гэткім першаадкрывальнікам — пралівае святло на вартыя ўвагі падзеі, з'явы, а ў яго аб'ектыве будзе сучаснік — герой нашага часу, — такі, як ёсць. ШЧЫРА ВІНШУЕМ КАЛЕГ З ЮБІЛЕЕМ!

Ала МАЧАЛАВА.

Даслоўна

Сёе-тое пра работу расказалі і белтаўцы «старой загартоўкі»

Вячаслаў ДУТАЎ, аглядальнік газеты «7 дзён»:

— Калісьці ў пачатку свайго журналісцкага шляху, яшчэ да працы ў БелТА, я дапусціў памылку, прысвоіўшы знатнаму сталявару, дэпутату Вярхоўнага Савета БССР Дзмітрыю Барашкіну, званне Героя Сацыялістычнай Працы. На працу ў газету мяне не прынялі, а са шматтыражкі, у якой працаваў на той момант, давялося звольніцца «па ўласным жаданні» — памылкі ў друку тады многага каштавалі. А пасля, калі я ўжо працаваў у БелТА (з 1965 года), яму гэта званне прысвоілі насамрэч...

Вось якім празорліўцам аказаўся журналіст, уладальнік ордэна Францыска Скарыны, між іншым. З 90 гадоў існавання БелТА Вячаслаў Дутаў працуе тут амаль палову. Яму ёсць з чым параўноўваць журналістыку сённяшнюю:

— Раней да інфармацыі было больш літаратурнага патрабавання. Цяпер больш аператыўнасці, фактуры. Інфармацыйная журналістыка стала больш лабавой, без лішняга апярэння...

Аліна ШРУБОК, вядучы рэдактар галоўнага выпуску, узнагароджана медалём Францыска Скарыны:

— Вядучы рэдактар павінен разбірацца літаральна ва ўсім — ад падзей на міжнароднай арэне да таго, колькі трэба нарыхтаваць корму на галаву жывёлы. Рытм нашай работы неверагодны. Нам дыктуюць з месца падзеі, і мы куляй, можна сказаць, выпускаем інфармацыю, вядома ж, праверыўшы папярэдне, каб не было ніякіх ляпаў. Толькі тады можам націскаць кнопку «выпуск». Увогуле не ўяўляю свайго далейшага жыцця без працы ў агенцтве. У нас вельмі дружны, апантаны работай калектыў. І хоць працаваць трэба восем гадзін, у нас людзі, здараецца, у 9 прыходзяць і ў 21 сыходзяць...

Перанеслі водпуск

З мая гэтага года я працую ў краме. У лістападзе мне сказалі, што ў мяне ёсць права на водпуск. Я напісала заяву на водпуск з 1 снежня. 25 лістапада мне паведамілі, што з гэтай даты водпуск не дадуць, бо я не адпрацавала поўны год, а таксама ў сувязі з вытворчай неабходнасцю. Прапанавалі пайсці з 22 снежня па 19 студзеня. Ці правамерна гэта? Я цяжарная і 19 студзеня пайду ў дэкрэтны водпуск.

Марына, *г. Брэст.*

Працоўны водпуск, як вызначана артыкулам 153 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (далей — ПК), прызначаны для адпачынку і ўзнаўлення працаздольнасці, умацавання здароўя і іншых асабістых патрэбаў работніка. Даецца ён за работу па працягу працоўнага года (штогадова) з захаваннем былой работы і сярэдняга заробку. У выключных выпадках, калі поўны працоўны водпуск работніку ў бягучым працоўным годзе можа несправільна адбіцца на нармальнай дзейнасці арганізацыі, дапускаецца са згоды работніка перанос часткі водпуску на наступны працоўны год. Другая частка працоўнага водпуску не можа быць меншай за 14 каляндарных дзён і даецца да заканчэння бягучага працоўнага года (арт. 170 ПК).

Згодна з артыкулам 166 ПК, працоўныя водпускі (асноўны і дадатковы) за першы працоўны год дазваляюцца не раней чым праз шэсць месяцаў працы ў наймальніка. Да спаўнення шасці месяцаў працы наймальнік абавязаны дазволіць працоўны водпуск жанчыне па яе жаданні перад водпускам па цяжарнасці і родах або пасля яго. Таксама і пры складанні графіка водпускаў на год наймальнік абавязаны запланаваць яго па жаданні жанчыны ў гэты ж час. Атрымаць водпуск у іншы час, не непасрэдна перад водпускам па цяжарнасці і родах, магчыма пры наяўнасці згоды наймальніка. Аднак, напэўна, наймальнік не змог так тэрмінова знайсці вам замену.

У якасці даведкі. Працоўны год, за які работніку даецца працоўны водпуск, згодна з артыкулам 163 ПК, — гэта прамежак часу, роўны па працягласці каляндарнаму году, але для кожнага работніка датай яго адліку з'яўляецца не 1 студзеня, а дата прыёму на працу.

У Магілёве адкрыўся новы пешаходны пераход

19 снежня ў цэнтры Магілёва на адным з галоўных перакрыжаванняў горада адкрыўся сучасны падземны пераход.

Магілёўскія будаўнікі здолелі зрабіць пераход за паўгода, удвая хутчэй за нарматыўныя тэрміны. Гэта першы пускавы комплекс, які каштаваў бюджэту каля 10 мільярдаў рублёў.

Прасторны пераход аздоблены ў бардова-карычневых колерах. Тут у найбліжэйшы час зробяць пад'ёмнікі для інвалідаў і адкрыюць грамадскую прыбіральню з самым сучасным сантэхнічным абсталяваннем. Акрамя таго, гандаль у пераходзе не прадугледжаны: гарадскія ўлады мяркуюць тут прадаваць толькі кветкі, вырашчаныя ў магілёўскіх цяпліцах.

Аўтамабільныя заторы ў гадзіны пік на перакрыжаванні не зніклі, але пленуецца яшчэ далей пашырыць праезную частку. Во акрамя зручнасці для пешаходаў чакалася, што большая прапускная здольнасць транспарту ў раёне новага перахода становіцца чынам паўпльваць на экалагічнае становішча ў цэнтры Магілёва.

Ілона ІВАНОВА.

САКРЭТНЫ ПЛАН ВЫКАНАНЫ

ГубЧК у 1922 годзе.

«Так, натварылі вы тут…» , — з усмешкай сказаў начальнік упраўлення КДБ па Гомельскай вобласці Іван КОРЖ на адкрыцці музея прафесійнай дзейнасці чэкістаў. Насамрэч, усё рабілася, як і павінна быць, у строгай сакрэтнасці. На адной з нарадаў, дзе зацвярджалася канцэпцыя новага музея, кіраўнік спытаў у члена саюзаў мастакоў і дызайнераў Святланы НАЗДРЫН-ПЛАТНІЦКАЙ: «Дзе вы гэта бачылі?» Я кажу, што самі прыдумалі. Тады ён кажа: з гэтай хвіліны я папярэджваю ўсіх: Каб ніхто не адкрыўся музей, калі хто-небудзь з супрацоўнікаў раскажа аб тым, што тут будзе, паляціце ўсе!»

Сакрэтны план быў выкананы. Экспазіцыя стала сапраўдным адкрыццём для ўсіх запрошаных. Канцэпцыя музея сапраўды незвычайная — гэта панарама падзей ад 1917 года да нашых дзён. Для таго каб увасобіць праект у жыццё, давялося, па задуме мастакоў, поўнасцю змяніць геаметрыю памяшкання. Тут няма звычайных музейных вітрын з дакументамі. Кругавая панарама з падсветленымі ўнтутр нішамі, а пасярэдзіне — масіўны стол з друкаркай машынкай і лямпай. Кожнаму перыяду адпавядае пэўнае колеравае рашэнне, якое перадае атмасферу таго ці іншага гістарычнага перыяду.

Заява ад супрацоўніка ЧК у 1919 годзе: «Прашу выдаць адну пару падэшваў». Узоры крымінальных і асабістых спраў. Фотадакументальны расповед пра людзей, якія атрымалі загартоўку менавіта ў гомельскім аддзяленні, а потым упісалі сваё імя ў сусветную гісторыю разведкі і контрразведкі: В.П. Аляксееў-Жалязнякоў, Н.Л. Воленберг, Н.І. Эйцінгон, П.І. Карнель...

Вялікая Айчынная — перакрыжаванія дошкі з фотаздымкамі: ад палаючых хатаў да перамогі над фашыстамі. Тут ёсць лістоўкі, якія немцы раскідвалі з самалётаў з заклікамі да нашых салдатаў пераходзіць на іх бок. Вось дакументы аб праведзенай 5 чэрвеня 1943 года спецаперацыі. Пасля атрымання данясення, што на станцыі Чырвоны Бераг стаіць нейкі асаблівы ахоўны вагон, было прынята рашэнне давецацца, што ж немцы ахоўваюць. У ходзе дыверсіі ўдалося здабыць балон з атрутнымі рэчывамі, супрацьпартызанскую мапу і нямецкі процівагаз новага ўзору. Трафеі далі магчымасць прыйсці да высновы, што немцы рыхтуюцца да прымянення на Усходнім фронце хімічнай зброі. У дыпламатычных каналах удалося зрабіць захады, каб гэтую акцыю папярэдзіць. Выканаўцы задання былі ўдастоены высокіх дзяржаўных узнагародаў.

Схема сувязі агентуры жаночай разведчай рэзідэнтуры, якая была складзена ў 41 годзе менавіта чэкістамі і дзейнічала паспяхова супраць немцаў, сведчыць аб тым, як была арганізавана падпольная работа.

Пасля вызвалення Гомеля супрацоўнікі самай пачаемнай службы займаліся выяўленнем варожай агентуры. У першыя тры пасляваенныя гады было знойдзена больш за 400 агентаў нямецкіх разведвальных органаў. Выяўленне карнікаў працягвалася шмат часу пасля вайны. Апошні з тых хто забіваў мірных жыхароў падчас вайны на тэрыторыі Гомельшчыны, быў прыгавораны да вышэйшай меры пакарання ў 1979 годзе.

У 50-я гады ішла актыўная барацьба з бандытамі. Вядомы факт: Жыткавіцкая банда Юхневіча трымала ў жаху ўсё Палессе. Ліхадзеі тады падарвалі будынак раённага аддзела міліцыі разам з людзьмі. Дакументы аб барацьбе з гэтымі зладзеямі таксама ёсць у Гомельскім музеі КДБ.

Цікавыя факты распавёў былы начальнік упраўлення КДБ па Гомельскай вобласці Міхаіл Гудзень. Ён быў кіраўніком упраўлення з 1975 па 1990 год.

— Калі ў Светлагорску будавалася другая чарга завода «Хімвалакно», шмат было тэхналагічных парушэнняў. Вытворчасць пусцілі — ідзе трэць прадукцыі ў брак. Не ведалі, што рабіць. Абсталяванне закуплялі ў Францыі. І тады прaвялі шэраг мерапрыемстваў, каб здабыць пратакол нарады ў Парыжы, дзе ішла размова аб парушэннях і літаратура было сказана: «галоўнае, каб пакупнік не даведаўся». Прыбудаўніцтве Жлобінскага металургічнага завода на першай стадыі мы атрымалі звесткі, што фундаменты пад сталеплавільныя печы не вытрымаюць нагрузкі. Мы дамовіліся аб экспертызе і даказалі, што наўмысна парушаецца тэхналогія.

Сённяшні музей упраўлення КДБ па Гомельскай вобласці — своеасаблівая даніна памяці ўсім, хто тут працаваў і хто сёння кожны дзень займаецца нябачнай небяспечнай справай па ахове інтарэсаў дзяржавы. Ён будзе папаўняцца, кажуць стваральнікі. Бо праходзіць час і становіцца магчымым расказваць пра тое, што раньш не павінен быў ведаць ніхто.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

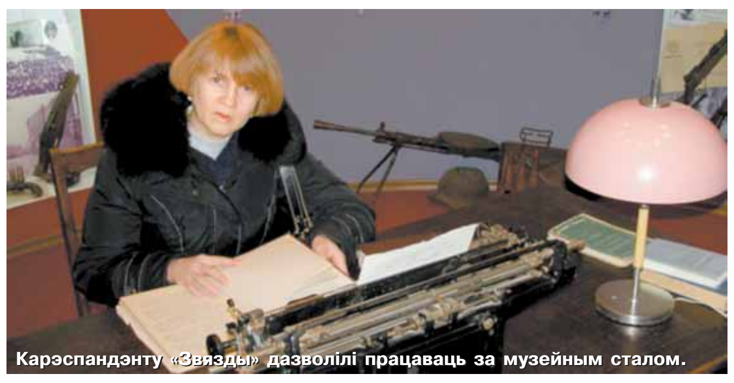
Карэспандэнту «Звязды» дазволілі працаваць за музейным сталом.

Бабры і людзі

Многія ведаюць, што буйны горад у Магілёўскай вобласці названы ў гонар вялікага працаўніка прыбярэжных палос — бабра. А ў Жабінкаўскім раёне ёсць вёска, якая так і называецца — Бабры.

Цікава, што пасяленне вядомае з сярэдніх вякоў як вялікакняскае ўладанне ў Кобрынскай эканоміі, якое ўзнікла каля ўзбярэжжа з бабровымі ўгоддзямі. У XIX стагоддзі Бабры былі нават цэнтрам маёнтка памешчыкаў Савіцкіх. Паводле рэвізіі 1833 года, у маёнтку значылася 94 сялянскія душы. І гэта, відаць, вяршыня густанаселенасці вёскі. Ужо праз два дзесяцігоддзі ў Бабрах было 29 жыхароў. У савецкія часы лепшым для вёскі можна лічыць 1959 год, калі ў спісах значылася 79 чалавек. І з гэтага малога сяла, якім заўсёды былі Бабры, тры чалавекі загінулі на франтах Вялікай Айчыннай. Тут ніколі не было ні школы, ні нават крамы. А цяпер у вёсцы засталіся чатыры чалавекі. Толькі ў дзвюх хатах запальваюцца вечарам агні.

Маладзейшая з жыхароў Ніна Ігнатаўна Карняйчук ужо на пенсіі. Засталіся яны ўдваіх з мужам. Дзеці разляцеліся, маюць свае сем'і, сваю працу.

Яшчэ праз колькі двароў свецяцца вокны дзвюх сясцёр Марыі Данілаўны Лубачэўскай і Вольгі Данілаўны Рыбак. Паводле афіцыйных звестак сельсавета, засталося пяць жыхароў вёскі. Але пятая — зусім пажылая бабулька — цяпер стала сезоннай жыхаркай, большую частку года яна праводзіць у дачкі ў горадзе. Ніна Ігнатаўна пражыла тут усё жыццё, дзяцей пагадавала. І свае мясціны любіць: «Як хораша ў нас летам! А лес во, бачыце, за хлявамі пачынаецца. Да абеду пойдзеш, гладыш чарніц збярэш, потым адпачнеш дома, управішся, і зноў можна выйсці літры два назбіраць. Гэтаксама і грыбы запасаем. У другі бок — рэчка, рай для таго, хто любіць рыбу лавіць».

Пахвалілася Ніна Ігнатаўна і дасягненнямі цывілізацыі апошняга часу. Ім і суседзям адносна нядаўна правялі тэлефоны. І ліхтары вісяць — два на вёску: каля адной і другой жылой хат. «А раней, бывала, выйдзеш вечарам, цемра кругом, здаецца, нехта з-за кустоў пазірае».

— Добра нам стала, — расказвае жыхарка Баброў, — як зачынілі краму ў Панцюхах. Да гэтага трэба было па хлеб хадзіць у суседнюю вёску. А цяпер аўтакрама прыходзіць два разы на тыдзень, усё, што трэба, купіш каля хаты».

А бабры, пытаюся, вас не турбуюць, паводку не ўчыняюць? «Такога не прыпомню, — адказвае жанчына, — мы з імі дружна жывём». Сапраўды, у Брэсцкім раёне за апошнія гады некалькі выпадкаў было, калі бабры перагароджвалі паваленымі дрэвамі раку і вада разлівалася аж на падворкі. Тут жа бабровых нораў па ўсім узбярэжжы процьма — да самага санаторыя «Буг». Але тутэйшыя звяркі паводзяць сябе мірна, нібы шануючы вёску, названую ў іх гонар. У Якаўчыцкім сельсавеце пацвердзілі, што праблемаў з бабровымі затокамі, на шчасце, у іх не было. Хоць справу сваю маленькія працаўнікі робяць старанна. Сведчаннем таму — характэрна падгрызеныя дрэвы па ўсім узбярэжжы. А вось у райінспекцыі прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Жабінкаўскага раёна і ў мясцовым аддзяленні таварыства паляўнічых і рыбаловаў кажуць, што павелічэнне папуляцыі бабра, якая перавысіла аптымальную колькасць, становіцца праблемай. Паляўнічыя расказвалі, што ім даводзяць нормы адстрэлу, але тыя нормы, як правіла, не выконваюцца. Мала ахвотных паляваць на бабра. А самі яны аднойчы злавілі аднаго грызуна, які трапіў у бяду, а потым выпусцілі яго, бо забіць ні ў каго рука не ўзнялася.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Жабінкаўскі раён.

Свае думкі

ПЕРАМАГЧЫ КРЫЗІС МОЖНА ДАБРЫНЁЙ

Напярэдадні навагодніх і калядных святаў карэспандэнт «Звязды» пабывала ў гасцях у вядомай народнай лекаркі Фядоры Данілаўны Конюхавай, якая жыве ў вёсцы Пільшычы Бялыніцкага раёна.

— Дзе і як, Фядора Данілаўна, вы будзеце святкаваць Новы год?

— Буду дома. Гаспадыня павінна сустрэць Новы год у сваёй хаце і прымаць гасцей.

— А хто да вас прыедзе ў госці?

— На Новы год у доме павінны збірацца толькі свае людзі. Гасцям збоку я ў гэтае свята, калі сказаць шчыра, не вельмі радуюся. З імі могуць прыйсці жорсткія палі, якія шкодзяць здароўю. Толькі сям'я!

Не трэба весці пустыя размовы, сыпаць непатрэбнымі словамі, нібыта збожжам на поле. Трэба гаварыць і думаць пра добрае. Няхай у нас на зямлі будзе добра і ціха. Няхай не будзе вайны і пакутаў для людзей. Людзі ўжо напакутваліся досыць.

— Вы глядзіце тэлевізійныя навагоднія шоу?

— Я тэлевізар увогуле на Новы год не гляджу, таму што і з яго жорсткія палі сыплюцца ў хату. Новы год варта сустрэць спакойна і без мітусні.

Кожны чалавек мае сваю энергетычную сілу і нясе дар сваіх продкаў. Трэба прынесці ў дом чыстай вады і паставіць на стол як даніну памяці і прывітанне душам продкаў. Я яшчэ сама і хлеб пяку. Трэба выставіць на стол ежу, якая ёсць у хаце. І няхай яна не будзе самай дарагой. У Новы год трэба паводзіць сябе сціпла.

— Калі вы былі маленькай дзяўчынкай, як святкавалі Новы год вашы бацькі?

— Святкавалі, як усе людзі. Збіраліся ў кампаніі і адзначалі. Гэта для мяне былі самыя радасныя святы. У дзяцінстве, яшчэ да вайны.

— А кажуць, тады жылі бедна і не было чаго есці.

— Не ва ўсіх і не заўсёды. Мне запомнілася, што перад вайной жыццё наладзілася. Гэта былі цудоўныя гады: людзі былі зацікаўленыя працаваць, усе радаваліся жыццю. А потым неўзабаве абрынулася вайна.

— Якія падарункі на Новы год дарылі ў дзяцінстве?

— Розныя цацкі. Я памятаю маленькую швачную машынку, кветкі і прыгожыя лялькі, якія нават размаўлялі. А аднойчы на Новы год бацька падарыў мне вялікую хустку з кветкавым узорам. Падобна на тую, якая зараз на мне.

— Але той падарунак не захаваўся?

— Не, безумоўна. Мы ж беглі ад немцаў, лічы, голыя і босыя. Але бацька тым падарункам назаўсёды апрануў на мяне хустку. І я ўсё жыццё вельмі люблю вялікія хусткі.

— А цяпер які навагодні падарунак хацелі б для сябе?

— Я хачу толькі здароўя і спакою на зямлі. Вось гэта найлепшы падарунак! Каб нашым людзям добра жылося.

— Што вы дорыце на святы блізкім людзям?

— Тое, што магу. А ўвогуле самы лепшы падарунак — гэта добрае слова. Трэба пажадаць дабра, і тады дабро будзе ў іх наперадзе. Дрэнна, калі людзі дораць дарагія рэчы, але ў душы маюць не самыя лепшы думкі.

У мяне ў жыцці быў выпадак з падарункам. Мой брат Уладзімір быў у Германіі і атрымаў просьбу ад сваёй дзяўчыны прывезці ёй у падарунак шмат розных рэчаў. Ён і да мяне звярнуўся: што, маўляў, сястра, табе прывезці? Я тады памеркавала, што нічога нямецкага мне не трэба, бо немцы знішчылі ўсё на маёй роднай зямлі. Я і адказала брату: «Падарунак — гэта ты сам, а не рэчы. Дай Божа, каб ты вярнуўся дадому спакойна».

Між тым, гэта былі неспакойныя гады пасля вайны, і Уладзімір на перадавой у Польшчы стаяў. Але часць, у якой служыў брат, так і не атрымала ніякага загаду: ні страляць, ні вадой ліць. І я атрымала свой падарунак, калі ён шчасліва вярнуўся дадому. Усё, як я хацела. Мае словы часта спраўджваюцца.

— Калі так, то давайце пагаворым пра важныя цяпер для ўсяго грамадства рэчы. Ці ёсць у вас, Фядора Данілаўна, адчуванне, што завяршаецца вельмі складаны высакосны год?

— Ёсць. Я нават у сярэдзіне года меркавала, што ў нас вось-вось падхопіцца нешта нядобрае, ад чаго пацерпіць Беларусь і Расія. Было напружанне, але Бог адвёў бяду. Гэты смутак адышоў убок.

— Наступны год будзе лепшым?

— Абавязкова. Крызіс, які здарыўся, дае зразумець, каб людзі больш працавалі і сталі верыць. Бо яны, здаецца, зусім разбоўталіся.

— Увогуле крызіс вас хвалюе?

— А чаму не? Мяне ён не закрануў. Але я хвалююся, як дзеці будуць на зямлі. Я хачу, каб дзеці былі з хлебам і спакойна спалі.

— А як вам падаецца, крызіс бліжэйшым часам аслабіць свае ціскі?

— Я мяркую, што ўсё абавязкова наладзіцца. Людзям трэба больш думаць пра добрае, а кінуць злосць і падкопы адзін пад аднаго. Дабрыня тады збярэцца ў энергетычны клубок і пераможа ўсе няшчасці. І людзі будуць жыць іначай.

«Я мяркую, што ўсё абавязкова наладзіцца. Людзям трэба больш думаць пра добрае, а кінуць злосць і падкопы адзін пад аднаго. Дабрыня тады збярэцца ў энергетычны клубок і пераможа ўсе няшчасці. І людзі будуць жыць іначай».

— Зноў да святаў. Вы шмат гадоў пражылі ў Алма-Аце. А як там сустракаюць Новы год?

— Так жа сама, як і ўсе людзі. І ёлку там ставілі, і снегу там у гарах хапае. Але і там мы заўсёды марылі ў Новы год пра сваю зямлю, беларускую.

— Цяпер у свеце ўсё перамянілася, і на нашай зямлі ўзімку нячаста здараецца снег.

— Так і бывае, калі ўся прырода разбурана. Мае знаёмыя празорцы не могуць зазірнуць у будучыню: гавораць, што калі самалёт праляціць, то яны ўжо нічога не бачаць і не чуюць ад Бога, таму што разбураюцца лініі...

— Ды вы лічыце, што ва ўсім вінаваты тэхнічны прагрэс?

— Толькі ён. Таму і клімат змяніўся. Няхай цяпер будзе ў нас натуральны поўдзень! (Смяецца.). Хопіць іншым грэцца, прыйшла чарга беларусаў!

— Жартуеце?

— Не жартую, а праўду кажу.

— У мяне сын пытаецца, хто такі Дзед Мароз. Што мне яму, на Вашу думку, адказаць?

— Дзед Мароз для таго, каб чалавек памятаў пра Новы год і цуд. А па-другое, казахі казалі, што Дзед Мароз сапраўды існуе ў прыродзе. Ён, лічылі ў Алма-Аце, жыве ў гарах. Я шмат чула, што і дом у яго ёсць, і, напэўна, Снягурка. Так што ўсё магчыма.

— Вы пражылі доўгае жыццё, і дасюль верыце ў цуды?

— Вядома ж, веру. Раскажу гісторыю з майго жыцця. У Алма-Аце за савецкім часам мне трэба было зняць з рахунка ў ашчаднай касе грошы для набыцця дома. Але тады былі ў краіне фінансавыя непрыемнасці — мяняліся грошы, і людзі масава кінуліся ў касы.

У адрозненне ад многіх іншых, мне далі грошы, бо я загадзя замаўляла суму. У вакенцы аддалі пашпарт і купюры, але калі прыбірала грошы да грудзяў, то зразумела, што дакумента няма. Паскардзілася касірам, а яны сказалі, што, верагодна, нехта забраў мой пашпарт з-пад рукі памылкова. Маўляў, чакайце — аддадуць.

Але так і не вярнулі, а мне трэба было ў Маскву ляцець. І калі я ўжо апраналася, каб ісці і падаваць заяву на новы пашпарт, нібыта як нехта прымусіў мяне зазірнуць у тумбачку пад тэлевізарам. І там на свае вочы я ўбачыла мой страчаны пашпарт. Хоць там яго дакладна не было і не магло быць. Так што ёсць у нашым жыцці месца цуду, без гуку.

— Вы будзеце ставіць у доме навагоднюю ёлку?

— Так, маленькую. Але толькі натуральную, каб быў пах. Ёсць і цацкі, але яны неабавязковыя. Проста павінна быць прыгожай, асабліва калі ў доме ёсць дзеці. Да вайны, я памятаю, малыя радаваліся кожнай цукерцы і цаццы, а сучасных дзяцей гэтым не здзівіць.

— А што б вы параілі падарыць дзіцяці?

— Пажаданні здароўя. А калі матэрыяльнае, то можна падарыць дзіцяці бялізну, чыстую і белую, без аніякіх малюнкаў. І на Новы год пакласці гэту бялізну ў святы кут, дзе стаяць абразы. Няхай Бог выпраменьвае на гэты падарунак святло, каб дзіця ў гэтай бялізне было здаровае.

— Першае, што людзі адзін аднаму жадаюць на Новы год, дык гэта здароўя. А якія вашы парады: як здароўе захаваць і памножыць?

— Здароўе захоўваецца, калі чалавек паводзіць сябе спакойна, што б ні здарылася ў яго жыцці. Думаць, што я ўсё роўна буду здаровы, і няхай усё гора знікае і спакойна будзе ў хаце. Раўнавага і здароўе. Трэба засяродзіцца на галоўным, а не хацець усяго на свеце. Увогуле трэба чалавеку жадаць дабрага, і плаціць дабром за дабро.

— У сучасным свеце чалавеку цяжка быць добрым. У ціхіх Пільшычах, дзе вакол усе свае людзі, працей захаваць спакой. А ў вялікім горадзе, падаецца, усе перашкаджаюць адзін аднаму, а людзі іскраць адмоўнымі эмоцыямі.

— Таму што людзі наеліся добрага хлеба. Перасталі цаніць простыя жыццёвыя рэчы. Я ездзіла ў Магілёў, у вялікую краму, каб набыць напярэдадні свята розныя рэчы. Маё ўражанне: распусцілі людзі свае вочы і рукі. Страцілі сціпласць. І столькі я набралася жорсткіх палёў у той краме, што вярнулася дадому і захварэла на грып.

— А якія якасці вам падабаюцца ў сучасніках?

— Ёсць людзі добрыя. Мне больш за ўсё падабаецца, што калі сутыкаюцца два чалавекі, адзін спыніцца і дасць дарогу прайсці. Гэта добрая якасць, і яна нясе чалавеку дабро. Энергетычна той, хто саступае, дорыць здароўе іншаму чалавеку. «Няхай ідзе, а я дам дарогу!» Трэба ставіцца да людзей па-добраму.

Я скажу, што ў нас шмат добрых людзей. А ў беларускіх дзецях проста свеціцца дабрыня! І я ўпэўнена, што Бог падорыць на Новы год снег дзецям, каб яны каталіся на горках, кідаліся снежкамі, па-святочнаму весяліліся.

— Якія добрыя падзеі здарыліся ў вашым жыцці сёлета?

— У мяне з'явіўся новы калодзеж. Вядома, што я лячу людзей сваімі рукамі, а таксама вадой і глінай. Я сёлета ўбачыла кучаравую маладую бярозку на хутары, дзе жыла мая маці. І нібыта мяне нехта падштурхнуў: трэба тут капаць. Аказалася, што там б'е моцная крыніца.

Я пабывала на лясных азёрах, якія калісьці належалі маім продкам. Там яны пакінулі свой энергетычны адбітак, і вада ў гэтых азёрах незвычайная, асаблівая. Яна дае энергію, лечыць. Калі падмерзне, я і ўзімку пайду да гэтых азёраў.

Сёлета мяне здымалі на адным з буйных расійскіх тэлеканалаў. Як я ў Маскве з цягніка сыходжу з флягамі сваёй вады. Праводзілі эксперыменты з зямлёй. Мая вада энергетычна моцная, а зямля нібыта жывая, гарачая.

— Якія планы ў вас на наступны год?

— Буду лячыць людзей як магу. Буду ўсім рабіць, каб яны жылі доўга і добра.

— Што вы пажадаеце беларусам у гэты Новы год?

— Толькі добрага здароўя. Няхай маладыя раджаюць здаровых дзяцей. Каб малыя не хварэлі. Каб усе нашы людзі радаваліся жыццю і цвілі як ружы. І, вядома ж, каб наша зямля ўрадзіла хлеб і каб добрыя былі ўраджаі. Хачу, каб усё гэта ў нас было.

Гутарыла Ілона ІВАНОВА.

Бялыніцкі раён.

Транспартная філасофія

ДВА СУСВЕТЫ

Я жыву ў двух сусветах. Адзін — хуткі, трывожны, сталічны; другі — спакойны, просты, родны. З аднаго сусвету ў другі трапляю за сем гадзін. І ў кожным з іх я розная. Калі еду прамым аўтобусам «Мінск — Краснаполле», усю дарогу адчуваю, як «пераапранаецца» арганізм: у галаве пераўсталёўваюцца думкі; вочы перастройваюцца з мітусліва-вулічнага на прыемна-прыроднае; вушы — з монафанічнага (дзе чую толькі сябе) на поліфанічнае (каб слухаць песні п'янага суседа і кацінае муркатанне ў крэсле); рукі са стомленых ад уласнага абслугоўвання пераўтвараюцца ў лагодна ляжачыя на плячах маці; перадатчык хады з імкліва-бягучага пераключаецца на павольна-шпацырны. Пасля сямігадзінных пераўтварэнняў я пражываю значны перыяд свайго жыцця за адзін асаблівы тыдзень.

Тут няма гарачай вады, тэатраў і супермаркетаў, але ёсць шмат хатніх кветак, мой залаты медаль у серванце, самавар 1906 года і мамачка.

Як заўсёды, сямнаццаць градусаў у кватэры. Сплю ў вязаных штанах і світары. Уначы грэюць каты. У мамачкі іх два. Масяня сціплая і ласкавая, Васька, яе сынок, у два разы большы за маці, але вельмі палахлівы. Асабліва баіцца мужчын: нават калі з радыёпрыёмніка гучыць мужчынскі голас, Васька хаваецца пад ваннай. Мяне Васіль таксама баіцца, бо рэдка прыязджаю, але ён ведае, што я не прывыкла да такога холаду, і, перамагаючы баязлівасць, грэе мае ногі сваім кацінным футрам.

Мамачка бясконца варыць зёлкі: і тыя, што я прывезла са сталічных аптэк, і тыя, што насушыла яна. «Што сёння заварым: ліпу ці чабор?» Я люблю збор траў. Яго мамачка томіць: «Зёлкі павінны таміцца, інакш водар атрымаецца не той». Замест мікрахвалёўкі ў нас — шарсцяны фартух, два халаты, старое паліто, скураная куртка і падушка зверху. У такім футры ніякі сняданак за ноч не прастыне!

На вуліцу ў Краснаполлі я выходжу рэдка, бо хадзіць няма куды. Калі ўсё ж іду ў краму па хлеб, станаўлюся аб'ектам усеагульнай увагі. Бабулькі на лаўцы ў двары не пазнаюць, пачынаюць гадаць, што за «прыезджая» ў гэтых краях. Суседка не дасць дарогі, пакуль не адвешу кампліментаў яе новай шапцы і не выкажу сваё меркаванне на змены ў яе рабочым калектыве. Увагу незнаёмых прахожых прыцягваюць мае скураныя штаны і шапка-вушанка. Калі вяртаюся з крамы, бабулі ўжо ведаюць: «то ж да Веры дачка з Мінска прыехала», спыняюць і распытваюць.

Дарогу па «зебры» тут пераходжу толькі я. Вадзіцелі палохаюцца: пешаход на пераходзе, што рабіць?! Без флікера з дома носу не паказвай — аштрафуюць імгненна. Замест ліхтароў тут фары. У іх святле можна разгледзець толькі святлоадбівальныя палоскі. А ДАІшнікі ў Краснаполлі сумленныя. Адзін нават уласнаму бацьку выпісаў штраф за перавышэнне хуткасці. Распаўсюджаны транспарт — веласіпед. Ад паездак на «жалезным кані» мясцовыя жыхары не адмаўляюцца нават у галалёд. І галовы разбівалі, і ногі ламалі, і ездзяць па-ранейшаму: за гэта ж не штрафуюць.

Людзі ў Краснаполлі гасцінныя. Не выпусцяць з хаты, пакуль не сядзеш за стол. І які ж мясцовы гаспадар адпусціць госця без чаркі! А да чаркі знойдзецца і скварка. «Ты слухай, што ў Грэцыі робіцца... А ці праўда, што зарплата з наступнага месяца паменшыцца?.. Ты не чула, колькі мы гуляем на навагоднія святы?.. Не, я лічу, што Буш вінаваты ў грузінскай вайне...». Ох, як яны любяць палітыку! «Не, ты ж журналіст, усё ведаеш, вось скажы мне...»

Ёсць у Краснаполлі асаблівыя дні, пра якія ведае кожны мясцовы жыхар. Чацвер — кірмашовы дзень. У гэты дзень у пасёлак прыязджаюць гандляры з суседніх гарадоў. На кірмаш ідуць усе: хто выхадны ці на пенсіі і хто працуе, хто хварэе і хто здаровы, каму трэба нешта набыць і хто ўжо ўсё набыў, у каго ёсць грошы і ў каго іх няма. Школьнікі адпрошваюцца з урокаў (на кірмаш — гэта важная прычына, па чацвяргах адпускаюць), дарослыя — з працы, хворыя — з бальніцы. У Краснаполлі ўсе дарогі вядуць на кірмаш. Сюды людзі прыходзяць сябе паказаць ды на іншых паглядзець, сустрэцца, пагаварыць, даведацца, што цяпер у модзе, часам нават выбраць нешта сабе.

Субота — лазневы дзень у Краснаполлі. Увечары даюць гарачую ваду. Праўда, дзеля гэтага адключаюць і без таго негарачыя батарэі: паляць дровамі, старая сістэма не вытрымлівае вялікай нагрузкі. У панядзелак начальнікі ўсіх структур ведаюць: сёння на працу палова не выйдзе — памыліся ў гарачай ванне і высушыліся ў халоднай кватэры. У гэту суботу мы не дачакаліся ні гарачай вады, ні цёплых батарэй. Тройчы тэлефаную ў кацельню і кожны раз атрымліваю новы адказ: «Мы палім, чакайце, хутка будзе вада», «Мы робім усё, што ад нас залежыць, не ведаю, чаму ў вас няма вады», «Сёння вады не будзе: паломка выйшла, да наступнай суботы адрамантуем».

Мае краснапольскія сяброўкі ходзяць піць да мамачкі гарбату, калі я ў Мінску. А калі я прыязджаю, яе сяброўкі тэлефануюць мне абмеркаваць апошнія сусветныя падзеі, плаўна пераходзячы да навінаў асабістага жыцця.

А потым — зноў «Ікарус» з перавернутай шыльдай «Краснаполле — Мінск», зноў сем гадзін метамарфозаў. Зноў вяртаюся ў сталічны сусвет, дзе нічога, быццам, не змянілая, дзе ніхто не заўважыў маёй адсутнасці, дзе прайшоў усяго адзін мітуслівы тыдзень за значны перыяд майго жыцця.

Таццяна САЛДАЦЕНКА.

ТАМОЖНЮ «ОТМЕНИЛИ»

Импортер Volkswagen разработал программу по поддержке предпринимательства и субъектов хозяйствования, сообщает пресс-служба Volkswagen в Беларуси.

Как сообщается, уникальная программа предусматривает комплекс мер, направленных на поддержку реального сектора экономики и сферы услуг. Основу программы составляет отмена таможенных пошлин на коммерческие автомобили Volkswagen, особо востребованные белорусскими предпринимателями и юридическими лицами. Фактически это означает, что с 16 декабря коммерческие автомобили Caddy, Transporter, Caravelle, Multivan и Crafter не облагаются таможенными пошлинами (предложение не распространяется на 10-местные микроавтобусы). Расходы по таможенным платежам в полной мере берет на себя компания Volkswagen.

Финансовые аналитики рассматривают программу Volkswagen, как ощутимую поддержку предпринимателей Беларуси, которые сегодня ощущают давление последствий финансового кризиса в Российской Федерации — основного торгового партнера белорусских предприятий.

Акция по поддержке реального сектора экономики стала еще одним пунктом антикризисной программы компании Volkswagen. Напомним, что ранее минские дилеры Volkswagen вышли на рынок с такими беспрецедентными предложениями как кредит под 12 % годовых (Атлант-М Сухарево) и рассрочка платежа под 0 % (Атлант-М на Машиностроителей).

ТАРЫФНЫ «МАКСІМУМ»

Жыллё маё

Плацяжы за кватэру адчувальна ўзрастуць — у сярэднім адразу на $10

Як ужо паведамлялася, у адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў ад 16 снежня ўсталяваны новыя расцэнкі. Адметнасцю чарговага «рыўка» плацяжоў за кватэру з'яўляецца тое, што павялічаны тарыфы па ўсіх без выключэння пазіцыях. Такога маштабнага павышэння, прызнаюся, нават і не ўзгадаю. За апошнія некалькі гадоў гэта дакладна адзіны выпадак. Мяркуйце самі: узрасла плата за тэхнічнае абслугоўванне жылля, ацяпленне і гарачае водазабеспячэнне, халодную ваду, газазабеспячэнне і электрычнасць, каналізацыю, вываз і абясшкоджванне цвёрдых бытавых адходаў, карыстанне ліфтам. Пры гэтым павелічэнне даволі адчувальнае — ад 12 да 20 працэнтаў (у залежнасці ад канкрэтнай пазіцыі). Напрыклад, тарыф на цеплавую энергію для патрэбаў ацяплення і гарачага водазабеспячэння павышаны з 37580,7 да 43458,3 рубля за 1 Гкал (адразу на 15,6 працэнта). Разлікі за электрычнасць павялічваюцца на 19,3 працэнта. Тое ж і па астатніх пазіцыях. Атрымліваецца, што на працягу года (калі мець на ўвазе ўсе апошнія павышэнні) тарыфы на электрычнасць і стаўкі платы за тэхнічнае абслугоўванне жылля павялічвалі тройчы! Апошняя паслуга, дарэчы, таксама не з маленькіх па грашах — трэба мець на ўвазе і тое, што такая ж сума выстаўляецца яшчэ і за капітальны рамонт жылля.

Але наколькі больш давядзецца плаціць за кватэру? Паводле нашых разлікаў, за аднапакаёўку ў сярэднім неабходна будзе заплаціць у ацяпляльны сезон 108,6 тысячы рублёў і 70,7 тыс. — у летні. Але ў выніку атрымліваецца, што лютаўскія «жыроўкі» (калі будзем разлічваць па павялічаных тарыфах за студзень) стануць даволі адчувальнымі для пэўнай часткі жыхароў. Праўда, для іх існуе адпаведны варыянт дзяржаўнай падтрымкі. Сем'і, для якіх разлікі за кватэру перавышаюць устаноўлены ўзровень (20 працэнтаў сукупнага даходу для жыхароў гарадоў і 15 працэнтаў для вяскоўцаў), маюць права на атрыманне безнаяўнай жыллёвай субсідыі. Верагодна, што пасля ўвядзення новых тарыфаў, колькасць заяўнікаў на такую дапамогу можа павялічыцца.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

Назва плацяжоў	Адзінка вымярэння	Тарыф на паслугі, рублёў	Сума плацяжоў, рублёў		
			1-пакаёвая кватэра, 32 кв.м агульнай плошчы, 2 чал.	2-пакаёвая кватэра, 48 кв.м агульнай плошчы, 3 чал.	3-пакаёвая кватэра, 69 кв.м агульнай плошчы, 4 чал.
Плата за тэхнічнае абслугоўванне жылля	1 кв. м аг. плошчы	296	9472	14 208	20 424
Адлічэнні на капрамонт	1 кв. м аг. плошчы	296	9472	14 208	20 424
Цеплазабеспячэнне:	1 Гкал	43 458,3			
1. ацяпленне з разліку 0,0272 Гкал на 1 кв. м агульнай плошчы ў месяц	1 кв. м аг. плошчы	1182	37 826	6739,2	81 563
2. гарачае водазабеспячэнне з разліку 0,0422 Гкал на падагрэў 1 куб. м хал. вады ў месяц (3,8 куб. м на чал.)	1 чал.	6969	13 938	20 906,9	27 876
Халоднае водазабеспячэнне з разліку 7,6 куб.м на 1 чал. у месяц	1 куб. м	385,7			
	1 чал.	2932	5862	8793,5	11 725
Каналізацыя з разліку 7,6 куб.м на 1 чал. у месяц	1 куб. м	242	3678	5517,6	7357
	1 чал.	1839,2			
Вываз і абясшкоджванне цвёрдых бытавых адходаў	1 чал.	397	794	1191,3	1588
Газазабеспячэнне	1 чал.	3696	7392	11 088	14 784
Электразабеспячэнне	1 чал. 100 Квт/г	17 300	17 300	25 950	34 600
Карыстанне ліфтам	1 чал.	1421	2842	4263	5684
Усяго: ацяпляльны перыяд			108 576	162 865	226 025
Усяго: летні перыяд			70 750	106 126	144 462

ПРАГНОЗ, БЮДЖЭТ І КРЫЗІС

Дэпутаты Магілёўскага абласнога Савета зацвердзілі прагноз сацыяльна-эканамічнага развіцця і бюджэт рэгіёна на 2009 год і шмат увагі надалі карэкціроўкам у працы ў сувязі з сусветным фінансавым крызісам.

— Я хачу, каб вы сталі праваднікамі спакою і ўпэўненасці ў заўтрашнім дні, — так выказаў сваё пажаданне дэпутатам і кіраўнікам прадпрыемстваў, якія былі прысутныя на сесіі, старшыня аблсавета Уладзімір Панцюхоў.

Эканоміцы — валюта, людзям — праца

Асноўныя прагнозныя паказчыкі сёлета ў Магілёўскай вобласці выкананы, хоць напрыканцы года, па словах старшыні Камітэта па эканоміцы Магілёўскага аблвыканкама Мікалая Дудзінскага, сітуацыя пагоршылася ў сувязі з крызісам і сёння давядзецца вырашаць эканамічныя праблемы, якія ўжо не ўзнікалі шмат гадоў. Напрыклад, страчвае тэмпы вытворчасць хімічных тавараў — у тым ліку ў Магілёве і Бабруйску; назапасілася прадукцыя на складах — цяпер 77,5 % ад сярэднямесячнага аб'ёму, што больш нормы; павялічыліся запасы на 89 млрд рублёў; запаволіліся плацяжы за пастаўкі на экспарт — фінансісты прызнаюць, што ім давядзецца шукаць сродкі ў сувязі з праявамі крызісу.

Між тым прагнозы на наступны год напружаныя: рост прамысловай вытворчасці за 2009 год павінен перавысіць 13 %. Крызіс, прагучала на сесіі, не з'яўляецца прычынай для перагляду стратэгіі развіцця, але давядзецца ўлічваць яго негатыўны ўплыў.

Перад кіраўнікамі прадпрыемстваў паставілі галоўную задачу: прадаць выробленую прадукцыю і атрымаць за яе грошы. Гэта найперш датычыцца экспарцёраў, таму што эканоміка як ніколі мае патрэбу ў прытоку валютных сродкаў. Таму прамысловцаў заклікаюць больш смела ісці на саступкі ў коштах і выкарыстоўваць для пошуку новых рынкаў збыту не толькі ўласныя сілы па продажы прадукцыі, але і пасрэднікаў.

Уладу вельмі цікавяць інвестыцыйныя праекты, асабліва тыя, якія прадугледжваюць стварэнне новых працоўных месцаў. Першы намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама Уладзімір Краўцоў зазначыў, што самая важная задача ўладаў — забяспечыць людзей працай. І нават калі нехта страціць месца ў сувязі з аптымізацыяй колькасці работнікаў, трэба даць магчымасць уладкавацца і зарабіць на жыццё.

Што датычыцца замежных інвестараў, то першы намеснік старшыні аблвыканкама звярнуў увагу на тое, што з кожнага крызісу можна выйсці пераможцам і абавязкова ім скарыстацца.

— Я нават ніколі не прымаў столькі замежных дэлегацый, як апошнім часам, — прызнаўся Уладзімір Краўцоў з трыбуны сесіі. — Інвестары цяпер актыўна шукаюць Беларусь. Ёсць разуменне, што крызіс не закране нашу краіну так жорстка, як Еўропу і Расію, дзе ўсё спыніцца. У нас жа ідзе праца і лібералізацыя эканомікі.

Крызіс навучыць эканоміі і руплівасці

Бюджэт — лакмусавая паперка эканомікі, нагадаў начальнік фінансавага ўпраўлення аблвыканкама Уладзімір Падрабінкін.

— Крызіс навучыць нас руплівасці і прымусіць жыць па даходах, і гэта ёсць яго станоўчы момант, — лічыць ён. — Трэба рацыянальна, эканомна траціць як свае сямейныя грошы, так і сродкі дзяржавы.

Каля дзвюх трацін бюджэтных грошай у наступным годзе плануецца накіраваць на фінансаванне сацыяльнай сферы. Трэба толькі зарабіць гэтыя грошы.

З улікам прапаноў на сесіі скаргаў людзей пра недахоп лекаў і прыладаў у медыцынскіх установах (маўляў, цяпер у бальніцу і са сваімі шпрыцамі трэба прыходзіць) аптымістычна выглядае абяцанне ўладаў захаваць фінансаванне мінімальных сацыяльных стандартаў і перш за ўсё фінансаванне абаронных артыкулаў бюджэту, у лік якіх уваходзіць і сфера аховы здароўя.

Між тым з закупам дарагіх рэчаў і абсталявання, рамонтамі (дзе яшчэ можна патрываць) і рэалізацыяй шматпавярховых праектаў давядзецца пачакаць. Старшыня Магілёўскага гарвыканкама Віктар Шорыкаў не знайшоў у бюджэце фінансавання рэканструкцыі басейна і рамонту адной з аўтадарог горада.

— Сусветны фінансавы крызіс закрануў і наш горад, — сказаў кіраўнік Магілёва. — Адбываецца вымыванне фінансавых сродкаў і можа, на маю думку, вярнуцца даўно забыты бартар. Пры такім развіцці падзей прадпрыемствы будуць мець крыніцы існавання, але не папоўніць бюджэт. Таму прапаную стварыць таварныя біржы, праз якія будуць ажыццяўляцца таваравобменныя аперацыі.

Не зацыклівацца, зарабляць грошы і трываць

Старшыня Мсціслаўскага раённага Савета Мікалай Касцюшкін нагадаў прысутным пра праблемы сельсаветаў. Ён прапанаваў увесці ў штат хоць бы аднаго працаўніка для навядзення парадку і добраўпарадкавання. А таксама плаціць старастам вёсак за іх працу хоць бы сімвалічныя грошы, у адпаведнасці з мсціслаўскай прымаўкай: рубель камень коле.

Мікалай Касцюшкін адразу і атрымаў адказ на свае прапановы: усё можна зрабіць, але толькі за свае грошы. Старшыня аблсавета Уладзімір Панцюхоў нагадаў, што сельсаветы выканалі даручэнне кіраўніцтва вобласці самастойна зарабіць 15 % сваіх выдаткаў і нават падвоілі гэты паказчык. І калі атрымліваецца зарабляць грошы, то ёсць сэнс больш актыўна працаваць у гэтым накірунку і затым распараджацца ўласнымі сродкамі.

Ва ўмовах крызісу выйграюць тыя, хто можа зарабляць грошы. Прыцягненне прыватнага капіталу становіцца першачарговай задачай. У Чавускім раёне актыўна працуюць з сярэднім і малым бізнесам: даюць пазыкі і льготы, адшукваюць прадпрымальнікам для справы памяшканні і аб'екты, якія не выкарыстоўваюцца.

Сёлета, паводле старшыні Чавускага райвыканкама Анатоля Мацюліна, у раёне ўдалося стварыць больш за 300 новых працоўных месцаў, а ўдзельная вага ад прыватнікаў у бюджэце наблізілася да адзнакі ў 15 %. Толькі сёлета малыя прадпрыемствы заплацілі ў бюджэт раёна 400 мільёнаў рублёў падаткаў.

Пасёлак Глуша ў Бабруйскім раёне не так даўно перажыў свой уласны крызіс, калі закрыўся шклозавод, пайшло беспрацоўе, і ўсе здольныя працаваць мужчыны паехалі на заробкі ў Расію. Адкуль яны цяпер, дарэчы, вяртаюцца, у надзеі зноў адшукаць працу ў Беларусі.

У Глушы цяпер працуюць дзве невялікія вытворчасці — па пашыве школьнай формы і вырабе чыпсаў. У пасёлку рыхтуюць тавараабарот. Мясцовы пасялковы Савет на чале з Марыяй Сушчанка спадзяецца на адкрыццё новых працоўных месцаў на падобных прадпрыемствах і развіццё аграэкатурызму. Праўда, з выкананнем просьбаў глушанцаў правесці газ і адрамантаваць ачышчальныя збудаванні, магчыма, давядзецца і патрываць.

— Мы жывём у свеце не адасоблена, і крызіс нас закрануў, — нагадаў памочнік Прэзідэнта, галоўны інспектар па Магілёўскай вобласці Генадзь Лаўранкоў. — На ім не трэба зацыклівацца, але трэба навучыцца выжываць і ў такіх умовах. Ад рэалізацыі галоўных праектаў дзяржава не адмовіцца, але з іншымі давядзецца патрываць, пакуль сітуацыя не зменіцца. Давядзецца яшчэ шмат чаго пераасэнсаваць, але такая рэальнасць!

Ілона ІВАНОВА.

Рэха публікацыі

Матэрыяльная дапамога на лекі будзе аказана

Пенсіянерка з вёскі Дзямідавічы Дзяржынскага раёна Надзея Ануфрыеўна Суднік паскардзілася ў рэдакцыю на малы памер пенсіі («Звязда» ад 11 снежня).

Самой жанчыне — 79 гадоў, яна інвалід II групы па слыху. Муж таксама інвалід I групы, і хоць пенсія ў яго большая, чым у жонкі (Надзея Ануфрыеўна атрымлівае 190 тысяч рублёў), грошай не хапае. У прыватнасці, на тыя ж лекі. На адрасную дапамогу з-за агульнага сукупнага даходу ды прысядзібнага ўчастка, які яны апрацоўваюць, сям'я заяўнікаў разлічваць не можа. А на аднаразовую матэрыяльную дапамогу? Надзея Ануфрыеўна ў 2006 годзе з гэтым жа пытаннем звярталася ў «Звязду» і потым атрымала 60 тысяч рублёў.

— Мы падказалі, што трэба рабіць вашай заяўніцы. Яна ўласнаручна напісала заяву з просьбай аказаць аднаразовую матэрыяльную дапамогу, указала мэту — для набыцця лекаў, і праз сацыяльнага работніка, які абслугоўвае жанчыну, перадала паперу нам, — сказала нам начальнік аддзела матэрыяльна-бытавога забеспячэння пенсіянераў і інвалідаў упраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Дзяржынскага райвыканкама Таццяна Сабалеўская. — Пасля гэтага было прынята рашэнне аб аказанні Надзеі Ануфрыеўне аднаразовай дапамогі ў памеры 85 тысяч рублёў (магчыма, заяўніца ўжо нават атрымала яе. — **С.Р.**).

На жаль, другое пытанне нашай ранейшай чытачкі пакуль засталося без адказу. Нагадаем, сям'я доўгі час выпісвала «Звязду». А потым за кошт райсабеса ім была афармлена бясплатная падпіска на адно з мясцовых перыядычных выданняў. Газета сям'і не вельмі спадабалася, яны хацелі б атрымліваць зноў «Звязду»... Як высветлілася, пералік такіх выданняў, на якія могуць бясплатна аформіць падпіску пэўным катэгорыям насельніцтва (маламаёмасным, адзінокім і г.д.), зацвярджаецца не на раённым, а на абласным узроўні...

Сяргей РАСОЛЬКА.

Василевичский сельский исполнительный комитет
Слонимского района Гродненской области

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже земельного участка в частную собственность граждан Республики Беларусь. **Аукцион состоится 27 января 2009 г. в 10.00 по адресу: д. Василевичи, ул. Центральная, 44 Слонимского района Гродненской области, помещение сельского Совета, кабинет председателя.** К участию в аукционе допускаются граждане Республики Беларусь, подавшие заявления с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке задаток. **Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по вышеуказанному адресу по рабочим дням с 23 декабря 2008 года по 21 января 2009 года включительно с 8.30 до 17.30.** На аукцион выставляется земельный участок: кадастровый номер 425480401102000115, расположен по адресу: Гродненская область, Слонимский район, деревня Василевичи, улица Школьная, 18. Площадь земельного участка — 0,2286 га. Целевое назначение — строительство и обслуживание жилого дома. Начальная цена — 540000 белорусских рублей. Размер задатка — 54000 белорусских рублей. Победитель аукциона возмещает расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона, подготовкой земельно-кадастровой документации и размещением извещения в средствах массовой информации. Задаток перечисляется в размере 10 процентов от начальной цены заявленного лота до подачи заявления на счет бюджета Василевичского сельского исполнительного комитета 3600525020035 в филиале № 422 ОАО «Сберегательный банк «Беларусбанк» г. Слонима код 152101852, УНП 500563252, код назначения платежа 04901. Получатель ГУМФ РБ по Гродненской области. Всем желающим предоставляется возможность ознакомления с земельным участком. Подробную информацию можно получить в сельисполкоме, **контактные телефоны: 8 01562 99330, 8 01562 99233.**

Для участия в аукционе необходимо представить: заявление об участии в аукционе; заверенную банком копию платежного поручения, подтверждающую внесение задатка; гражданином — копию документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования; представителям гражданина — нотариально удостоверенную доверенность. При подаче документов на участие в аукционе граждане и представители граждан предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. Аукцион состоится при наличии не менее 2-х участников. Победителем торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену. Внесение победителем аукциона платы за земельный участок производится в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении земельного участка.

Royal

В период с 01 ноября 2008 года по 19 декабря 2008 года (включительно) в казино «Royal» по адресу: Республика Беларусь, 220030, г. Минск, пр-т Независимости, 11, корп. 1 проводилась рекламная игра

«Пришел, увидел, «MERSEDES»!!!».

Игра проводилась в составе комиссии рекламной игры «Пришел, увидел, «MERSEDES»!!!»:

- Магеров Сергей Федорович (Место работы — ООО «Дакарай», должность — начальник смены)

Члены комиссии:

- Давыдов Денис Александрович (Место работы — ООО «Дакарай», должность — начальник смены)
- Бородич Ольга Ивановна (Место работы — ООО «Дакарай», должность — заместитель начальника смены).

В результате проведения розыгрыша призовой фонд, который составлял легковой автомобиль «Мерседес-Бенц» С 180 К кузов W204, был разыгран.

Победителем рекламной игры, согласно протокола проведения розыгрыша, признана Глазунова Елена Рафкатовна.

С момента получения приза, а также любого иного дохода в рамках Игры, вышеназванный Участник несет ответственность за уплату всех применимых налогов, установленных действующим законодательством Республики Беларусь.

Свидетельство о государственной регистрации правил проведения рекламной игры № 1173 от 18.09.2008 года с изменениями состава комиссии от 24.10.2008 года. УНП 190617507.

Калядны рыбны кірмаш: дзе яшчэ знойдзеш такія кошты?

Купляй сваё — жыві лепш!

На калядным ці навагоднім стале многія з нас прызвычаіліся бачыць стравы з рыбы. Таму зараз, напярэдадні святаў, аматары заліўной рыбы ці запечанага карпа праводзяць «разведку боем» па магазінах і рынках: дзе што ёсць і па чым. Каб задаволіць гэтыя патрэбы, дэпартамент па меліярацыі і воднай гаспадарцы Мінсельгасхарча вырашыў правесці кірмаш-продаж беларускай жывой сажалкавай і азёрна-рачной рыбы, які адбудзецца ў сталіцы 25 снежня з 10 да 17 гадзін на пляцоўцы каля Палаца спорту (праспект Пераможцаў, 4).

Кірмаш абяцае быць прадстаўнічым: свой удзел у ім пацвердзілі 11 рыбгасаў краіны. Продаж будзе весціся больш чым з 20 машын. Дадатковым святочным падарункам наведнікам стане выкарыстанне пры рэалізацыі рыбы мінімальнай гандлёвай надбаўкі.

Напрыклад, звычайны кошт на адборнага карпа зараз складае 6650 рублёў за кілаграм. На кірмашы-продажы яго будуць прапаноўваць з 10-працэнтнай зніжкай — па 6 тысяч рублёў. Буйнога карпа сёння можна набыць за 5610 рублёў, а падчас «рыбнага свята» на яго будзе дзейнічаць 11-працэнтная зніжка і ўпадабаны экзэмпляр можна будзе купіць па цане 5 тысяч рублёў за кілаграм. На карпа сярэдніх памераў велічыня зніжкі ўвогуле складзе 16 працэнтаў. Такім чынам, замест 5320 рублёў за кілаграм пакупнік за той самы кілаграм рыбы аддасць толькі 4,5 тысячы. На дробнага карпа будзе дзейнічаць 3-працэнтная зніжка: замест звыклай цяпер цаны ў 4110 рублёў патэнцыяльныя пакупнікі ўбачаць цэннік у 4 тысячы рублёў. 10-працэнтная зніжка будзе ўстаноўлена і пры рэалізацыі адборнага таўсталобіка: замест 6650 рублёў за кілаграм спажывец будзе выкладваць 6 тысяч.

Экзэмпляры адборнага белага амура будуць прадавацца па 7 тысяч рублёў за кілаграм. Столькі ж будзе каштаваць і кілаграм буйнога шчупака. Буйны судак можна будзе набыць па 10 тысяч за кілаграм, а адборнага карася рыбгасы абяцаюць рэалізоўваць па 4 тысячы рублёў.

На гэтым асартымент кірмашу не вычарпаны: прадавацца будуць таксама сом, фарэль, лешч, асетр, плотка, акунь. Акрамя жывой рыбы прадаўцы збіраюцца прапанаваць спажыўцам і прадукты перапрацоўкі: вэнджаную і сушаную рыбу, паўфабрыкаты ўласнай вытворчасці.

Дарэчы, на мерапрыемстве прадугледжана дэгустацыя вэнджанай і сушанай рыбы, а дзве рыбаводныя гаспадаркі арганізуюць прыгатаванне і дэгустацыю юшкі.

Усё гэта — пад выступленне калектываў народнай творчасці. А сем рыбгасаў правядуць сярод пакупнікоў сваёй прадукцыі латарэю. Кожнаму пакупніку, які набудзе больш за два кілаграмы рыбы любога віду ад указаных гаспадарак, будзе ўручацца каляндар. Апошні дасць права ўдзельнічаць у латарэі. На спецыяльным стэндзе каляндарык будзе адзначацца і пакупнік атрымае магчымасць выйграць прыз. Сярод іх — жывая рыба, вэнджаная, сушаная, сувеніры (запальнічкі, фірмовыя майкі, ручкі і г.д.). У якасці прыза можна будзе, калі пашчасціць, атрымаць і трафейную рыбу, напрыклад, белага амура вагой 4 кілаграмы. Закідваем «вуды», у сэнсе — рыхтуемся да кірмашу?

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПАВЕСЬ НА ЁЛАЧКУ КАЛЯДНАГА АНЁЛА З ІЛЬНУ!

Выстава «Беларускі лён» адкрылася ўчора ў галерэі УП «Скарбніца» ў Мінску. У экспазіцыю ўваходзяць як старадаўнія посцілкі, рушнікі, кашулі і касцюмы, так і сучасныя інтэрпрэтацыі народных матываў у адзенні, а таксама кераміка, габелены, пано, вырабы ручнога ткацтва і вырабы з саломы. Частку экспанатаў на выставе можна адразу ж набыць, а нешта ўнікальнае можна і замовіць мастакам унітарнага прадпрыемства беларускіх народных рамёстваў «Скарбніца».

У якасці падарунка родным і знаёмым ёсць магчымасць прыдбаць ляльку-анёла з рэштак ільну:

— Спрадвеку да Новага года і Калядаў рабіліся розныя мілыя цацкі, якімі народ упрыгожваў сваё жыллё, — кажа вядучы мастак Наталля Ставінава. — І дзеці прыцягваліся да народнай творчасці, таму традыцыі перадаваліся з пакалення ў пакаленне. Наш калядны анёл робіцца на аснове зольніка. Раней, калі хто-небудзь з сям'і пераходзіў жыць у іншае месца, яму рабілі абярэг-зольнік: бралі жменьку попелу, маленькі кавалачак ільняной тканіны і скручвалі ляльку, у галаве якой быў попел. На новым месцы жыхарства гэты стары попел высыпаўся ў ачаг, і такім чынам стваралася сувязь паміж старым домам і новым.

Кошт лялькі-абярэга — 5 тысяч рублёў. Акрамя таго, на выставе можна прыдбаць і святочныя паштоўкі з малюнкамі маладой мастачкі Галіны Івановай — па 5 і па 8 тысяч рублёў. Такой магчымасцю можна скарыстацца да 9 студзеня з 9 да 17 гадзін (акрамя выхадных і святочных дзён) па адрасе УП «Скарбніца» — Мінск, вул. Кісялёва, 40.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Зніжкі на мяса птушкі ў студзені

Традыцыйна птушкафабрыкі зніжаюць цэны на сваю прадукцыю ў пачатку года. Тлумачыцца гэта, у прыватнасці, тым, што насельніцтва праводзіць забой свойскай жывёлы і попыт на прадукцыю, якая рэалізуецца ў крамах, зніжаецца. Каб не дапусціць затарвання складоў, прадпрыемствы за кошт зніжэння гандлёвых нацэнак трохі паніжаюць цэны. Мяркуецца, што памер зніжак складзе 5 працэнтаў, паведамілі рэдакцыі ў канцэрне «Белптушкапрам». Дарэчы, з 8 снежня памер гандлёвых надбавак у фірменным гандлі на прадукцыю птушкафабрык складае 15 працэнтаў, у той час як у звычайных крамах рознічнага гандлю краіны яны складаюць 22 працэнты.

Попыт на курыныя яйкі, у адрозненне ад мяса птушкі, у зімовы час павялічваецца. Раней насельніцтва атрымлівала за год ад свойскай птушкі каля 1 мільярда штук яек. Аднак колькасць гаспадароў, якія трымаюць у асабістай гаспадарцы птушку, за апошні час зменшылася. Да таго ж у вясковым куратніку зімой тэмпература зніжаецца да 2-3 градусаў цяпла, і куры перастаюць несціся. На птушкафабрыках жа ўвесь год падтрымліваецца аптымальная тэмпература на ўзроўні 16-18 градусаў цяпла. Да слова, на сёння рэнтабельнасць вытворчасці яек складае ў птушкафабрык толькі 2-3 працэнты. А ў савецкія часы яна вагалася ад 50 да 80 працэнтаў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ДЖЭМПЕР — АД ПІНСКАЙ ФАБРЫКІ, ЦУКЕРКІ — АД «ІДЭАЛА»

У Брэсце цяпер прынята ездзіць па пакупкі ў суседнюю Украіну. Яшчэ нядаўна там быў зафіксаваны рэкордны рост долара, нашым суайчыннікам стала вельмі выгадна атаварвацца прадуктамі, ну а шырспажыў там заўсёды быў значна таннейшы. Таму ў чэргах на перасячэнне беларуска-ўкраінскай мяжы стаялі да пяці гадзін. А літаральна ў суботу сваяк быў у раёне перахода «Макраны» і сказаў, што ніякай чаргі няма зусім. Гэта значыць, што долар у суседняй краіне пайшоў уніз.

Суседзі, што паспелі з'ездзіць у Ковель і Ратна, засталіся задаволеныя. Прывезлі фрукты, цукеркі, масла, крупы, віно. Я таксама збіралася паехаць, але па шэрагу прычын зрабіць гэта не атрымалася. Таму падарункі купляю ў сваіх гандлёвых кропках. Літаральна ў выхадныя на бліжэйшым рынку «Стары горад» купілі сыну-школьніку джэмпер Пінскай трыкатажнай фабрыкі за 43 тысячы, якасны і стыльны. Там жа, у павільёне, разгаварыліся яшчэ з аднай пакупніцай і пашкадавалі аб тым, што фабрыка не ўмее сачыць за модай і не выпускае стыльнае жаночае адзенне. Нам з Турцыі, іншых краін вязуць прыгожы трыкатаж, толькі якасць яго выклікае сумненні і цэны, бывае, кусаюцца. Узялі б мадэль, скапіравалі б. А то жаночыя вырабы добрай якасці патыхаюць учарашнім днём.

Па традыцыі абменьваемся падарункамі з сям'ёй сяброў з Бабруйска. Для гэтай пасылкі купілі цукеркі «Мірабэла» ад фірмы «Ідэал». Трэба ж фарсануць нейкім брэсцкім брэндам. Ну а для падарунка ў Маскву я выбрала сурвэткі з аршанскага лёну. Па-мойму, наш лён любяць ва ўсіх краінах.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

У ЗАЛЕЖНАСЦІ АД ЗМЕСЦІВА КІШЭНІ

У нядзелю на рынку ўжо прадаваліся качкі, гусі, індыкі і г.д., якіх гаспадары асвежавалі спецыяльна для навагодніх святаў. Не кожная сям'я можа дазволіць сабе гусака за 50 тысяч, але ж купляюць і не за такую цану. На прылаўку ляжыць тушка індыка, і маладзіца просіць за яе 120 тысяч. Са слоў жанчыны, індык пацягне на 8 кг, але пакупнікі падыдуць, пацікавяцца і адыходзяць. А маладая пара не таргавалася. Маўляў, Новы год сустракаем раз на год.

У магазінах, як і на рынку, хапае ўсяго і ўсё залежыць ад кашалька. Набываюць мясныя і малочныя прадукты беларускай вытворчасці, як і свежую рыбу. А вось калі нехта хоча экзотыкі, то без праблем можа купіць і заморскія фрукты — сёння гэта ўжо не праблема. Як правіла, з імпартных прадуктаў купляюць тое, чаго няма ў Беларусі.

Што піць і чым закусваць на Новы год, напэўна, не самае важнае — галоўнае, каб у наступіўшым годзе не балела галава.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

СЫРУ І ШАМПАНСКАГА ХОПІЦЬ УСІМ

У Магілёве штодня ў цэнтры горада і на мікрараёнах праходзяць пераднавагоднія кірмашы «Падарункі Дзеда Мароза».

Мясцовыя прадпрыемствы і гандлёвыя арганізацыі прапануюць магілёўчанам і гасцям горада сваю разнастайную прадукцыю.

Праўда, сёлета пераднавагодні гандлёвы бум затрымаўся на дзясятак дзён, і народ масава пайшоў закупляцца да Новага года толькі днямі. Гэтаму, мяркуюць гандляры, паспрыялі выплаты грошай на прадпрыемствах і ў арганізацыях.

Праўда, у цяперашняй напружанай сітуацыі, калі крызіс уплывае на плацежаздольнасць людзей, многія імкнуцца зэканоміць на вялікіх падарунках. Затое харчы да традыцыйна багатага каляднага і навагодняга застолляў набываюць усе.

Магіляўчане традыцыйна аддаюць перавагу прадукцыі беларускіх харчовых прадпрыемстваў. Напрыклад, на святочныя сталы абавязкова трапіць сыр высокай якасці, які вырабляе ААТ «Бабуліна крынка».

Гэта прадпрыемства сёлета выдаткавала на мадэрнізацыю больш за 20 мільярдаў рублёў, і самы вялікі аб'ём працы зроблены на Бялыніцкім сыраробным заводзе. Цяпер сыры, якія вырабляюць у Бялынічах пад брэндам «Бабуліна крынка», лічацца лепшымі ў Беларусі і карыстаюцца вялікім попытам.

— Наш сыр прадаецца не толькі ў Магілёўскай вобласці, але і па ўсёй Беларусі, і за яе межамі, — пахвалілася намеснік дырэктара ААТ «Бабуліна крынка» па забеспячэнні і збыце Таццяна Бондар. — Ён лепей за іншыя прадаецца на ўніверсальнай біржы, таму якасць нашага сыру вызначана спажыўцамі. У нас практычна няма запасаў прадукцыі. У беларускіх крамах можна набыць 7 гатункаў нашага сыру. Асабіста я аддаю перавагу сыру «Расійскі», і многія яго таксама любяць. Кілаграм у розніцы каштуе прыкладна 13—14 тысяч рублёў, і набыць кавалак да навагодняга стала па кішэні нашаму сярэднестатыстычнаму спажыўцу.

Упраўленне гандлю Магілёўскага аблвыканкама адзначае некаторы спад пераднавагодняй гандлёвай актыўнасці ў параўнанні з мінулым, цалкам стабільным, завяршэннем года. Аднак і сёлета ў снежні гандаль павінен павялічыць тавараразварот на 5—8 % у параўнанні з папярэднім лістападам. Пра рэальнасць такіх лічбаў сведчылі поўныя народу вялікія крамы і гандлёвыя цэнтры ў Магілёве ў гэтыя выхадныя дні.

Начальнік абласнога ўпраўлення гандлю Леанід Ражкоў прасіў таксама паведаміць магіляўчанам, што шампанскага хопіць абсалютна ўсім. Цяпер найбольш карыстаецца попытам паўсалодкае і салодкае «Савецкае шампанскае». Пачынаючы з 20 снежня ўсе рэзервы, назапашаныя да Новага года, пайшлі ў гандаль, і ў крамы паступіць шампанскага не меней, чым летась.

Ілона ІВАНОВА.

Былі б грошы...

У мінулыя выхадныя на паркоўках каля гандлёвага цэнтра «Карона» цяжка было адшукаць свабоднае месца. Гэта значыць, што сусветны фінансавы крызіс не прымусіў многіх гродзенцаў і гасцей горада над Нёманам адмовіцца ад пераднавагодніх пакупак.

Праўда, склалася ўражанне, што ў параўнанні з папярэднімі гадамі мяняюцца пакупніцкія прыярытэты. У прыватнасці, як заўсёды шматлюдна было каля прадуктовых прылаўкаў, а вось асаблівага інтарэсу да складанай бытавой тэхнікі і іншых дарагіх рэчаў не назіралася. Ды і змяншэння цэнаў у пераважнай большасці павільёнаў, што прагназавалі аналітыкі — таксама, інфармацыя аб гэтым практычна адсутнічала.

Прамысловыя тавары ў гандлёвым цэнтры «Карона», як правіла, імпартныя. У гэтай сувязі гандляры цяпер заклапочаныя тым, ці захаваецца ў наступным годзе ранейшы парадак увозу тавараў у Беларусь. Што ж датычыцца прадуктаў харчавання, то яны пераважна беларускай вытворчасці. Зрэшты, даволі высокі ў цэлым аўтарытэт беларускай маркі — гэта яшчэ не гарантыя поспеху прадукцыі на айчынных і замежных рынках. Ці шмат, да прыкладу, будзе ахвотнікаў набыць да святочнага стала літровы слоік марынаваных агуркоў коштам 7 тысяч 560 рублёў?

Можна прыкладна за 3 тысячы рублёў купіць дваццацісантыметровую штучную прыгажуню. А нехта, мажліва, не пашкадуе за ёлку вышынёй 2,3 метра і каля 200 тысяч рублёў. Толькі ці застанецца пасля гэтага яшчэ 130 тысяч рублёў на карнавальны касцюм для дарослых «Бык»? Калі будзе праблематычна, то лепш абмежавацца сюрпрызам для дзяцей, тым больш што выбар карнавальных касцюмаў айчыннай вытворчасці даволі шырокі. Ёсць у продажы і «Кот у ботах», і «Чырвоная Шапачка», і, зразумела, «Бычок».

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Лячыся... траўкай?

Вось і паспрабуй купіць сваё...

Непрыемнасці, як заўсёды, падкраліся незаўважана: раніцай брыдка заказытала ў носе, праз паўгадзіны гэтая невялікая частка майго арганізма разгарнула буйную дзейнасць — пацякло так, што толькі паспявай лавіць насоўкай капяжы. Дарэчы, надвор'е на двары было такое ж — завіруха, якая імгненна ператваралася ў снегавую кашу. Прысуд прасунутых у медыцынскім накірунку калег быў катэгарычным: хуценька ў аптэку, там у разгар сезону прастудных хваробаў ёсць аксалінавая мазь, пры першых сімптомах яна вельмі дапамагае, магчыма, удасца справіцца з праблемай, не запускаючы каварны вірус у арганізм.

Паколькі надвор'е было не надта спрыяльным, паспрабавала абысціся падручнымі сродкамі — на падваконні расце каланхоэ з сакавітымі гаючымі лістамі. Не вельмі прыемная працэдура, прызнаюся вам. Але ж хварэць неахвота, і таму мужна трываю, пакуль сок расліны гуляе ў маім носе, прымушаючы ледзь не пасекундна гучна чхаць. Праз гадзіну ўпэўніваюся: не дапамагае! Таму кіруюся ў бліжэйшую аптэку па аксалінку. Дарэмна!

— На жаль, даўно не паступала, — выбачаецца прадавачка ў самай блізкай камерцыйнай краме на Сурганава.

— Няма! — канстатуе аптэкарка ва ўстанове № 2 «Белфармацыі» па вул. Якуба Коласа. — Прапаную мазаць ваш нос часнаком. (Гэта ў адказ на маю просьбу прапанаваць аналаг.) Тут я ўзгадваю эксперыменты з каланхоэ і ўхваляю сваю ляноту: каб не першаснае лячэнне траўкай, мой пакутны нос так і застаўся б без дапамогі, бо аксалінавай мазі не было яшчэ ў дзвюх аптэках (камерцыйных), што размешчаны ў акрузе. На трэцяй па ліку, дарэчы, прамоклі ногі.

Адкуль такі дэфіцыт? Лекі ж зусім простыя, прычым сваёй вытворчасці. Іх часта рэкамендуюць медыкі. Не мець іх у разгар слотнага надвор'я — усё адно што не пакласці ў аптэчку ў курортны сезон актываваны вугаль ці, прабачце, прэзерватыў: а раптам?.. Хаця даведка падказала, дзе па горадзе можна набыць мазь. Але шукаць па такой непагадзі — сабе даражэй.

Арына ПРОНЬКА.

ІНВЕСТЫЦЫІ Ў ЗДАРОЎЕ НЕ ПАДУЛАДНЫ ІНФЛЯЦЫІ

У Крупках з'явіўся фізкультурна-спартыўны клуб «Грацыя»

— Наша краіна надае шмат увагі развіццю спорту і здароўга ладу жыцця, — адзначыў **старшыня Мінскага аблвыканкама Леанід КРУПЕЦ** падчас адкрыцця клуба. — Я і сам займаюся спортам, калі выпадае свабодны час. Хоць лепшай фізкультурай лічу працу на палетках, падчас якой распрацоўваюцца абсалютна ўсе мышцы.

У гэты дзень каля новенькага спарткомплексу сабраліся прадстаўнікі адміністрацыі горада Крупкі, журналісты і проста зацікаўленыя мясцовыя жыхары. Апошнія, дарэчы, сваю ўвагу тлумачылі проста — «Нас і прымушаць сюды прыходзіць не трэба было. Не кожны ж дзень у нашым 8-тысячным гарадку такія аб'екты адкрываюцца!»

Будынак сучаснай «Грацыі» першапачаткова планаваўся пад гарадскую лазню і першая цаглінка была закладзена ў «далёкім» 1987 годзе. Потым будоўля «замарозілася» і толькі дзякуючы фінансавай дапамозе Мінскага аблвыканкама два гады таму ўзнавілася. «За апошнія два гады ў Мінскай вобласці 60 мільярдаў рублёў накіравана на будаўніцтва, мадэрнізацыю і рэарганізацыю новых і старых спартыўных аб'ектаў. Толькі сёлета мы адкрылі стадыён у Смалявічах, фізкультурны комплекс у Нясвіжы, Лядовы палац у Салігорску. Нарэшце дайшла чарга і да Крупак», — падкрэсліў Леанід Крупец.

Цяпер дзверы «Грацыі» расчынены для любога ахвотнага. Мясцовыя жыхары, уваходзячы ў прыгожы, з пахам фарбаў будынак комплексу, рэагавалі па-свойму: «Ай-яй, новыя дываны запэцкаем...»

Сустрэў я і **славутую зямлячку крупчан Кацярыну КАРСТЭН.**

— Я родам з вёскі Асечына Крупскага раёна. У школе займалася фізкультурай, а сюды, у Крупкі, прыязджала на раённыя спаборніцтвы па лыжных гонках і лёгкай атлетыцы. Наш настаўнік па фізкультуры Леанід Сяліцкі любіў спорт і ў нас выхоўваў любоў да яго. Дзякуючы Сяліцкаму я і паехала ў Мінск у вучылішча алімпійскага рэзерву займацца веславаннем, пра якое, дарэчы, у той час нічога не ведала. У вёсцы дзеці вядуць актыўны лад жыцця. Узімку хоць бы гульні — «хованкі», «выбівала», валейбол. А ў гарадах чым дзеці цяпер займаюцца? Гляджу на сваю 10-гадовую дачку — тэлевізар, камп'ютар... Менавіта таму спартыўны комплекс — гэта добрая рэч для нашага раёна. Хоць мая дачка і займаецца валейболам, але калі б мы жылі тут, а не ў Германіі, абавязкова прыводзіла б яе сюды займацца спортам.

Юрась ШАЎЦОЎ.
Мінск — Крупкі — Мінск.

Мітрапаліт Тадэвуш КАНДРУСЕВІЧ:

«КАЛІ Б КАТАЛІЦКІ КАСЦЁЛ У БЕЛАРУСІ МЕЎ 700 СВЯТАРОЎ, БЫЛО Б ВЕЛЬМІ ДОБРА»

На каляднай сустрэчы з журналістамі архібіскуп Мітрапаліт Мінска-Магілёўскі Тадэвуш Кандрусевіч нагадаў галоўныя падзеі мінулага года ў жыцці Касцёла ў Беларусі і падзяліўся тым, што на сёння яго асабліва хвалюе.

— Гэта не прэс-канферэнцыя, — заўважыў журналістам архібіскуп, — хоць я і адкажу на ўсе вашы пытанні, але галоўнае, дзеля чаго мы паклікалі вас — гэта вігілія — перадсвяточная трапеза, падчас якой мы памолімся і падзелімся паміж сабой аплаткам.

І сапраўды, у зале Мітрапаліцкай курыі, у якой сабраліся прадстаўнікі СМІ, замест канферэнц-стала стаяў пакрыты белым абрусам святочны стол з калядным сенам і свечкамі, чайнымі кубачкамі і салодкімі пачастункамі, а на маленькім століку побач — Віфлеемская стаенка з Дзіцяткам Ісусам.

Але ўсё ж такі трапеза пачалася з размовы пра галоўныя вынікі мінулага года для Каталіцкага касцёла ў Беларусі. Разам з тым, гэта быў і першы год служэння ў Беларусі мітрапаліта Тадэвуша Кандрусевіча пасля вяртання з Маскоўскай архідыяцэзіі, якую ён да гэтага ўзначальваў.

У красавіку 2008 года ўпершыню ў гісторыі Каталіцкага касцёла ў Беларусі беларускія студэнты ўзялі ўдзел у тэлемосце, які аб'яднаў у супольнай малітве Святога Айца Бенядыкта XVI і студэнцкую моладзь з дзесяці краінаў Еўропы і абедзвюх Амерык.

— Магчыма, падобнага тэлемоста больш ужо і не адбудзецца, — заўважыў мітрапаліт. — Ва ўсякім разе — у такім фармаце.

Надзвычай важнай падзеяй не толькі для Касцёла, але і для краіны, стаў візіт дзяржаўнага сакратара Яго Святасці Папы Бенядыкта XVI кардынала Тарчызіо Бэртонэ ў Беларусь у чэрвені гэтага года.

— Гэта другі чалавек у Ватыкане, ён шмат сустракаўся з беларускімі вернікамі, з прадстаўнікамі ўлады, уключаючы Прэзідэнта краіны. Дзякуючы гэтаму візіту наш Касцёл і Беларусь цяпер лепш відаць у свеце, — лічыць архібіскуп.

Сярод важных падзей Яго Эмінэнцыя назваў таксама першы Усебеларускі Дзень Моладзі, падчас якога група маладых вернікаў пабывала ў Сіднэі (Аўстралія), дзе адбылася кульмінацыя 23-га Сусветнага дня Моладзі.

Мітрапаліт адзначыў таксама значнасць шасці канферэнцый беларускіх біскупаў, якія адбыліся на працягу года і былі прысвечаны актуальным тэмам як Касцёла ў Беларусі, так і сусветнага Каталіцкага касцёла. За апошні год Касцёлам была праведзена плённая выдавецкая дзейнасць — выдадзена каля 25 тытулаў новых кніг. Мітрапаліт выказаў задавальненне працай афіцыйнага сайта Рымска-Каталіцкага касцёла ў Беларусі catholic.by. Сёлета таксама ўпершыню зроблены пераклад на беларускую мову дакументаў II Ватыканскага сабора.

Нагадаў мітрапаліт і пра міжнародную канферэнцыю ў ЗША, якая была прысвечана Божай Міласэрнасці — культу, які нарадзіўся ў Вільні, і які шануюць не толькі каталікі, але і хрысціяне іншых канфесій. Яшчэ адна падзея года, які заканчваецца, дала імпульс у год наступны. 28 верасня адбылася беатыфікацыя Міхала Сапоцькі, які нарадзіўся ў Беларусі і бацька якога пахаваны ў Барысаве.

— Наша зямля дала святога! — падкрэсліў Тадэвуш Кандрусевіч. — І мы вырашылі ў красавіку наладзіць пілігрымку абраза Езуса Міласэрнага разам з рэліквіямі Міхала Сапоцькі.

З асаблівымі эмоцыямі мітрапаліт расказаў пра свой удзел у каталіцка-праваслаўным форуме ў Трэнта (Паўночная Італія), які адбыўся 11—14 снежня.

— Такі форум адбыўся ўпершыню ў гісторыі хрысціянства ўвогуле, — заўважыў архібіскуп. — Ён быў прысвечаны сям'і, і яго ўдзельнікі пераканаліся, што дактрыны Каталіцкага Касцёла і Праваслаўнай Царквы ў гэтай галіне практычна супадаюць. Мы разам хочам лячыць гэты інстытут, заклікаем сусветныя ўрады праводзіць прасямейную палітыку, але самае галоўнае, мяркуем, праз агульны клопат удасца пераадолець многае з таго, што раздзяляе абедзве канфесіі.

З шэрагу тэм, што хвалюе, мітрапаліт назваў праблему з колькасцю каталіцкіх святароў у Беларусі.

— Многім ксяндзам з Польшчы, на жаль, не прадоўжана віза, — сказаў ён. — Я разумею зацікаўленасць дзяржавы ў тым, каб тут служылі беларускія грамадзяне. Але пакліканасць да святарскага служэння — справа вельмі няпростая, і тут нельга аўтаматычна павысіць колькасць выпускнікоў семінарыі. Мы шмат робім: за 20 гадоў колькасць беларускіх святароў узрасла з 40 да 290 чалавек. Але гэтага недастаткова. Сёння ў беларускім Касцёле на 1,5 мільёна вернікаў прыходзіцца 440 святароў. Ідэальным лічыцца, калі адзін святар здзяйсняе душпастарства 1000 прыхаджан, але калі б у нас было 700 ксяндзоў, ужо было б вельмі добра. Гістарычна склалася так, што менавіта ў Польшчы больш за ўсё пакліканняў — 30 працэнтаў ад усіх пакліканняў Еўропы. Таму нам прасцей за ўсё было б запрашаць польскіх ксяндзоў.

Напрыканцы брыфінгу Мітрапаліт Тадэвуш Кандрусевіч нагадаў, што сэнс надыходнага свята — гэта нараджэнне Ісуса ў сэрцы кожнага чалавека, і пажадаў не згубіць сапраўднае адчуванне Вялікай Падзеі ў перадсвяточнай мітусні.

Завяршылася сустрэча з журналістамі малітвай, дзяленнем аплаткам, падчас якога ўсе жадалі адно аднаму таго, што лічылі самым важным і неабходным, а таксама перадсвяточнай трапезай.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

У час суботняга вячэрняга набажэнства ў галоўную святыню Беларусі — архікатэдральны касцёл Найсвяцейшай Панны Марыі была дастаўлена непагасная лампада з віфліемскім агнём.

Прамая лінія

ПЕНСІІ ЗА ВЫСЛУГУ ГАДОЎ НЕ ЗНІКНУЦЬ

На пытанні чытачоў «Звязды» адказваюць намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Валерый Валер'евіч КАВАЛЬКОЎ і намеснік начальніка аддзела развіцця пенсійнай сістэмы Сафія Рыгораўна СВЯРДЛОВА.

(Працяг. Пачатак у нумарах за 17, 18 і 20 снежня.)

☎ ***— Ці можа пайсці на датэрміновую пенсію загадчык вясковага клуба з вялікім стажам?***

Данута Станіславаўна, *Воранаўскі раён*

— Не. Для загадчыкаў клубаў магчымасці датэрміновага выхаду на пенсію заканадаўства не прадугледжвае.

☎ ***— Патлумачце, як Міністэрства працы і сацыяльнай абароны збіраецца выканаць рашэнне аб павелічэнні рэальнай пенсіі ў Беларусі за гэту пяцігодку на 52 працэнты? Здаецца, за апошнія тры гады пенсіі і ўзраслі на 80 працэнтаў. Аднак фактычна іх пакупніцкая здольнасць засталася ранейшай. Як у лістападзе 2005 года, так і ў лістападзе сёлета за сярэднюю пенсію можна набыць аднолькавыя 328 кілаграмаў хлеба, 338 літраў малака, 34 кілаграмы ялавічыны I катэгорыі.***

І яшчэ дзве прапановы. Першая — вызначыць працоўную пенсію ў памеры 50 працэнтаў ад зарплаты і рабіць індэксацыю такіх пенсій пры павелічэнні інфляцыі на 5 працэнтаў. І другая. На мой погляд, трэба змяніць цяперашнія ўмовы абмежавання пенсій па каэфіцыентах ад 1,3 да 4,0. Бо цяпер атрымліваецца, што пенсія прыбіральшчыцы і начальніка цэха з ненармаваным працоўным днём — амаль аднолькавыя.

Антон Ігнацьевіч МАЧУЛЬСКІ, *старшыня савета ветэранаў Фрунзенскага раёна г. Мінска*

— Сёлета ў параўнанні з 2005 годам пенсіі па ўзросце павялічыліся больш чым на 89, а ў рэальным вылічэнні, з улікам інфляцыі, — на 42 працэнты. Павысілася і іх пакупніцкая вартасць: калі ў 2005 годзе сярэдняя пенсія па ўзросце перавышала бюджэт пражытковага мінімуму пенсіянера ў 1,6 раза, то сёлета — больш чым удвая. Пенсіі і надалей будуць узрастаць тэмпамі, супастаўляльнымі з ростам зарплаты ў краіне. Пры гэтым тут будзе рабіцца ўсё, каб дасягнуць паказчыкаў, вызначаных Праграмай сацыяльна-эканамічнага развіцця на 2006—2010 гады.

Наконт жа астатніх прапаноў хацелася б сказаць наступнае. Сёння суадносіны мінулага заробку і пенсіі складаюць у сярэднім 42 працэнты. І ў межах рэальных сродкаў пенсійнай сістэмы павысіць гэты ўзровень немагчыма. Апроч таго, у гэтым выпадку можа ўзнікнуць адна праблема. Пенсія, вылічаная ў «цвёрдым» працэнце з нізкіх заробкаў (і перш-наперш маюцца на ўвазе працаўнікі сельскай гаспадаркі), была б мізэрнай. Таму для папярэджання беднасці сярод пажылога насельніцтва і вызначаюцца сацыяльныя гарантыі — памер пенсіі не можа быць ніжэйшым за мінімальна дапушчальны. Сапраўды, такое пераразмеркаванне пенсійных сродкаў абмяжоўвае магчымасці для павышэння пенсіі асобам з адносна высокімі заробкамі, прычым рэсурсаў для ўзмацнення дыферэнцыяцыі ў рамках цяперашняга заканадаўства няма. І разам з тым казаць аб поўнай «ураўнілаўцы» таксама не выпадае — сёння максімальная пенсія перавышае мінімальную ў 3,4 раза.

Што ж датычыцца пераразліку пенсій, то, на наш погляд, цяперашняя «прывязка» да росту заробкаў цалкам адпавядае прыродзе фінансавання пенсійнай сістэмы. Бо з ростам зарплаты павялічваецца і адлічэнні на выплату пенсій. Да таго ж рост заробкаў перавышае інфляцыю, і гэта дае большую прыбаўку да пенсій, чым тое было б пры прапанаваным вамі механізме пераразлікаў.

☎ ***— Якім чынам можна залічыць у стаж час працы ў калгасе ці саўгасе без працоўнай кніжкі? Асабіста я працаваў у калгасе не толькі падчас канікулаў, але і год пасля заканчэння школы. Аднак працоўную кніжку ў гаспадарцы не заводзілі.***

Мікалай Іванавіч ЯНУЧОК, *г. Мінск*

— Асноўным дакументам, які пацвярджае стаж работы, з'яўляецца менавіта працоўная кніжка. Калі ж звесткі аб рабоце ў працоўную кніжку не ўносіліся, у пацвярджэнне стажу прымаюцца даведкі, што выдаваліся на падставе загадаў, асабістых рахункаў, ведамасцяў на выдачу зарплаты і іншых дакументаў.

Пры адсутнасці ж дакументаў аб працы і немагчымасці іх атрымання ў сувязі са спыненнем дзейнасці працадаўца ці па іншых прычынах, а таксама пры адсутнасці архіўных звестак перыяды працы могуць устанаўлівацца на падставе паказанняў не менш чым двух сведак, якія ведаюць заяўніка па сумеснай працы ў арганізацыі і якія самі валодаюць дакументамі, што пацвярджаюць іх працу на час сведчання.

☎ ***— Калі ў нас будзе прыняты закон аб усеагульным працоўным абавязку людзей ва ўзросце ад 18 да 60 гадоў? Бо не сакрэт, што сёння шмат моладзі не працуе, а адсюль — і недахоп сродкаў на выплату пенсій.***

Другое. Я лічу, што пенсіі размяркоўваюцца няправільна. Пры выхадзе на пенсію ў 2004 годзе мне ўзялі для разліку каэфіцыента заробкі толькі з 1984 па 2004 год. Пры гэтым ніхто не ўзяў пад увагу, што мой стаж 40 гадоў, і ў савецкія часы заробкі былі большымі.

І трэцяе. Як можа мужчына набраць максімальны стаж у 45 гадоў?

Міхаіл Аляксандравіч КІРПІЧЭНКА, *г. Мінск*

— Артыкул 19 Канстытуцыі гарантуе грамадзянам Беларусі права на працу як на найбольш годны спосаб самасцвярджэння чалавека. Разам з тым прымусовая праца забараняецца, за выключэннем працы ці службы, вызначаных паводле прыгавора суда або ў адпаведнасці з законам аб надзвычайным або ваенным становішчы.

Па-другое. Перыяд, за які можа быць выбраны заробак для вылічэння пенсіі, вызначаны заканадаўствам. Пенсіі, прызначаныя да 1 студзеня 2000 года, вылічаюцца з заробку за любыя 5 гадоў запар з апошніх 15 гадоў працы. А з 1 студзеня 2000 года 5- і 15-гадовы перыяды павялічваюцца «на год штогод», скажам, сёлета тут дзейнічае формула «14 з 24», у 2009 годзе — «15 з 25», у 2010 годзе — «16 з 26» і гэтак далей. Такім чынам, праз розны перыяд часу на памер пенсіі будзе ўплываць заробак за ўвесь час працоўнай дзейнасці, што дазволіць пры прызначэнні пенсіі адлюстраваць увесь унёсак кожнага працаўніка ў фінансаванне пенсійнай сістэмы ў больш поўнай меры.

Што ж да максімальнага стажу, які ўплывае на памер пенсіі (у мужчын гэта 45 гадоў), то неабходна падкрэсліць наступнае. Заканадаўства не ўтрымлівае ўзроставых абмежаванняў для заліку ў стаж перыядаў працы і іншых відаў дзейнасці, і ў тым ліку навучання на дзённай форме ў ВНУ, тэхнікумах і ПТВ. Такія перыяды могуць ўлічвацца да дасягнення 16-гадовага ўзросту, а таксама пасля дасягнення агульнаўсталяванага пенсійнага ўзросту (пры ўмове неатрымання пенсіі). Апроч таго, трэба мець на ўвазе, што для асобных катэгорый грамадзян заканадаўства вызначае льготны парадак вылічэння стажу.

☎ ***— Чаму пенсія ў дзяржаўнага служачага нашмат большая, чым у высокакваліфікаванага ўрача?***

Васіль Міхайлавіч, *г. Лунінец*

— Сапраўды, пэўныя асаблівасці ў пенсійным забеспячэнні дзяржслужачых існуюць, і першнаперш гэта тлумачыцца спецыфікай падобнай дзейнасці і шэрагам абмежаванняў для гэтай катэгорыі грамадзян. Прычым асаблівыя падыходы да пенсій дзяржслужачых існуюць практычна ва ўсіх краінах.

Дарэчы, варта заўважыць, што памеры пенсій дзяржслужачых, як і іншых грамадзян Беларусі, залежаць ад працягласці стажу і ад узроўню заробкаў. Пры гэтым у многіх дзяржслужачых памер пенсіі па ўзросце атрымліваецца большым, чым пенсія за выслугу гадоў.

☎ ***— Мой муж у 1980-х гадах працаваў у Іркуцку. Ці можа быць залічаны год такой працы за два або паўтара года?***

І другое. Ці залічваецца ў стаж час навучанне ў інстытуце, калі да паступлення чалавек не працаваў?

Святлана Васільеўна Жук, *Лагойскі раён*

— Заканадаўства Беларусі не прадугледжвае льгот па вылічэнні стажу за працу на Крайняй Поўначы і ў прыроўненай да яе мясцовасці. Пры прызначэнні пенсіі год працы тут залічваецца за год стажу.

Што ж да другога пытання, то навучанне на дзённай форме ў ВНУ, тэхнікумах, каледжах і ПТВ у стаж залічваецца і пры гэтым — незалежна ад факта працы да пачатку навучання.

Сяргей ГРЫБ.
(Заканчэнне будзе.)

Грошы

«КРЭДЫТ? МАГЧЫМАСЦІ ЁСЦЬ»

Напярэдадні Новага года некаторыя банкі прыпынілі выдачу новых крэдытаў. Аднак, як высветліла «Звязда», набыць з дапамогай крэдыту сабе альбо свайму блізкаму чалавеку ў падарунак да Новага года тэлевізар, аўтамабіль або нават кватэру — магчымасць застаецца. Хоць, канешне, яна значна скарацілася.

Напрыклад, Белаграпрамбанк, згодна з інфармацыяй афіцыйнага сайта, а па кантактным тэлефоне мяне запэўнілі, што верыць ёй можна, выдае крэдыты на будаўніцтва жылля (пакуль толькі ў беларускіх рублях) пад 17 працэнтаў гадавых для асобаў з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў і пад 20 працэнтаў — на агульных падставах. Максімальная сума крэдыту залежыць ад плацежаздольнасці крэдытаатрымальніка, але не больш за 300 млн рублёў і не больш за 90 працэнтаў ад кошту жылога памяшкання. Крэдыт даецца тэрмінам на 20 гадоў.

Працягвае крэдытаванне будаўніцтва жылля і «Беларусбанк» — таксама пакуль толькі ў беларускіх рублях: пад 15 працэнтаў на 15 гадоў — для асобаў з патрэбай у паляпшэнні жыллёвых умоў і пад 20 працэнтаў — на агульных падставах.

Некаторыя банкі працягваюць крэдытаванне па раней заключаных дагаворах, але прыём новых пакетаў дакументаў часова прыпынілі. Так, напрыклад, БПС-Банк, які раней па крэдытаванні насельніцтва супрацоўнічаў з 11 аўтадылерамі і 4 будаўнічымі арганізацыямі, пакуль не бярэцца за афармленне крэдытаў на любыя мэты. А банк «Масква-Мінск» ажыццяўляе крэдытаванне толькі спажывецкіх патрэбаў з выкарыстаннем пластыкавай карткі: да 4,5 млн беларускіх рублёў (пад 20 працэнтаў гадавых плюс 20 тысяч беларускіх рублёў штомесяц — камісія банка) альбо да 2 000 долараў (пад 15 працэнтаў гадавых плюс 10 долараў камісійных кожны месяц) на 2 гады. Каб атрымаць такую суму, неабходна мець даход не меншы за 300 долараў ЗША ў эквіваленце. РРБ-Банк таксама крэдытуе толькі спажывецкія патрэбы, але максімальная сума тут ніжэйшая: да 1 мільёна ў беларускіх рублях альбо да 1000 долараў (еўра). Затое працэнты на крэдыт у рублях ніжэйшыя — 16 пунктаў, праўда трохі большыя камісійныя — штомесяц трэба будзе плаціць 25 тысяч. У замежнай валюце працэнтная стаўка такая самая — 15 працэнтаў гадавых плюс 10 долараў альбо еўра камісійных штомесяц. У названым банку можна скарыстацца безнаяўным рублёвым крэдытам, максімальная сума яго будзе 3 мільёны, працэнты і камісійныя выплаты — як і пры атрыманні наяўных грошай. Крэдыты тут даюцца тэрмінам на 12 месяцаў.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

«З любоўю з Беларусі»

Пад такой назвай днямі ў Варшаве ў Зале кангрэсаў з вялікім поспехам прайшоў канцэрт, які адбываўся ў рамках культурнай акцыі «Мы — беларусы», падтрыманай Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь. Канцэрт стаў з'явай у культурным жыцці польскай сталіцы. Усяго на канцэрце прысутнічала каля 3 тысяч гледачоў.

Ім сваё майстэрства падарылі ансамблі «Песняры», «Сябры», «Верасы», Ядзвіга Паплаўская і Аляксандр Ціхановіч, Іна Афанасьева і Ірына Дарафеева...

Таксама поспех мелі эстрадны ансамбль беларускай меншасці ў Польшчы «Прымакі», вядомы ансамбль «Чэрвонэ гітары», спевакі Агнешка Канарска, Дамініка Рыдзь, Малгажата Глувка, Кшыштаф Рымшэвіч, Себасцьян Плявінскі, усяго звыш 70 артыстаў.

На канцэрце прысутнічалі прадстаўнікі дыпламатычных місій Азербайджана, Арменіі, Аўстрыі, Босніі, Інданэзіі, Ірака, Казахстана, Кыргызстана, Літвы, Малдовы, Македоніі, Панамы, Расіі, Саудаўскай Аравіі, Славакіі, Славеніі, Турцыі, Узбекістана, Украіны, Харватыі і іншых краін, кіраўніцтва і актыў таварыстваў «Польшча — Усход» і «Польшча — Беларусь» і іншых. Нашым пасольствам пры фінансавай падтрымцы Культурнага цэнтра Беларусі ў Польшчы былі запрошаны на канцэрт кіраўніцтва рэягіянальных і мясцовых органаў улады, кіраўнікі арганізацый і прадстаўнікі беларускай меншасці, прадстаўнікі грамадскасці з Беластока, Бельска Падляскага, Бяла-Падляскі, Гайнаўкі, Гданьска, Зялёнай Гуры, Лодзі, Мінска Мазавецкага, Семятыч і іншых гарадоў. Поўная праграма канцэрта запісвалася АНТ, паказ яго ў Беларусі плануецца 25 снежня 2008 года.

Леанід ТУГАРЫН.

Закон Рэспублікі Беларусь

АБ УНЯСЕННІ ДАПАЎНЕННЯ Ў ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ ДЗЯРЖАЎНЫМ РЭГУЛЯВАННІ ВЫТВОРЧАСЦІ І АБАРОТУ АЛКАГОЛЬНАЙ, НЕХАРЧОВАЙ СПІРТАЗМЯШЧАЛЬНАЙ ПРАДУКЦЫІ І НЕХАРЧОВАГА ЭТЫЛАВАГА СПІРТУ»

Прыняты Палатай прадстаўнікоў 21 лістапада 2008 года

Адобраны 28 лістапада 2008 года

Артыкул 1. Унесці ў падпункт 1.14 пункта 1 артыкула 11 Закона Рэспублікі Беларусь ад 27 жніўня 2008 года «Аб дзяржаўным рэгуляванні вытворчасці і абароту алкагольнай, нехарчовай спіртазмяшчальнай прадукцыі і нехарчовага этылавага спірту» (Нацыянальны рэестр прававых актаў Рэспублікі Беларусь, 2008 г., № 212, 2/1526) наступнае дапаўненне:

пасля абзаца дзясятага дапоўніць падпункт абзацам наступнага зместу:

«падчас правядзення спартыўных, культурна-масавых, іншых відовішчных мерапрыемстваў, рэлігійных мерапрыемстваў у месцах іх правядзення і ў радыусе 500 метраў прылеглых да іх тэрыторый арганізатарамі і ўдзельнікамі названых масавых мерапрыемстваў. Рознічны гандаль алкагольнымі напоямі ў месцах правядзення названых масавых мерапрыемстваў і ў радыусе 500 метраў прылеглых да іх тэрыторый забараняецца за дзве гадзіны да пачатку і на час правядзення гэтых мерапрыемстваў таксама арганізацыям і асобам, якія не з'яўляюцца іх арганізатарамі і ўдзельнікамі, за выключэннем выпадкаў рэалізацыі алкагольных напояў у арганізацыях (рэстараны, кавярні і г.д.) з правам на гандаль імі ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, для запланаваных раней урачыстых і рытуальных мерапрыемстваў;»;

абзацы адзінаццаты — пятнаццаты лічыць адпаведна абзацамі дванаццатым — шаснаццатым.

Артыкул 2. Гэты Закон уступае ў сілу з 4 сакавіка 2009 года.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА
16 снежня 2008 года, г. Мінск. № 1—З

СКАРБОНКА ДУХОЎНАСЦІ

З трапяткім хваляваннем, глыбока ўсведамляючы адказнасць за свае словы, думкі, меркаванні з нагоды аднаўлення і прачытання кнігі ксяндза Уладзіслава Завальнюка «Родная мова ў духоўным жыцці Беларусі», асмельваюся падзяліцца сваімі меркаваннямі па змесце названай кнігі. Лічу, што сам факт яе з'яўлення — ужо з'ява выключнай важнасці і вялікай каштоўнасці для жыхароў нашай незалежнай краіны, якія цікавяцца месцам і роляй касцёла і царквы ў сённяшнім грамадстве, станам духоўнага жыцця, перспектывай духоўнага выхавання.

Кніга напісана на цудоўнай літаратурнай мове — даходліва, шчыра, зацікаўлена, аргументавана, асабліва артыкул «Мова — душа народа». Адчуваецца, што перш чым вынесці свае словы і выкласці думкі на суд чытачоў, аўтар шмат дзе быў, многае пабачыў, пранёс праз уласнае сэрца і адчуў вялікую патрэбу публічна запрасіць да размовы і абмеркавання тых пытанняў, якія даўно наспелі, і ў першую чаргу да вучоныхмовазнаўцаў для выпрацоўкі нацыянальнай беларускай тэрміналогіі. І зноў-такі з удзячнасцю хочацца сказаць, што першы крок у гэтым кірунку зрабіў каталіцкі касцёл Беларусі ў асобе ксяндза Уладзіслава Завальнюка сваёй кнігай, якая, не пабаюся гэтага слова, цалкам магла б стаць дысертацыяй па лінгвістыцы (беларусістыцы). Тут даходліва, пераканаўча, аргументавана ўсё выкладзена на практычную патрэбу ўсіх тых, хто хоча далучыцца да мудрасці і вечных каштоўнасцяў Святога Пісання, аб чым аўтар гаворыць у звароце-прадмове да кнігі: «Настаў час павярнуцца абліччам да мовы беларускай». Залатыя словы — словы ад шчырага сэрца, душы, пакліканыя на волю.

Сапраўды, кнігу стварыў надзвычай таленавіты аўтар, тонкі знаўца патрэбаў простага і шчырага ў сваіх духоўных пошуках чалавека. І стварыў у даступнай форме, у пяшчотнай манеры, звяртаючыся як роўны да роўнага, каб людзі не толькі зразумелі Боскае Слова, але і паверылі ў яго. Тут і аргументаваныя каментарыі да адпаведных выразаў і тэкстаў, падмацаваныя прыкладамі і вытрымкамі з розных крыніц, і перакананасці да ўжывання пэўных слоў, пададзены слоўнік імён, якія ўпамінаюцца ў Новым Запавеце. З рэкамендацыямі, якія з іх найбольш падыходзяць да беларускай мовы, а таксама тлумачальны і арфаграфічны слоўнікі, мадэлі моўнага этыкету і надзвычай багаты пералік выкарыстанай літаратуры. Словам, зроблена вялікая, патрэбная і адказная работа, дастойная самай высокай ацэнкі.

Што ж да маёй ацэнкі кнігі, тых тлумачэнняў і каментарыяў, якія вынес на суд чытачоў ксёндз Уладзіслаў Завальнюк, то я цалкам падтрымліваю і згодны далучыцца да словаў афіцыйных — рэцэнзентаў спадарыні В. Лемцюговай і спадара А. Мальдзіса. Я свядома не раблю ніякіх асаблівых заўваг да перакладу Евангелля, бо лічу, што пераклад рабіў вельмі кваліфікаваны калектыў пад кіраўніцтвам знаўцы сваёй справы.

Мова перакладу Святога Евангелля літаратурная, выразная, чыстая, зразумелая, у выніку чаго змест Кнігі ўспрымаецца дастаткова лёгка. Кананічна вытрыманая кожная частка, кожная структурная адзінка. Не парушана пунктуацыйнае афармленне тэксту. Рыхтуюць да ўспрыняцця Святога Пісання і ўступныя артыкулы да ўсіх чатырох частак Евангелля.

Закончыць свае запісы хачу цудоўнымі словамі ксяндза Уладзіслава Завальнюка: «Калі ты любіш па-сапраўднаму сваю Бацькаўшчыну, гэтае дрэва свайго жыцця і народа свайго, тады і па-сапраўднаму беражы і цані родную мову, гэтыя плады, якімі карыстаешся, каб жыць шчасліва».

Уладзімір ДЗІСКО,
ветэран педагагічнай працы,
настаўнік-метадыст
вышэйшай катэгорыі.

Суд і справа

Абавязаныя даўжнікі

<u>Дэкрэт Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь</u> № 18 «Аб дадатковых мерах па дзяржаўнай абароне дзяцей у няўдалых сем'ях» хоць і узмацніў адказнасць бацькоў, аднак за два гады яго дзеяння рэальна ўдалося спагнаць літаральна палову выдаткаў, затрачаных дзяржавай на ўтрыманне дзяцей, якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні. Вялікі аб'ём не спагнаных выдаткаў сведчыць аб недахопах у рабоце судоў, неабходнасці каардынацыі іх дзеянняў з іншымі органамі па выкананні дэкрэта.

Вярхоўны Суд Рэспублікі Беларусь вывучыў і абагульніў судовую практыку па справах аб спагнанні выдаткаў, затрачаных дзяржавай на ўтрыманне дзяцей, якія знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні. «На жаль, выяўлены праблемы, якія істотна ўплываюць на поўную рэалізацыю палажэнняў дэкрэта, — кажа першы намеснік старшыні Вярхоўнага Суда Аляксандр Федарцоў. — Так, не заўсёды своечасова прад'яўляюцца патрабаванні аб спагнанні выдаткаў, з-за чаго на момант заявы гэтых патрабаванняў у суд назапашваецца вялікая запазычанасць, якую складана пагасіць... Акрамя таго, пры заяве патрабаванняў у суды не заўсёды ёсць поўная інфармацыя аб абавязанай асобе, аб дзіцяці і выдатках на яго ўтрыманне. Гэта адбіваецца на якасці судовай пастановы. Судовыя справы часам зацягваюцца, што прыводзіць да зацягвання канчатковай пастановы аб спагнанні выдаткаў...».

Ёсць сур'ёзныя праблемы па спагнанні грошай і з няпоўнагадовых бацькоў, за якіх, як вядома, нясуць адказнасць іх бацькі. Акрамя таго, спагнанне ў загадным парадку з'яўляецца больш хуткім, чым іскавае, аднак не заўсёды знаходзіць шырокае прымяненне. Пэўныя праблемы ёсць і з выкарыстаннем жылля абавязаных да выплат асобаў. Дэкрэт дазваляе як адбіранне жылля, так і здачу апошняга ў наём. Дарэчы, тут ёсць і станоўчыя прыклады. У суд Заводскага раёна сталіцы, напрыклад, было заяўлена 8 іскавых патрабаванняў аб высяленні з 2-3-пакаёвых кватэр у аднапакаёвыя на агульнай кухні. Па двух заяўленых патрабаваннях абавязаныя адразу выплацілі 2,5 і 1,8 млн рублёў і таму засталіся на сваёй тэрыторыі. А суд Рэчыцкага раёна прыняў рашэнне аб перасяленні абавязаных асобаў з жылля ў самім горадзе ў жыллё ў сельскім населеным пункце. У выніку дзве асобы выплацілі больш за 5 млн рублёў.

За ўхіленне абавязаных асобаў ад вяртання грошай прадугледжана, як вядома, крымінальная адказнасць. Толькі за першае паўгоддзе было асуджана звыш 1 тысячы такіх асобаў. Дарэчы, яшчэ 2 тысячы чалавек асуджаны за ўхіленне ад выплаты аліментаў. Аднак асуджэнне ўсё роўна не абараняе ад вяртання выдаткаў. «На жаль, працэнт вяртання грошай ад такіх асобаў надта нізкі, — заўважае Аляксандр Федарцоў. — Неабходна, каб механізм адбывання пакарання суадносіўся з выкананнем дэкрэта, — забеспячэннем работай, такой яе аплатай, якой будзе дастаткова для пагашэння запазычанасці... Мы прапануем ствараць пры ўстановах адкрытага тыпу свае вытворчасці, прыцягваць як асуджаны кантынгент, так і проста іншых абавязаных асобаў...».

Каля 70 працэнтаў абавязаных асобаў — жанчыны ва ўзросце ад 30 да 50 гадоў. 80 працэнтаў з іх нідзе не працуюць. Па матэрыялах судовых спраў бачна, што не заўсёды ўдаецца адшукаць другога бацьку, эфектыўна прыцягнуць яго да матэрыяльнай адказнасці.

Паводле слоў Аляксандра Адамавіча, першая задача дэкрэта ўжо выканана — узняты ўвесь пласт няўдалых бацькоў, і з усімі імі вядзецца адпаведная работа. Аднак наспеў час актыўна ўзяцца за другую задачу — эфектыўнага спагнання з апошніх выдаткаў на дзяцей. Чаму, скажам, пры наяўнасці 28 тысяч абавязаных асобаў у суды паступіла менш за 50 іскавых патрабаванняў? Ёсць дэкрэт, ёсць рэальны механізм яго рэалізацыі, але няма шырокага прымянення гэтага механізма на практыцы.

Пленум Вярхоўнага Суда абмеркаваў найбольш значныя меры поўнага спагнання запазычанасці:

— спагнанне выдаткаў з абодвух бацькоў у салідарным парадку (за выключэннем выпадкаў, калі бацькоўства аднаго з іх не ўстаноўлена або аспрэчана ў судовым парадку),

— высяленне з кватэр бацькоў-даўжнікоў з перасяленнем у менш камфортныя ўмовы. Пры гэтым кватэры прапануецца здаваць у наём на тэрмін, названы ў рашэнні суда з улікам забеспячэння поўнага пагашэння запазычанасці перад дзяржавай;

— рэалізацыя любой іншай маёмасці пры выкананні судовых пастаноў;

— абавязковае працаўладкаванне абавязаных асобаў у тым выпадку, калі яны не маюць працы, а таксама калі яны працуюць, але не ў поўным аб'ёме вяртаюць выдаткі па ўтрыманні іх дзяцей;

— судовы кантроль за выкананнем судовых пастаноў;

— каардынацыя дзейнасці і ўзаемадзеянне ўсіх прадстаўнікоў улады.

Пленум абмеркаваў і падставы, па якіх абавязаная асоба можа быць вызвалена ад выплаты запазычанасці па вяртанні выдаткаў на ўтрыманне дзяцей. Такімі падставамі з'яўляюцца аднаўленне ў бацькоўскіх правах, і калі спагнанне грошай абцяжарыць матэрыяльнае становішча іншых няпоўнагадовых дзяцей абавязанай асобы.

Застаецца нагадаць, што да ліку абавязаных асобаў адносяцца бацькі, дзеці якіх знаходзяцца на дзяржаўным забеспячэнні па прычынах:

...адабрання апошніх па рашэнні камісіі па справах няпоўнагадовых або на падставе рашэння суда без пазбаўлення бацькоўскіх правоў;

...пазбаўлення бацькоўскіх правоў;

...знаходжання бацькоў у вышуку, ЛПП або пад вартай;

...адбывання бацькамі пакарання ва ўстановах, якія выконваюць пакаранне ў выглядзе пазбаўлення волі, арышту.

Не адносяцца да ліку абавязаных бацькі, чые дзеці прыняты на дзяржаўнае забеспячэнне ў сувязі з адмаўленнем ад іх або дачай згоды на ўсынаўленне.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ

РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» проводит 15-й открытый аукцион продажи объекта недвижимости республиканской собственности 30 декабря 2008 г.

Лот	Наименование объекта (местонахождение, площадь кв. м)	Начальная цена продажи объекта (руб.)	Начальная цена права заключения договора аренды земельного участка для обслуживания объектов (руб.)	Начальная цена предмета аукциона (руб.)	Сумма задатка (руб.)	Площадь отчуждаемого участка (га)
1	2	3	4	5	6	7
4	Здания, сооружения и благоустройство военного городка № 21, г. Орша, ул. 2-я Шкловская. Земельный участок 242400000001001947. **Условие.** Совместно с объектами производится продажа вмонтированного имущества и оборудования	2 310 000 000 240 231 000	170 000 000	2 720 231 000	272 023 100	5,2120
8	Здания, сооружения и благоустройство военного городка № 2, г. Орша, ул. Московская, 1а. Земельные участки 242400000001000507 242400000001003343	4 495 000 000	320 000 000 3 000 000	4 818 000 000	481 800 000	11,8017 0,1084

Тип помещений: Здания в аренде не находятся. Аукцион лота № 4 с условием. Окончательное решение об отводе земли принимается местными органами власти.

Аренда земельного участка на 50 лет.

Аукцион состоится в 11 часов 30 декабря 2008 года по адресу: г. Минск, ул. Казинца, 2, РУП «Белспецконтракт».

Прием документов на участие в аукционе заканчивается в 17.00 29 декабря 2008 г. по адресу: г. Минск, ул. Казинца, 2, комн. 604.

К участию в аукционе допускаются покупатели, оплатившие задаток и представившие необходимый пакет документов.

Победитель аукциона обязан:

1. Заключить договор купли-продажи 30 декабря 2008 года.

2. Произвести оплату объекта до 29 января 2009 года.

Все денежные расчеты производятся путем перечисления их на расчетный счет РУП «Белспецконтракт»: 3012008660018 в Октябрьском отделении ОАО «БелПСБ» г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, код 357, УНП 101099370. **Без НДС.** Справки по тел./факс: 224 54 15, 224 18 04.

Наш адрес в интернете: www.belspeckontrakt.com;
e-mail: info@belspeckontrakt.com

«МЭТА — АДНА: КАБ ЛЮДЗІ БЫЛІ ЗАДАВОЛЕНЫ ЖЫЦЦЁМ»

Вынікі сельскагаспадарчага года падводзяць не толькі хлебаробы, але і іх гарадскія шэфы. У сёлетнім багатым караваі ёсць вялікая доля і іх працы. Знаёмім з адрасамі эфектыўнай садружнасці.

Пра вытворчыя справы адкрытага акцыянернага таварыства «Краснасельскбудматэрыялы» мы расказваем параўнальна часта, апошняя такая публікацыя была змешчана 14 кастрычніка і выклікала станоўчыя водгукі чытачоў.

Але гэты калектыў дбае не толькі пра ўласныя паказчыкі і ўласны дабрабыт, яшчэ ён паспяхова шэфствуе над сельскагаспадарчым прадпрыемствам, якое параўнальна нядаўна можна было аднесці да ліку праблемных.

Перадавікі вытворчасці дзяржаўнага сельскагаспадарчага ўнітарнага прадпрыемства «ПАДАРОСК»

ГУРЫН Віктар Анатольевіч — трактарыст-машыніст.
ЛЯХ Яўген Аляксандравіч — вадзіцель.
АГІЕВЕЦ Аляксандр Міхайлавіч — трактарыст-машыніст.
ЛЯХ Уладзімір Восіпавіч — трактарыст-машыніст.
АЖАХОЎСКІ Юрый Юр'евіч — трактарыст-машыніст.
КРАСОЎСКІ Дзяніс Іванавіч — трактарыст-машыніст.
ГРАСЕВІЧ Міхаіл Аркадзьевіч — вадзіцель.
ГРАЗДЗЕЙ Валянціна Васільеўна — аператар машыннага даення.
ПРАТАСЕВІЧ Анжэла Леанідаўна — аператар машыннага даення.
ЦІШКО Алена Уладзіміраўна — аператар машыннага даення.
ХІЛЬМАН Яніна Іванаўна — жывёлавод.
САЎКО Ядзвіга Іванаўна — жывёлавод.
ПАЛУБОК Марыя Іванаўна — жывёлавод.
МЫШКЕВІЧ Алена Эдуардаўна — першы намеснік дырэктара.

Учынак, варты Зоі Касмадзям'янскай

Размову пра справы аграрныя мы вядзём з намеснікам генеральнага дырэктара ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» Мар'янам Вацлававічам Юроўскім у машыне, па дарозе ў падшэфную гаспадарку — ДСУП «Падароск».

Хоць і размешчана гаспадарка ў Ваўкавыскім раёне, але шлях не блізкі — 40 кіламетраў. А калі мець на ўвазе яе працягласць — 30 кіламетраў ад «мяжы да мяжы», то іншым разам, каб трапіць у аддаленую вёску, шэфам даводзіцца «адмахаць» усе сем дзясяткаў.

Так што пагаварыць час у нас быў. Мар'ян Вацлававіч расказвае:

— Дырэктарам там цяпер чалавек надзвычай энергічны, Галіна Іванаўна Філютчык. Да яе вельмі слабенькім саўгасам кіравалі шэсць мужчын, і не справіліся.

Галіна Іванаўна кіруе ўжо сем гадоў, па сваёй добрай волі пераехала ў «глыбінку» са слыннай Гожы, што пад Гроднам. Паверце, гэта быў учынак, варты Зоі Касмадзям'янскай. Сказаць, што было ёй цяжка, гэта азначае, нічога не сказаць. А тут яшчэ тры гады таму да «Падароска» далучылі суседнюю, наогул «ляжачую» гаспадарку. Не дзіва, што працуюць і яна, і яе «правая рука» — першы намеснік дырэктара Алена Эдуардаўна Мышкевіч вельмі многа, не будзе вялікім перабольшаннем сказаць, дзень і ноч. Памочнікаў падабралі такіх жа, як і самі, па-добраму «ўпёртых», ініцыятыўных.

Нам прыемна мець справу з гэтай камандай, працягвае Мар'ян Юроўскі. Яны змаглі падняць абедзве праблемныя гаспадаркі з каленяў, стварыць адзіны працаздольны калектыў, які сёння ўжо нават мае чым пахваліцца.

Інвестыцыі ад шэфаў — у будаўніцтва

Дырэктара на месцы не засталі, ад'ехала на ферму. Многа клопатаў у аграрыяў і сёння. Адна гарачка скончылася — другая пачалася. З журналістамі сустрэлася эканаміст Ірына Францаўна Волава, надзвычай інфармаваны і нераўнадушны чалавек. Загаварылі пра саўгасныя справы, пра шэфскую дапамогу.

— Прадпрыемства «Краснасельскбудматэрыялы» шэфствуе над намі з 2005 года і дапамагае істотна. І не толькі набываць крайне патрэбную нам тэхніку, той жа трактар МТЗ-82 ці кормараздатчык, даільную ўстаноўку фірмы «Дзюваль» ці плугі найноўшай канструкцыі. А таксама гаруча-змазачныя матэрыялы, фосфарныя і азотныя ўгнаенні (і гэта ў той год, калі ў фондах не было ні грама-такі ўгнаенняў для гаспадарак рэспублікі. Шэфы дамаўляліся са сваімі дзелавымі партнёрамі, прасілі іх выпусціць звышпланавыя тоны).

У нас, адзначыла Ірына Волава, выконваецца досыць вялікая праграма будаўніцтва, рэканструкцыі і рамонту, у тым ліку жывёлагадоўчых фермаў, і шэфы аказваюць сапраўды незаменную дапамогу, у тым ліку і сваёй прадукцыяй — будаўнічымі матэрыяламі, шыферам, бетонам.

...Прыемна было пачуць, што інвестыцыі ад шэфаў аграрыі ўкладваюць у такую доўгатэрміновую справу, як будаўніцтва і рэканструкцыя.

Мы ўважліва пагарталі справаздачы за некалькі апошніх гадоў. Зрабілі выпіскі: сродкі і матэрыялы, выдзеленыя прадпрыемствам, пайшлі на будаўніцтва склада мінеральных угнаенняў, выгулаў для жывёлы, рэканструкцыю цялятніка, капітальны рамонт дахаў на трох цялятніках і кароўніку. (Дахі да гэтага стаялі па 40-45 гадоў, і ніхто іх не чапаў. Можна толькі ўявіць, што гэта былі за дахі.)

А яшчэ на рамонт цэнтральнай майстэрні з заменай аконных блокаў, будаўніцтва кутка для жывёлаводаў і лазні для механізатараў і жывёлаводаў... На кожны год запаўняецца досыць вялікая «прасціна».

«Каралева палёў» вывела ў лідары

Распыталі Ірыну Францаўну, якія вынікі ўборачнай кампаніі. Аказалася, сёлета гаспадарка сабрала амаль 12 тысяч тон збожжа. Магчыма, для некага сярэдняя ўраджайнасць 43,7 цэнтнера з гектара невысокая, але для «Падароска» гэта сур'ёзная прыступка на лесвіцы, што адназначна вядзе наверх.

Зямля з яе невысокай бальнасцю за апошнія гады граматнага, клапатлівага гаспадарання набрала ўрадлівасці, і добры ўраджай збожжавых дазволіў разлічыцца з дзяржавай. Дарэчы, атрымалі добры ўраджай рапсу — далі два «планы», а па кукурузе выйшлі на лепшы паказчык у раёне.

Неблагія прывагі жывёлы, растуць надоі, малако ўстойліва рэнтабельнае, яго рэнтабельнасць нават большая, чым у моцных гаспадарак.

У апошнія гады ствараюць салідны запас кармоў: за тры апошнія аб'ёмы нарыхтоўкі сенажу выраслі больш, чым у тры разы. Так і павінна быць у гаспадарцы малочна-мясной накіраванасці.

Хто хоча зарабіць — той заробіць

— Людзі атрымліваюць нядрэнную для вяскоўца, які мае яшчэ што-нішто з уласнага агарода і падворка, зарплату, — працягвае І. Волава. — У жніўні зарплата склала ў сярэднім па гаспадарцы 750 тысяч рублёў. Механізатары зарабілі ў тым жа жніўні па 1 мільёну 300 тысяч, а вадзіцелі больш чым па мільёну. Даяркі — да 800 тысяч рублёў.

А яшчэ ўсе працаўнікі атрымалі бясплатна збожжа ў лік натуральнай аплаты, асобныя механізатары і даяркі — больш за тону. Для вяскоўцаў гэта важна.

Хто хоча зарабіць, а не проста атрымаць, і не лянуецца, той заробіць, лічаць у гаспадарцы.

Пакуль не было дырэктара, эканаміст сказала ў яе адрас добрыя словы: яна і будаўнік, шмат чаго будуе, і пра людзей клапоціцца, і патрабавальная, любіць дысцыпліну.

Жанчына, якая замяніла шэсць мужчын

Так што калі прыехала Галіна Іванаўна, мы ўжо многае ведалі пра «Падароск», яго ўчарашні і сённяшні дзень. Тым не менш дырэктар дадала шмат яркіх фарбаў у карціну вясковага жыцця. Вытворчасць збожжа (без кукурузы) сёлета вырасла ў тры з паловай разы нават у параўнанні з недалёкім 2005 годам. Наогул вытворчасць валавой прадукцыі ідзе з апераджэннем: сёлетняе заданне — 111 працэнтаў, а па выніках 8 месяцаў атрымалі амаль 137. Машынна-трактарны парк папоўніўся новай тэхнікай: трактарам, бензавозам, раскідвальнікам «Гаспадар».

— Цяпер у нас многа новай тэхнікі. Сёлета ніводзін «Дон» не працаваў на палях саўгаса, бо маем пяць камбайнаў «Ліда-1300» і тры «Джон Дзіры», вось яны ў асноўным і ўбіралі. Людзі на іх працуюць нармальныя, хлопцы — малайцы. І трактары ў нас магутныя. Пра МТЗ-1221 я ўжо не кажу, а ёсць дзве наогул супер-машыны: МТЗ-1523 і МТЗ-2522. Найцудоўнейшая айчынная тэхніка.

Безумоўна, трактарам маркі «Джон Дзір» мы таксама вельмі задаволены. Тэхніка выручае нас пры дэфіцыце людзей, які адчуваецца. Ідзе і пераўзбраенне фермаў, укараняюцца новыя тэхналогіі.

«Канёк» дырэктара — жыллё

Каб наталіць кадравы голад, дырэктар з першых дзён сваёй работы ў «Падароску» ўзяла курс на будаўніцтва жылля. За гады яе кіраўніцтва ў саўгасе пабудавана 30 дамоў для рабочых і спецыялістаў. Давайце шчыра скажам, што гэта — многа.

Застаючыся ўдзячнай шэфам і ўласнаму калектыву, які апошнія гады працуе дастаткова зладжана, Галіна Іванаўна ўсё ж больш схільна тлумачыць тое, што гаспадарка адчула «цвёрдую зямлю» пад нагамі, пастаянным клопатам з боку дзяржавы.

Формы гэтага клопату розныя. Тут і субсідыі, і інвестыцыйныя праграмы, і магчымасць набыць тэхніку па лізінгу. Эканаміст дадае ад сябе, што сёлета з дапамогай рэспубліканскага бюджэту была пабудавана сушылка, «якая нас выратавала — ішоў сапраўдны вал збожжа».

— І льготныя крэдыты на будаўніцтва фермаў, — працягвае Галіна Іванаўна. — Дзякуючы гэтаму адну чаргу завяршаем, другую пачынаем.

«Мы разам і сёння»

Размова ідзе «па крузе» і зноў вяртаецца да тэмы шэфства. Галіна Іванаўна не шкадуе добрых слоў для шэфаў.

— Ніколі не забуду іх 600 мільёнаў рублёў, выдзеленых нам у самы першы год іх прыходу. Гэтыя грошы сталі нашым «стартавым капіталам», калі хочаце.

Але адзначыла: за кожную капейку, атрыманую ад акцыянернага таварыства, даводзіцца трымаць перад ім справаздачу.

— Калі падвесці нейкі вынік, то можна сказаць, што ў нас справы сёння ідуць стабільна добра, — дыпламатычна гаворыць Галіна Іванаўна. — Але мы да гэтага ішлі вельмі доўга. Мы ведаем, з чаго вылазілі.

Асабіста ў мяне адна мэта: каб гэтыя людзі былі задаволены жыццём. Каб яны працавалі і зараблялі так многа, колькі ім хочацца.

І дзякуй нашым шэфам, яны ў нялёгкія часы былі побач. Мы разам і сёння.

НА ЗДЫМКАХ:

1. Старажылы вёскі Падароск не ўяўлялі сваю малую радзіму такой, якой яна выглядае сёння.

Шырокая вуліца з прыгожымі, утульнымі катэджамі — сведчанне вялікіх перамен у вытворчым і сацыяльным жыцці глыбінкі. А яшчэ — пастаяннай дапамогі дзяржавы і шэфаў.

Цялятніца Ядзвіга САЎКО жыве ў адным з такіх новых дамоў і, як бачна на здымках, упрыгожвае свой падворак таксама па-новаму. Зялёны газон перад ганкам аздоблены кветкамі, а таксама малымі дэкаратыўнымі формамі і казачнымі персанажамі.

2. Дырэктар дзяржаўнага сельскагаспадарчага ўнітарнага прадпрыемства «Падароск» Галіна Іванаўна ФІЛЮТЧЫК.

3. Сучасны комплекс для ачысткі і сушкі збожжа — адна з навінак сённяшняга «Падароска».

Гэтыя фотаздымкі зроблены яшчэ ў той час, калі на асфальтаваную пляцоўку перад комплексам адзін за другім прыбывалі аўтамабілі з просам. Поўныя прыгаршні ў хлебароба — гэта заўсёды сімвалічна.

Якасць ачысткі і сушкі забяспечана высокадакладнай аўтаматыкай і майстэрствам аператара Паўла ЛАНКОЎСКАГА.

4. Высокапрадукцыйная тэхніка даверана ў гаспадарцы такім вопытным механізатарам, як Юрый АЖАХОЎСКІ.

5. З дапамогай сучасных каналаў сувязі дыспетчар Наталля ЯНКОЎСКАЯ трымае руку на «пульсе» дзелавога жыцця гаспадаркі.

А мы падчас паездкі на самы поўдзень Ваўкавыскага раёна пабывалі на новай малочнатаварнай ферме ў вёсцы Канюхі, будаваць якую дапамагалі гарадскія шэфы.

На мехдвары пазнаёміліся з механізатарам Дзянісам КРАСОЎСКІМ, якому даручаны магутны энерганасычаны «Джон Дзір», а таксама з загадчыкам майстэрні Сяргеем АРЛОВЫМ і практыкантам з Пружанскага агратэхкаледжа Вадзімам УРБАНАМ.

6. Сядзібна-паркавы ансамбль у Падароску, гаспадарамі якога ў розныя часы былі каралева Рэчы Паспалітай Бона, а затым памешчыкі Бохмісы — пастаўшчыкі казачнай прыгажосці ружаў і апетытных сыроў да царскага двара, чакае інвестара, які даў бы другое жыццё і моцнаму яшчэ панскаму дому, і старажытнаму парку на беразе рукатворнага возера з вялікай чарадой лебедзяў у камышах.

Дарэчы, у парку шмат рэдкіх парод дрэваў і кветак, знаўцы нават называлі нам нейкую нерэальную лічбу: 140 відаў.

А мясцовыя гаспадыні менавіта тут бяруць зямлю для сваіх ружоўнікаў.

Публікацыю падрыхтавалі Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ, Віктар ПАЗНЯКОЎ і Яўген ПЯСЕЦКІ (фота).

УНП 500029322

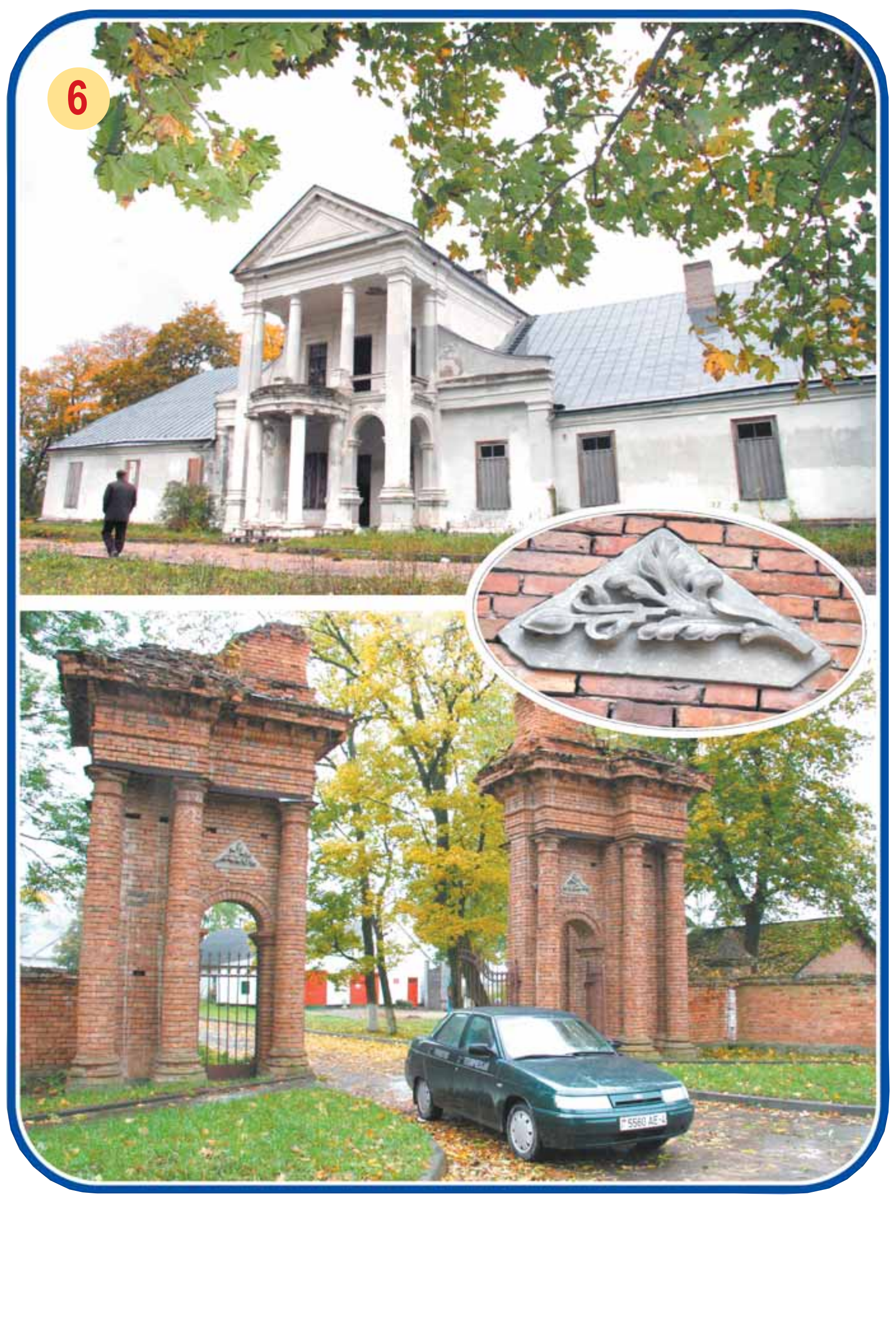

Вадзім АНДРЭЙЧЫК:

«Я САМ САБЕ ГАТУЮ ЕЖУ»

28-гадовы гродзенец — чэмпіён свету па бодыбілдынгу

На чэмпіянаце свету па класічным бодыбілдынгу, які праходзіў у Калінінградзе, узялі ўдзел больш за 100 спартсменаў з 27 краін. Таму ўдвая прыемна, што наш Вадзім Андрэйчык прывёз з прэстыжнага турніру залаты медаль. Тым больш, што Беларусь упершыню была сярод удзельнікаў.

Класічны бодыбілдынг сярод мужчын быў афіцыйна прызнаны спартыўнай дысцыплінай Выканаўчым Саветам Міжнароднай федэрацыі бодыбілдынгу і фітнэсу ў Шанхаі (Кітай) 27 лістапада 2005 года. Гэты від спорту заклікамістэ вярнуць бодыбілдынгу яго першапачатковае аблічча. Не гіпертрафаваныя анаболікамі мышцы, а атлетычны, эстэтычна прывабны целасклад — тое, што ў свой час называлася «культурызмам».

— Шчыра кажучы, у прафесійны бодыбілдынг я прыйшоў зусім нядаўна — сёлета, — расказвае Вадзім. — Дагэтуль жа як і ўсе хлопцы хадзіў у трэнажорную залу, так званую «качалку», глядзеў за сабою, правільна харчаваўся. Першым турнірам для мяне стаў Кубак Гродзенскай вобласці, на якім заняў другое месца. Далей быў чэмпіянат краіны — зноў другое месца. Некалькі месяцаў таму на Адкрытым кубку Магілёўскай вобласці стаў абсалютным чэмпіёнам і атрымаў запрашэнне на чэмпіянат свету ў Калінінград.

— Кажуць, у Калінінград вы ездзілі за свае грошы...

— Не, гэта няпраўда. У мяне была дамоўленасць з федэрацыяй, што фінансаванне будзе за іх кошт, яшчэ да таго, як я даў згоду на ўдзел у чэмпіянаце свету. Таму плёткі на гэту тэму не маюць падставы. Федэрацыя плаціла за авіябілеты на самалёт Гродна — Калінінград, а ўжо там сустракалі арганізатары.

Усё, што абяцалі ў федэрацыі, яны выканалі.

— Падрыхтоўка да турніру ўключала ў сябе правільнае харчаванне — што гэта для вас?

— Тут трэба таксама расказаць і пра рэжым. Безумоўна, першым чынам — гэта здаровае харчаванне. Алкаголю па мінімуму, цыгарэт таксама. Я ж як любы малады хлопец магу і піва выпіць, люблю на начную дыскатэку схадзіць. Зрэдку дазваляю сабе цыгарэту выкурыць... Дык вось з усім гэтым давялося «завязаць». 4-5 разоў на тыдзень хаджу на сур'ёзныя трэніроўкі працягам па 1,5-2 гадзіны, таму грошай на прадукты харчавання шкадаваць не трэба. Гэтаксама, як не шкадаваў я іх на спецыялізаваныя харчы — сываратачныя пратэіны, розныя амінакіслоты. Трэба есці паболей мяса, яек, натуральнай ежы, і менавіта варанай.

— І што, самі ўсё гатуеце?

— Так. Ніхто лепей за сябе самога і для сябе не прыгатуе. Палову майго рацыёну ўвесь апошні год складала звыклая ежа, другую палову — вышэй пералічаная спецыялізаваная. Безумоўна, яна каштуе грошай. Аднак у нашым спорце без гэтага немагчыма дасягнуць высокіх вынікаў. Пратэін, напрыклад, гэта расшчэплены бялок. А бялок неабходны арганізму ў якасці будаўнічага матэрыялу. І патрэбны ён для таго, каб арганізм эфектыўна засвойваў ежу для будавання мышачнай клеткі. Калі мы з'ядзім кавалак мяса, гэта ж не азначае, што назаўтра на целе вырасце такі ж. Можна разлічваць, мабыць, на адзін працэнт, і то толькі пасля трэніроўкі.

— Ажаніцца не збіраецеся? У народзе пагаворваюць, што ваш від спорту не самы небяспечны для мужчыны?

— Разумею, пра што вы ведзяце гаворку. Мабыць, тыя людзі, якія кажуць, што наша харчаванне ўплывае на мужчынскую моц, не поўнасцю валодаюць інфармацыяй. У той час, калі ў нашай краіне толькі нараджаўся бодыбілдынг, людзі для больш хуткага набору масы ўжывалі танныя сродкі тыпу метану. Такія «харчы» былі першымі з даступных у нас. Галоўнае, што не было дастатковай колькасці інфармацыі, якая б даводзіла да чалавека нормы ўжывання гэтай фармакалогіі. Таму многія маладыя хлопцы перабольшвалі з гэтым. Як кажуць, утапіцца можна і ў лыжцы з вадою. Менавіта няправільнае ўжыванне і прыводзіла да незваротных перамен у арганізме.

— Чым захапіў бодыбілдынг канкрэтна вас?

— Я пачынаў больш за 10 гадоў таму. Вучыўся тады ў хіміка-тэхналагічным тэхнікуме курсе на другім. Займаўся кунг-фу, якое давала неабходную баявую падрыхтоўку. А вось фізічнай не хапала. І вось за апошнія дзесяць гадоў я напрацоўваў неабходны вопыт шляхам спробаў і памылак. Дапамагалі трэнеры — я ж адразу ў некалькіх клубах трэніраваўся. Дзякуючы ўсяму гэтаму і магу сказаць, што сёння маю гарманічнае цела.

— Падчас выступлення спартсмен на сцэне заўсёды ўсміхаецца. Не цяжка?

— (*Смяецца.*) Лічу, з залы добра бачна. Вядома, цяжка. Гэта ж не проста ўсмешка, а максімальная напруга ўсяго цела. Трэба пазіраваць, выдатна паказваць свае лепшыя якасці і да таго ж усміхацца. Заўсёды ўсміхацца!

— І што ж вы яе — усмешку — перад люстэркам трэніруеце?

— Н-е-е-е. Трэніруем у асноўным сваё выступленне, каб правільна паказаць усе позы. Максімальна прыгожа вывесці ўсе мышцы для гледача. Банальна пазіраваць не азначае поспех. Некаторыя спартсмены маюць добрае цела, аднак дрэнна падрыхтуюць праграму і з-за гэтага саступаюць. А трэба ж, каб добра разглядзелі суддзі. Павярнуцца да аднаго суддзі, да другога, трэцяга... Канцэнтрацыя неверагодная, што само па сабе — нялёгкая праца.

— Псіхолагі сцвярджаюць, што ўсмешка мае шмат агульнага з аскалам жывёл, якія такім чынам палохаюць сваіх ворагаў...

— Чаму ўвогуле патрэбна ўсмешка? Згадзіцеся, знаходзячыся на сцэне любы чалавек павінен усміхацца — ці то мадэль, спявак або спартсмен... У нас выступленне працягваецца адну хвіліну. І дзеля таго, каб яно не глядзелася агрэсіўна, на твары пажаданая ўсмешка. Гэта як прывітанне пры наведванні нейкага грамадства. Ну і проста прыгожа, лепей, чым надзімаць шчокі ці бровы «домікам» рабіць.

— Чым па жыцці займаецеся?

— Цяпер я беспрацоўны, дакладней, знаходжуся ў пошуках лепшай працы. Люблю сустрэцца з сябрамі, завітаць у бар, партыю ў більярд згуляць. Апошнім часам святкавалі маю перамогу — са сваякамі, сябрамі, калегамі па трэнажорнай зале...

— Мабыць, з гэтай нагоды і працу пакінулі — каб больш часу святкаваць заставалася?

— Не, з гэтым ніяк не звязана. Усяму свой час, і меру ў гэтай справе я ведаю. Я ж падчас вучобы трымаў дыплом па спецыяльнасці «электратэхніка» ў Гродзенскім хіміка-тэхналагічным тэхнікуме. Да апошняга часу працаваў аўтаслесарам, аднак тое, што меў, не прыносіла жаданага фінансавага выніку.

— У сталіцу з гэтай нагоды не плануеце перабрацца?

— Пакуль што нават думак такіх не было. Я Гродна люблю. Тут я нарадзіўся і мне падабаецца назіраць, як мой родны горад прыгажэе, з'яўляюцца новыя дамы, перабудоўваюцца сеткі дарог. Што важна, наш горад чысты. Мінск, бясспрэчна, таксама прыгожы і чысты — сталіца ёсць сталіца. А вось Калінінград, дзе праходзіў чэмпіянат свету, даволі брудны. Дамы і вуліцы ў іх неяк негарманічна аб'яднаны — ні для людзей, ні для машын. Мясцовыя жыхары, дарэчы, самі гэта прызнаюць.

— Апошнім часам ходзяць чуткі, што ў вашым любімым горадзе Каложскую царкву рэстаўраваць будуць...

— Такія чуткі ходзяць кожны год, а працы пакуль не відаць. У нас у Гродне пра гэта ніхто размовы не вядзе, у мясцовых газетах таксама нічога не пішуць. Зіма — гэта ж не час для будоўлі на такім аб'екце. Мабыць, вясною што-небудзь адбудзецца?

Юрась ШАЎЦОЎ.

ЯК ГАРТАВАЎСЯ «ЧАЛАВЕК З ЖАЛЕЗА»

Кінапаказ

У Мінску адбыўся паказ фільма польскага рэжысёра Анджэя Вайды «Катынь». Гэтую стужку маглі пабачыць у Беларусі яшчэ ў першай палове года — сёлета фільм быў намінаваны на «Оскара» сярод замежных фільмаў, пра яго шмат пісалі і гаварылі ў свеце, пры гэтым самай галоўнай інтрыгай тады была гэтая: а ці пакажуць яго ў Расіі? Аднак і там яго маглі пабачыць, а публіка, якая сабралася на прагляд у Маскве, прыняла стужку як грамадзянскі ўчынак аўтара. І зразумела — чаму.

Я ведала, пра што фільм. Гісторыя катыньскай трагедыі праходзіла неяк міццю ў «Гістарычных хроніках» Мікалая Сванідзэ, праўда, злавіла я яе ў цыкле дакументальных фільмаў выпадкова, амаль ноччу... Зацікавілася таму, што ведала: гэта датычылася ў тым ліку і нашай краіны — шмат беларусаў былі прызваныя ў польскае войска, калі Чырвоная Армія ўвайшла ў Заходнюю Беларусь. У польскае войска праводзіла свайго мужа мая бабуля, і болей яго ўжо ніколі не бачыла. Ён быў салдатам, і яму «пашчасціла» — патрапіў у лагер, адтуль у армію Андэрса, як і адзін з герояў фільма Вайды. Але афіцэры польскай арміі былі расстраляныя НКУС у 1940-м годзе ў расійскай Катыні...

Я ведала, чаго чакаць ад фільма — звароту да тых падзей. Ведала, што для аўтара гэта балючая тэма: сярод расстраляных у Катыні быў яго бацька. І ўсё-такі не чакала, што ён ускалыхне ў ва мне столькі эмоцый і думак пра каштоўнасць чалавечага жыцця ў розныя часы. Пра злачынствы сталінскага рэжыму ў Расіі зняты не адзін фільм, дзе ёсць крывавыя сцэны. Аднак мяне папярэджвалі, што фінал «Катыні» — не для слабанервовых. І сапраўды, перад вачыма ўсё яшчэ стаяць кадры, як бульдозер засыпае зямлёй цела чалавека, які ў руках сціскае нацельны крыжык...

Але найбольш кранула ў карціне не гэта. Не дакументальная аснова, і не спроба паказаць, як усё было. Не палітычныя варункі, у якія трапляюць людзі, якія апынуліся паміж двух агнёў: фашысцкай Германіяй і сталінскім Саюзам і не ведаюць, куды бегчы, каб уратавацца. Гэтых людзей проста вырашылі растаптаць, а іх краіну дзялілі паміж сабой два дыктатары, якія пра ўсё дамовіліся. А каб краіна не здолела аднавіцца і адстаяць сябе — з яе войскам проста распраўіліся. Ліквідаваў кіраўніцтва арміі — лічы, яе няма. І адным выгадна, і другім...

Кранула менавіта тое, што фільм аўтар здымаў пра людзей, а гістарычныя факты былі фонам, на якім паказаны лёсы. Гэта гісторыя сем'яў, якія чакалі і верылі ў лепшае, якія былі падманутыя і пазбаўленыя надзеі. Фільм пра тых, хто перажыў сваё гора ціха, і пра тых, хто імкнуўся крычаць пра яго, каб пазбавіцца ўласнага болю. А гэта б'е значна мацней за самыя цяжкія сцэны.

Пачынаецца ўсё з падзей у Беларусі. І гэта не выпадкова. Анджэй Вайда прызнаваўся, што з дзяцінства памятае Гродна: яго тата служыў у Сувалках афіцэрам 41-га палка пяхоты. Менавіта трагедыю гэтага палка і гісторыю сваёй маці ён адлюстраваў у фільме. Але карыстаўся рэжысёр знойдзенымі ў катынскім лесе дзённікамі аднаго з польскіх афіцэраў, які апісаў апошнія гадзіны перад расстрэлам. Вайда ў лісце да беларускіх гледачоў вызначыў: «Гэты фільм не сее нянавісці і не заклікае да помсты, аднак абвінавачвае сталінскі рэжым, які быў не менш бесчалавечным як да ўласнага народа, так і для беларусаў, і для нас, палякаў. Гэта праўда павінна быць агучаная, калі мы прагнем сапраўднага яднання паміж народамі».

Калі славуты польскі рэжысёр атрымаў «Оскара» за заслугі ў кінематографе, то рэкамендуючы яго Сцівен Спілберг пісаў: «Прыклад Анджэя Вайды нагадвае нам, стваральнікам кіно, пра тое, што часам гісторыя ставіць нас перад выпрабаваннямі, патрабуючы ад імя гледачоў падтрымкі іх духу, паказваючы, што мы можам апынуцца перад неабходнасцю рызыкаваць кар'ерай, абараняючы свой гонар і гонар нашых народаў». Сапраўды, Вайда заўсёды лічыўся рэжысёрам, само мастацтва якога было ўчынкам. Яго творчыя ўчынкі былі адзначаныя галоўнымі прызамі на кінафестывалях у Канах і Венецыі. Стужкамі «Чалавек з мармуру» (1977 г.) і «Чалавек з жалеза» (1981 г.) ён сцвярджаў, што творчасць нельга аддзяляць ад чалавечай і грамадзянскай пазіцыі. Яго грамадзянская пазіцыя заключалася ў тым, што ён хацеў бачыць свабоднай краіну, якая ў XIX стагоддзі не прысутнічала на карце Еўропы. Прыклад палякаў даказаў, што можна страціць краіну на нейкі час, але нельга яе страціць назаўсёды, калі яна ёсць у думках людзей. Як усё зразумела: Беларусь прайшла свой шлях у гэтым накірунку.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Харошы выгляд

Выстава

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Артысты ансамбля «Харошкі» — прыклад таго, як маглі выглядаць жыхары Беларусі розных саслоўяў у розныя часы. Касцюмы іх ствараліся і распрацоўваліся адмыслова для праграмаў, якія адлюстроўвалі ў музыцы і танцы пласты беларускай культуры. Таму выстава касцюмаў ансамбля «Харошкі», якая адкрылася ў Нацыянальным мастацкім музеі, паказвае па сутнасці асаблівасці вопраткі беларусаў.

У экспазіцыі каля 30 касцюмаў аўтарскай работы. Каб іх стварыць, мастакі па касцюмах Юрый Піскун і Юрый Гаявы вывучалі нацыянальныя традыцыі беларусаў, звычаі і касцюмы — не толькі традыцыйны вясковы, але вопратку гараджан і знатных асобаў. На аснове старажытных беларускіх абрадаў, напрыклад, будавалася праграма «Тураўская легенда», «Полацкі сшытак» — гэта вобраз беларускага Сярэднявечча, «Добры вечар, госці!» знаёміла з гарадскім фальклорам, але ж былі яшчэ «Жаніцьба Цярэшкі», «Беларусы», якія адлюстроўвалі традыцыйныя і святочныя абрады... Нядзіўна, што за 35 гадоў існавання харэаграфічнага ансамбля ў яго касцюмерных захоўваецца пяць з паловай тысяч сцэнічных касцюмаў. Іх можна лічыць асобнымі творамі мастацтва, кожны строй вылучаецца аздобай, цікавымі канструктыўнымі знаходкамі. Каб уявіць сабе ўсё гэтае багацце, мала адной выставы. Зрэшты, можна сачыць за канцэртамі.

Ларыса ЦІМОШЫК.

КІРМАШ
штотыднёвы рэкламны выпуск № 32 (600)

аддзел рэкламы
287-17-79
Рэквізіты для аплаты:
р/р 3012210270016
у ААТ "Белінвестбанк"
г.Мінска, код 739
УНН 100155376

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ПРАДАЕЦЦА

❒ Дом памерам 11х7 м, можна на знос, у в. Галынь Навагрудскага раёна.
Тэл. 8 029 253 35 69.

❒ Кватэра 2-пакаёвая ў в. Астравянец Ушацкага раёна.
Тэл. 8 029 599 51 62.

❒ Кватэра 3-пакаёвая, кааператыўная, маецца тэлефон, гараж, у райцэнтры Гарадок.
Тэл. 8 0212 48 08 09, 8 029 216 17 09.

❒ МТЗ-80Л прычэп, акучнік, культыватар, бульбазбівалка, шыпы да МТЗ, паліўная помпа і інш з/ч да МТЗ.
Тэл. 754 52 55.

❒ Прычэп трактарны 2-восны — 550 у.а., плуг 2-корпусны без рамы — 100 у.а.
Тэл. 8 01632 47 319.

❒ «Аўдзі-80», 1981 г.в., выдатны стан — 1 тыс. у.а.; «Форд-фіеста», 1997 г.в., 1,3б.
Тэл. 8 029 767 46 51.

❒ «Джэта-1», 1981 г.в., 1,3б., нядорага; цыркулярка да трактара з наборам пілаў.
Тэл. 8 029 723 06 67.

❒ Племянны казёл зааненскай пароды.
Тэл. 8 02137 39 154.

❒ Біблія ў выдатным стане, 3 тыс. рублёў
Тэл. 80212258079.

❒ Электрапліта «Гефест» (Брэст), шклокераміка 50х60.
Тэл. 8 017 295 96 84, 8 029 115 56 99.

❒ «Вольва-460», салон — велюр, цана па дамоўленасці.
Тэл. 8 01793 32 376, 26 90 111.

❒ Матацыкл мінскі, прабег 180 км, легкавы прычэп МАЗ 381144, ружжо двухствольнае ТОЗ 16 калібру, кацёл ацяпляльны чыгунны.
Тэл. 8 029 291 48 49.

❒ «VW-гольф», 1987 г.в., у выдатным стане.
Тэл. маб. 902 82 69.

❒ Кацёл для лазні на цвёрдым паліве.
Тэл. 8 029 876 93 46, 8 017 242 72 42.

❒ Гармонік «Беларусь», цана па дамоўленасці.
Тэл. 8 01719 478 22.

❒ Трактар МТЗ ці Т-40.
Тэл. 8 029 619 66 59.

❒ Козлік 10-месячны добрай пароды.
Тэл. 8 01776 600 23.

❒ Культыватар КП-4 да МТЗ, плуг да Т-25.
Тэл. 8 029 291 48 49.

❒ Скутар «Мустанг» 49,5 куб. см, 1250 у.а.
Тэл. 396 20 66.

❒ Швейная машына «Зінгер», нажная.
Тэл. 8 029 533 53 48.

❒ «Аўдзі А6», 1996 г.в., 2,5 ТД, універсал, ц/з, сігналізацыя, клімат, 8750 у.а. Тэл. 8 029 11 50 29.

❒ «VW-пасат», 1999 г.в., седан.
Тэл. 8 029 507 88 19.

КУПЛЮ

❒ Гуму да МТЗ-82 пярэднюю, аснастку да франтальнага пагрузчыка з каўшом.
Тэл. 8 02133 34 229, 8 029 598 22 64.

❒ Магазін, офіс, склад.
Тэл. 8 029 798 14 42.

❒ Арачнік, ангар.
Тэл. 8 029 337 33 38.

❒ «Каран» за сімвалічную плату.
Тэл. 8 01792 59 497.

❒ Дрэваапрацоўчы станок да МТЗ-05 ці да 220 В.
Тэл. 8 01793 32 376, 26 90 111.

❒ Дом, дачу, пакой да 60 км ад Мінска.
Тэл. 8 044 724 55 90.

❒ Гуму да трактара Т-40.
Тэл. 8 029 610 31 21.

❒ Мотаблок ці трактар, пажадана Т-25, у любым стане.
Тэл. 8 033 665 87 69.

РОЗНАЕ

❒ Мяняю кватэру 3-пакаёвую прыватызаваную ў Оршы на кватэру ў Мінску ці раёне.
Тэл. 8 02161 23 25 92.

❒ Мяняю 2-пакаёвую прыватызаваную кватэру ў Віцебску і 3-пакаёвую ў г. Гарадок на кватэру ў Мінску ці Санкт-Пецярбургу.
Тэл. 8 029 216 17 09.

❒ Мяняю «Масквіч-412», прабег 16 тыс. км, на любы калёсны трактар.
Тэл. 8 029 291 48 49.

❒ Здыму памяшканне для ўтрымання жывёлы ад 70 кв. м не далей за 50 км ад Мінска.
Тэл. 8 029 357 64 51.

Утерянные квитанции о приеме наличных денежных средств (страховых взносов) форма 1-СУ серия КВ № 4095409, 4095411 СООО «Белкоопстрах» в г. Гомеле **считать недействительными**.

ЗВЯЗДА

КУПОН ДЛЯ БЯСПЛАТНАЙ ПРЫВАТНАЙ АБ'ЯВЫ

Запоўніце разборліва, выражце і вышліце на адрас рэдакцыі:
220013 Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10 А. Тэлефон для даведак 287 17 79.

АБАВЯЗКОВЫЯ звесткі не для друку: ваша прозвішча, адрас, хатні тэлефон.

Пашпарт серыя____________ № ____________ Выданы____________

Подпіс____________ Дата____________

ЁСЦЬ ТОЛЬКІ МІГ...

Простая мова

Старонкі з дзённіка, якога не было, няма і, відаць, не будзе...

Зазімак. Снег — першы, можна сказаць, але ж спорны: упрыгожыў, бялюткай тоўстай коўдрай накрыў усё... У тым ліку — двор ля маленькай крамкі: раніцай па замеценых ім прыступках (дрэнна быць першай) ледзьве ўзнялася...

Купіла што-кольвечы, разлічылася. Касірка, выдаўшы рэшту, яшчэ міла ўсміхнулася, дзяжурна пралапатала:

— Спасибо! Приходите к нам еще!..

Ці трэба казаць, што ўсміхацца і дзякаваць, зразумела ж, лягчэй... І для многіх — куды прыемней, чым махаць рыдлёўкай, расчышчаючы снег.

Але ж пры гэтым (не трэба казаць?) і цэняцца яны па-рознаму — тая дзяжурная ўсмешка і чыстыя прыступкі.

Што ні край — то звычай

Прыкмета часу — дзеці змыслыя: Янка, прынамсі, доўгі верш пра «Муху-цакатуху» ліха, па памяці, чытала ў тры. Цяпер ёй пяць — вывучае літары. Можна сказаць, нават ведае ўжо, бо агучвае ўсё, што трапіць на вочы — шыльды, рэкламу, назвы вуліц і крам...

У выхадны яе на прагулку вывелі. Двор — прычым, увесь — машынамі быў застаўлены і на адной, апроч нумара, слова — ад рукі, з трох літар:

— Х-ха! — як старую знаёміцу павітала малая, — у-у...

Слова злажылася, але ж незнаёмае. І мама маўчыць...

Добра, што бабуля побач:

— Гэта, — кажа, — Янaчка, па-англійску напісана. Там, у Амерыцы, у Англіі, у Канадзе, людзі вітаюцца так, гавораць адзін аднаму: «Хау а ю?!». Як справы, маўляў?..

Выкруцілася, карацей, падманула ўнучку, пераключыла ўвагу на іншае штосьць. І рада была — два дні. На трэці — пашкадавала, падумала, што памяць у малой — яшчэ тая. І добра, калі ўспомніць яна (паўторыць) пачутае — ангійскае «Хау а ю?» — а калі і напісанае? Ды намалюе яго — у садку ці на шыбцы ў аўтобусе? Калі возьмецца тлумачыць, дзе вось гэтак вітаюцца?

...У нас, мяркуючы па платах ды фасадах, ці не паўсюль.

На сябе...

Правіла — «Не марнуй свае нервы і час, калі можаш патраціць грошы» — што казаць, слушнае... Шкада, карыстацца ім можна зрэдку — у выключных выпадках.

Спяшаюся вось — выходжу з дому, бягу на прыпынак. Там тралейбус якраз, але ж сёння ехаць далёка і з перасадкамі, часу ў абрэз, таму — стаю, чакаю маршрутку, чакаю пяць хвілін, дзесяць, пятнаццаць...

Галоўнае — спыняюцца яны, людзей падбіраюць, але ж вязуць не туды: па іншых маршрутах.

— Чаму на гэтым нікога? — трацячы цярпенне, пытаю ў аднаго з вадзіцеляў.

— Не знаю... Просто не вышли и всё.

...Прыватнікі, гаспадары (свайму часу ды і транспарту) на сябе працуюць: хочуць — выходзяць, не хочуць — не. З іх не спагоніш.

Хоць і хацелася б!

Розныя? Родныя!

Раніца, тралейбус — зайшла, а зразумець не магу — штосьць не тое ў ім ці не так: паўсалона дзяцей (гадоў 5 — 10) і... цішыня, мёртвая, можна сказаць. Толькі рухі, толькі твары і тварыкі, толькі ўсмешкі...

Дайшло (хаця і не адразу): дзеці не зусім звычайныя — глуханямыя.

Але ж пры гэтым — прыгожыя, вясёлыя, цёпленька, з густам апранутыя — круцяцца на сваіх сядзеннях, штурхаюцца, смяюцца, нешта адно аднаму паказваюць і (з дапамогай жэстаў) расказваюць...

Што, магчыма, цікава — большасць (і сярод іх!) гарэзы, балбатуны. Маўчуноў — меншасць.

Што, магчыма, яшчэ цікавей — за-мі-ла-ва-нне, з якім глядзелі на іх пасажыры. У тым ліку — і зусім маладыя. «Не бяды, маўляў (чыталася ў іх на тварах), што малое не такое, як іншыя, што глуханямое... Але ж яно — ДЗІЦЯ!»

...Яны, такія, павінны быць разам з усімі, жыць сярод людзей!

Яшчэ і для гэтага.

«...Так яна і паплыве»

Барысаўна — баба з гонарам. І цяпер... А ўжо, мусіць, была...

Факт, што з абы кім, з некаханым жыццё сваё не звязала, а годны-каханы ды ёй несустрэты, мусіць, і зараз недзе жыве — з кімсьці альбо адзін. І яна — адна. Ці — так будзе дакладней! — з людзьмі, для людзей...

Вось і яны да яе па-людску — з днём народзінаў праз раёнку рашылі вітаць! Напісалі, каго, напісалі, з чым, прыгожанькі вершык дадалі і подпіс — суседкі.

У газеце ж выйшла (хоць мо і грэх пра калег?)...

Не, прозвішча тое... Верш — ужо не. А подпіс і наогул: «Муж, дзеці, унукі».

«Цікава, і дзе ж мне столькі радні набралі?», — дзівілася потым жанчына, але высвятляць не пайшла. Нават не пакрыўдзілася. Як быццам.

Чаму? Ды не першы год на свеце жыве: памятае, як з той жа газеты ў іх вёску чалавек прыязджаў, як пагутарыў са старшынёй і выдаў артыкул — хвалебны, узнёслы. Апошні абзац найболей уражваў: вучыцеся, маўляў, раўняйцеся на жывёлаводаў калгаса...

А ў памянёным калгасе тады ж з галадухі пухлі каровы (статак скараціўся на 200 галоў) — кармоў не хапіла...

Раёнку пасля гэтага людзі ў ваколіцах сталі называць па-рознаму: адны — проста: «Манюка», другія — больш-менш ласкава: «Наш брахунок».

А яно ж вядома — як назавяце вы лодку, так яна і паплыве.

Пакуль не спыняць. Ці не зменіць імя.

Да здзяйснення?

...Прастудзілася (ці, мо вірус які падчапіла?): каторую ноч амаль не сплю — кашаль, тэмпература... На добры толк — трэба б выклікаць доктара, адляжацца, узяць бальнічны. Але ж потым, перш чым закрыць яго, «пашлюць» на флюараграфію, па іншых кабінетах...

Ад адной толькі думкі, куды, — мароз па спіне. І паўжарт: мара ўсіх афіцыянтак — каб кліенты снедалі, палуднавалі і вячэралі дома, а чаявыя прысылалі ім па пошце. Мара ўсіх урадаў — каб насельніцтва бараніла, вучыла і лячыла сябе само. І пры гэтым — спраўна плаціла падаткі.

Што-кольвечы з гэтага, здаецца, збываецца?

Ёсць толькі міг...

Паліто было дарагое і амаль няношанае — другі сезон усяго. Таму з нечаканай дзіркай (на спіне, каля каўняра) Люся пайшла ў адну майстэрню, потым — у другую, у трэцюю... У кожнай яе адзежыну доўга разглядалі, круцілі ў руках, пыталіся, як можна было парваць (ды ў гэткім месцы?!) і, пачуўшы адказ, жахаліся...

Што датычыць рамонту, браліся яго зрабіць, прычым — усюды, але ж распавёўшы пра ўсе аперацыі (пачынаючы з адпорвання падкладкі), грошай прасілі столькі...

Паліто было дарагое і амаль няношанае — на дачу «спісваць» шкада, але ж і аддаць ледзь не траціну сваёй зарплаты Люся не магла таксама.

Таму, вярнуўшыся дамоў з чарговай майстэрні, яна... акуратненька адпарола, так званую «лейбу» (вышытую пад вешалкай назву фірмы), гэтак жа акуратненька, уручную «перанесла» яе на дзірку, папрасавала. Потым апранулася, зверху накруціла шалік, паглядзела ў люстэрка. Што ўбачыла? Функцыянальна паліто не пацярпела, дзіркі амаль не відно, так што можна насіць і насіць. А што латка на ім, дык гэта, як кажуць, «дурань не заўважа, разумны не скажа» — нядрэнна ж атрымалася. І танна.

Да таго ж — красамоўна. Калі ведаць «гісторыю дзіркі»...

Бо ўтварылася яна ў прыгожы святочны дзень, калі Люся, праходзячы пад вокнамі суседняга шматпавярховіка, спінай (!) «злавіла»... вострае горла разбітай папалам бутэлькі ад шампанскага. Нейкае боўдзіла скінула. З нейкага акна ці балкона.

Так атрымалася

Прозвішча ў сям'і славянскае... Хутчэй за ўсё — недзе тут, у СССР, яны (жонка Алена, муж Рыгор і іх дачка) нарадзіліся. Але, відаць, не жывуць, бо (як расказвалі расійскім калегам) прыляцелі з Ізраіля, у Дамадзедаве зайшлі ў вагон аэраэкспрэса. Цягнік крануцца не паспеў, калі аднаму з пасажыраў, мякка кажучы, стала нядобра — без прыкмет жыцця ён паваліўся на падлогу. Муж Алены стаў рабіць яму штучнае дыханне, адна з пасажырак — масаж сэрца. «Доктара ў пяты вагон! Чалавеку дрэнна!», — перадалі машыністу. Замест адказу праз паўзу прагучала: «Дзверы зачыняюцца. Цягнік ідзе без прыпынкаў да Павялецкага вакзала». «Як? — зашумелі пасажыры і сталі сварыцца з машыністам (сарваць стоп-кран ніхто не здагадаўся). Ён жа — вёў свой цягнік. Адно толькі па гучнай сувязі папрасіў доктара (калі той ёсць сярод пасажыраў) у пяты вагон.

Доктара не было. «Хуткай» таксама. Прычым ні на адной станцыі, праз якія нёсся цягнік. Чалавека, як маглі, ратавалі пасажыры. І ён быў нават ажыў — пачаў самастойна дыхаць! Але... Ужо на пад'ездзе да таго Павялецкага вакзала зноў перастаў: «Хуткай» не было... І там!.. Доктар з медпункта сказаў, што ўсё дарэмна — яго вылікалі «на труп» ...

Пасажыры былі ў шоку — усе. Ці не найбольш — сям'я з Ізраіля: Алена ў прыватнасці ніяк зразумець не магла: як так — 45 хвілін (хай у цягніку), але ж у сталіцы паміраў чалавек, і ніхто з прафесіяналаў яму не памог!..

Прозвішча ў сям'і славянскае. Хутчэй за ўсё недзе тут, у СССР, яны нарадзіліся, але цяпер — не жывуць, пераехалі.

Цалкам магчыма — сумавалі. Цалкам магчыма — перажывалі. Цалкам магчыма — не раз шкадавалі...

Болей не будуць?

...Што таксама сродак!

Галава бабулю турбавала зранку, але не дужа — можна было цярпець. Таму яна спакойна паснедала, прыбрала ў кватэры, паехала на рынак.

Рабіць гэта, ды з хворай галавой, мусіць, не варта было, бо расхвалявалася, убачыўшы новыя цэны, разнервавалася: ледзь да прыпынку потым дакляпала. Добра, што лаўка там ёсць — пасядзела крыху, супакоілася, дух перавяла. А заадно — пaглядзела на людзей, на тавары ў шапіку: «Сродак ад галаўнога болю» вочы там самі знайшлі. Падумала яшчэ, што кошт прымальны (а ў параўнанні з рынкам — і зусім задарма!), што чаргі ніякай.

Факт, што пакінула на лаўцы вандзэлкі — якогась дзядка папрасіла, каб прыгледзеў крыху... Ну, пакуль яна той «сродак...» купіць. У аптэку ж, маўляў, не набегацца...

Дзед яшчэ паглядзеў на яе...

Але думаць аб тым, **як** ён паглядзеў і чаму, у бабулі часу не было — купіла, што наважылася, дома рашыла прыняць. Дастала з сумачкі, разгарнула і... села. Прычым там, дзе стаяла! Твар заліўся чырванню — у памяці тут жа ўзніклі вочы дзядка, яе ж уласныя словы, пра аптэку, заклапочаны твар кіяскёркі... У абгортцы быў... прэзерватыў. Што таксама ж сродак! І ад яго ж, ад лішняга галаўнога болю!

Ад смеху, думала, зойдзецца — сама, адна, потым суседку паклікала.

Пры ёй жа, на здзіў заўважыла, што галава ў яе не баліць — як рукою зняло. Дапамог, значыць, сродак!..

Праз тыдзень, у пятніцу яна зноў паехала на рынак. Думала па дарозе падыйсці да таго кіёска, расказаць прадавачцы, якая ў яе прыгода была, яшчэ раз, разам з ёй пасмяяцца і падзякаваць.

Але на звыклым месцы шапіка таго не было — знеслі.

«...Каб не зніклі і гэтыя»

Гэты невялічкі, складзены ўдвая лісток, я з камандзіроўкі прывезла. Тэкст на ім: «...Слухай, браце, а што ты робіш з газетай, калі прачытаеш? Ну, можа, у макулатуру што занясеш ці кавалачак сала загорнеш. Узімку можна вокны паклеіць, увесну — караблік малому зрабіць, а летам — капялюшык, каб на лецішчы патыліцу не напякло. Ну вось, бадай, і ўсё.

А калі газета — на беларускай мове будзе? Дык то ўжо справа іншая! Тую газету, напэўна ж, схаваеш. Потым, калі знікне мова з ужытку, занясеш яе ў нейкі музей, атрымаеш вялікія грошы, як зараз за папірусы егіпецкія.

А калі раптам мова не згіне? Ну то і караблік, і капялюшык з гэткай газеты не горшы за іншыя зладзіцца.

Што дае табе падпіска на беларускамоўныя выданні?

Ты ўдасканальваешся ў роднай мове.

Ты пачуваеш сябе грамадзянінам сваёй краіны.

Ты ёсць носьбіт нацыянальнай культуры.

Ты падтрымліваеш беларускую прэсу.

Хіба не дастаткова?

Вось спіс беларускіх газетаў:

«Звязда», «Наша ніва», «Наша слова». Як бачыш — не густа. Дык падтрымай іх, каб не зніклі і гэтыя.

Асіповіцкая раённая арганізацыя грамадскага аб'яднання «Таварыства Беларускай мовы імя Францішка Скарыны».

Узначальвае яе заўсёдны падпісчык «Звязды» Сямён Дзмітрыевіч Барoдзіч.

А больш да гэтых слоў дадаць няма чаго. Хіба два радочкі з тлумачальнага слоўніка: «Жывая мова — мова якога-небудзь існуючага народа, якая ўжываецца як сродак зносін». «Мёртвая мова — старажытная мова, на якой ужо не гавораць».

Ёсць толькі міг... Між мінулым і будучым...

Далей — вы помніце.

Валянціна ДОЎНАР.

Аматараў небяспечных феерверкаў чакаюць штрафы...

У перадnavaгодні дні несанкцыянаванае выкарыстанне піратэхнікі становіцца актуальнай тэмай: штогод з-за выкарыстання няякасных петардаў людзі атрымліваюць траўмы і апёкі падчас такіх феерверкаў.

Як адзначаюць у аддзяленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама, за апошнія дні да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнута больш за дваццаць незаконных гандляроў піратэхнічнай прадукцыяй, канфіскавана больш за 11 тысяч адзінак піратэхнікі. Паводле слоў намесніка міліцыі грамадскай бяспекі ГУУС палкоўніка міліцыі Рамана Мельніка, супрацоўнікі праваахоўных органаў могуць прыцягнуць да адміністрацыйнай адказнасці за незаконную прадпрымальніцкую дзейнасць «шэрых» гандляроў. Для гэтага міліцыя працуе сумесна з супрацоўнікамі падатковай міліцыі, і, як вынік, парушальнікі выплачваюць буйны штраф з канфіскацыяй прыбытку. У ГУУС таксама нагадваюць, што аматары выкарыстання піратэхнікі, асабліва ў грамадскіх месцах, могуць таксама быць прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці. Несанкцыянаванае выкарыстанне піратэхнікі прыраўноўваецца да дробнага хуліганства, і Адміністрацыйны кодэкс прадугледжвае адказнасць за такія правапарушэнні ад штрафу — 2—30 базавых велічынь — да адміністрацыйнага арышту тэрмінам да 15 сутак.

Ігар ГРЫШЫН.

Падрабязнасці

Марыхуана ў... колах

Больш за кілаграм марыхуаны было затрымана пры праўдзенні мытнага кантролю ў пункце пропуску «Брузгі».

Паводле інфармацыі прэс-службы Дзяржаўнага мытнага камітэта Беларусі, наркатычнае рэчыва знаходзілася ў коле, якое перавозіў у сваёй аўтамашыне дваццацігадовы грамадзянін Беларусі. Супрацоўнікаў Гродзенскай рэгіянальнай мытні насцярожыла, што кола не адпавядае гэтаму транспартнаму сродку. З дапамогай рэнтген-комплексу ў ім былі выяўлены пабочныя ўкладанні — у пустацелай прасторы знаходзіліся тры пакеты з рэчывам расліннага паходжання цёмна-зялёнага колеру, што ўказвала на марыхуану.

Затрыманы патлумачыў, што пра пабочныя ўкладанні нічога не ведае, а кола яго папрасіў прывезці за ўзнагароджанне знаёмы, жыхар Гродна. Акрамя таго, яшчэ адно кола было ўвезена раней, а два засталіся ў Польшчы і чакалі сваёй дастаўкі ў Беларусь.

У той жа дзень у раней увезеным коле выявілі яшчэ 1,2 кілаграма марыхуаны. А затым супрацоўнікі польскай мытнай службы па інфармацыі сваіх беларускіх калег знайшлі яшчэ два колы з пакетамі марыхуаны, а таксама з сотняй блокаў цыгарэт з расійскімі акцызнымі маркамі.

У выніку сумесных дзеянняў мытнікаў і супрацоўнікаў УКДБ па Гродзенскай вобласці затрыманы жыхар абласнога цэнтра, які з'яўляецца арганізатарам перавозкі наркотыкаў.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

«МІНЁР»

На старыя граблі наступіў жыхар Баранавічаў, якога праваахоўнікі затрымалі за лжывае паведамленне аб небяспецы.

Раней судзімы за аналагічнае злачынства 37-гадовы мужчына на гэты раз патэлефанаваў па «102» і праінфармаваў, што ў Свята-Пакроўскім саборы закладзена выбуховае прыстасаванне. Бомбу там не знайшлі, а вось «жартаўніка» вылічылі і затрымалі.

Дзмітрый СТАНКОВІЧ.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

ТВОРЧАСЦЬ НАШЫХ ЧЫТАЧОЎ

Віктар Волчак (Лідскі раён).

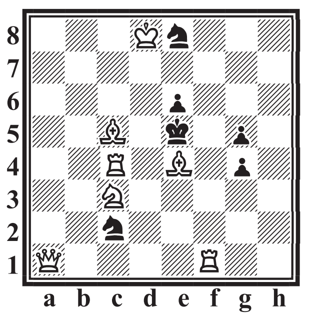

Мат за 2 хады (7+6).

Валерый Разінкін (Мінск).

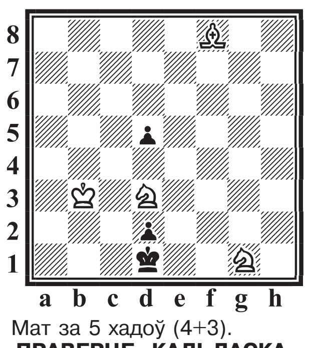

Мат за 5 хадоў (4+3).

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ

Змяшчаем правільны адказ на заданне № 17 конкурсу рашэнняў, а таксама адказы на эцюды нашых чытачоў, змешчаныя 6 снежня г.г.

Заданне №17. 1. h6! c3 2. Cd3 Кe6 3. h7 Kc5+ 4. Kpa8! K:d3 5. h8Ф c2 6. Фh3+ Kpf2 7. Ф f3+ Kpg1 8. Фe3+ Kph2 9. g4! c1Ф 10. Ф:c1 K:c1 11. g5 Kd3 12. g6 Ke5 13. g7+–. Выйгрыш. Прыемная мініяцюра з цікавым ферзевым манеўрам.

В. Жук і В. Тупік. I. c5! Kp:c5 2. Kg6 Kf7 3. Ke5! K:e5 4. d4+! Kp:d4 5. h8Ф і выйгрыш.

II. 1. Kg7+ Kpg4 2. K:h5 Kp:h5 3. g7 Лg6 4. g8Ф Л:g8 5. Kp:g8 Kpg6 6. h5 Kp:g5 7. Kpg7 Kph5 8. Kpf6 — нічыя. 6. ... Kp:h5 7. Kpf7 Kpg5 8. Kpe6 і нічыя.

ПАРТЫЯ НЯМЕЦКІХ МАЙСТРОЎ

Прыводзім партыю, згуляную нямецкімі шахматыстамі першай паловы XIX стагоддзя Т. Дзюфрэнам (1829—1893) і Д. Гарвіцам (1823 — 1884). З нямецкімі абодвух звязана адметная старонка шахматнай гісторыі. Д . Гарвіц у свой час лічыўся адным з мацнейшых шахматыстаў свету. Ён, дарэчы, звёў унічыю матч з Андэрсанам у 1848 годзе. Але ў 1858 годзе прайграў матч амерыканскаму шахматысту П. Морфі.

Вядомы шахматны літаратар, аўтар падручніка шахматнай гульні Т. Дзюфрэн. Сумесна з Цукертортам ён стварыў папулярны дапаможнік «Кіраўніцтва да вывучэння шахматнай гульні». Толькі ў Расіі гэтая кніга перавыдавалася шэсць разоў. Прывядзім цікавую партыю гэтых майстроў.

Дзюфрэн — Гарвіц (Берлін, 1848)

Гамбіт Эванса

1. e4 e5 2. Kf3 Kc6 3. Cc4 Cc5 4. b4 C:b4 5. c3 Cc5 6. 0-0 d6 7. d4 ed 8. cd Cb6 9. Cb2 Kf6 10. Фc2 0-0 11. e5 de 12. de Kd5 13. Лd1 Ce6 14. C:d5 C:d5 15. Kc3 Ke7 16. Kg5 Kg6 17. Kh7! Kp:h7 18. K:d5 Фg5 19. Лd3 c6 20. Лh3+ Kpg8 21. Лg3 Фh4 22. Kf6+gf 23. Л:g6+ Kph8 24. Ф:g6 Kph8 25. ef Лf7 26. Ф:7 Лg8 27. Kph1! Фg4 28. Лg1 C:f2 і тут белыя знаходзяць эфектны шлях да перамогі: 29. Фe8!! Kph7 30. f7 і чорныя здаліся.

Новы год з «зоркамі»? Рэальна, але дорага

Цана пытання

Да Новага года застаюцца лічаныя дні. Напалоханыя сусветным крызісам, адны фірмы тэрмінова адмяняюць карпаратыўныя вечарынкі і здымаюць заказы на папулярных артыстаў, другія, наадварот, вырашаюць, што найлепшае выйсце ў такіх умовах — павесяліцца ад душы, і ладзяць вялікае свята. Колькі «пацягне» вельмі важны складнік — музычная частка, а дакладней, запрашэнне беларускіх артыстаў, высвятляла карэспандэнт «Звязды».

Размаўляць з самімі артыстамі напрамую — бесперспектыўна, адразу пачынаюцца ўдакладненні кшталту «Д'Артаньян, гэта трэба асабіста вам ці гэта трэба яшчэ некаму?». Або асцярожныя роспыты, да каго яшчэ мы звярталіся і хто які цэннік выстаўвае. Таму, усё ж, легендай — кампанія сярэдняй рукі, карпаратыў, «бюджэтны» варыянт прыкладна ў 1000 долараў на забаўляльную частку — сядзеце за тэлефон і пачынаю абзвоньваць дырэктараў, прадзюсараў, а таксама разнастайныя агенцтвы, дзе абяцаны беларускія артысты.

У некаторых агенцтвах сцвярджаюць: «зорку»—не «зорку», але паназванальнага, даволі папулярнага чалавека для вядзення мерапрыемства можна падабраць за 350—500 долараў на некалькі гадзін, а прадстаўніку айчыннай эстрады — угаварыць выступіць на карпаратыве за суму да 1000 долараў за паўгадзіны. «Ёсць і расіяне, якія на такую суму згодныя, — расказала кансультант у адным з агенцтваў, дзе ў іх звычайна цэны пачынаюцца «ад тысячы». Вы, я так разумею, бюджэтны варыянт шукаеце? Возьміце лепш цыганскае шоу альбо джазавы калектыў, вельмі добры — удвая танней будзе!».

— Вам галоўнае — зорнае імя або якасная музыка? — удакладнілі ў другім агенцтве. — Улічыце, што абсалютная большасць «зорак» працуе не больш як гадзіну, да таго ж пад «мінусавую» фанаграму, а ёсць маладыя, нераскручаныя, але вельмі таленавітыя артысты з музыкантамі, якія, за тую ж 1000 долараў будуць выступаць «жывым» усю ноч. Толькі вырашайце хутчэй, бо мы працуем з перадаплатай, а на 31-е ўжо выбару амаль не засталося — прапанаваць можам 2-3 незанятых чалавек.

— Гэта вы намякаеце, што «зоркі» ўжо ўсе занятыя? — перапытваю.

— Ну, што вы, — проста справа не ў тым...

> «Вазьміце лепш цыганскае шоу альбо джазавы калектыў.»

буем падабраць аптымальны варыянт, каб і вашы грошы зэканоміць, і запатрабаванні задаволіць найлепшым чынам, — такім мядовым галасам запэўніае суразмоўца, што я пераконваюся — усё, даклaдна навагодні графік у папулярных артыстаў распісаны. Гэта ж пацвярджаюць некалькі дырэктараў, якія на просьбу «Можа, запрасіць N. змагла б у нас выступіць?» адразу адказваюць: «Прабачце, але вольнага часу ўжо няма, так што цэны можна нават не абмяркоўваць».

Хто колькі просіць (па стане на 20 снежня):

«Топлес»: 5000 долараў, цана абмяркоўваецца, навагодняя ноч — ужо выключана з дамоў.

Ганна Шаркунова: ад 2500 долараў, але выступленне не больш як гадзіну. Навагодняя ноч ужо расспісаная.

«Атлантыка»: 2000—3000 долараў.

«Без білета»: 3000 долараў.

Жанет: ад 2500 долараў, цана абмяркоўваецца.

«Тяни-толкай» — ад 4000 долараў (за 30 хвілін), але гэта непасрэдна ў навагоднюю ноч, у астатнія дні таней.

Беларуская рэзідэнты «Камедзі Клаб» — ад 3000 долараў (адзін чалавек, які вядзе ўвесь карпаратыў, незалежна ад працягласці).

«J:Морс»: ад 5000 тысяч долараў, магчыма нават больш, калі ўлічыць дадатковыя патрабаванні па транспарце і апаратуры.

Акрамя таго, у «бюджэтным варыянце» за 300 долараў можна заказаць 3 танцавальныя нумары ў прафесійных стрыптызёраў — праўда, праграма гэта будзе кароткай, усяго хвілін 15, але затое дакладна запамінальнай. Больш ні на якім музычным суправаджэнні зэканоміць не ўдасца — калі толькі запрасіць замушалога «тамаду-масавіка-зацейніка» з наборам дыскаў Веркі Сярдзючкі, доларыаў за 150.

Летась:

«Топлес»: 2000—3000 еўра.

Паліна Смолава: ад 2500 еўра.

«J:Морс»: ад 5000 долараў і не таннеі.

Ганна Шаркунова: ад 1500. Долараў. (!)

Беларуская рэзідэнты «Камедзі Клаб»: ад 3000 еўра.

Гурт «Дразды»: 2000 долараў.

А ў іх?

Вас палохаюць прыведзеныя лічбы? У забаўляльных агенцтвах сцвярджаюць, што яны зусім не забоўленыя, і прыводзяць запатрабаванні расійскіх «зорак», якія долар у разлік увогуле не бяруць. Скажам, гурт «Фабрыка» — не менш як 18—20 тысяч еўра за гадзіну. Можа, лепш нашым «Топлес» фанграму «Фабрыкі» ўключыць — якая эканомія атрымаецца?! Не менш як 15 000 еўра просіць за гадзіну выступлення Жанна Фрыске, пасля перамогі на «Еўрабачанні» вышэй каціруецца і Дзіма Блан — 50 тысяч еўра. Ад гэтай жа сумы, па чутках, ацэньваецца выступленне Алы Пугачовай (але ніводнае беларускае агенцтва з яе маскоўскімі прадстаўнікамі не працуе, таму можа прапанаваць вам толькі парадыйны варыянт Прымадонны — выступленні артыстаў-парадыстаў, дарэчы, каштуюць прыкладна тыя ж 1000 долараў).

Іншая справа — замежныя выканаўцы, сярод якіх за 15 тысяч долараў можна ўгаварыць выступіць хіба зусім ужо ветэранаў, кшталту 10-га складу «Boney M». Зоркі першай велічыні і каштуюць адпаведна — гадзінная канцэрты Джэніфер Лопес, Шакіры або Эмінема, за якія даводзіцца выкласці сама меней мільён (!) долараў, дазволіць сабе могуць зусім няшмогія...

Словам, дорага гэта ўсё ж — заэсць да сябе эстрадную «зорку» на Новы год. Лепш купіць падарункавы сертыфікат на сапраўдное нябеснае свяціла — «прысвоіць» зорку, бачную ў небе простым вокам, абыйдзецца ад 650 еўра, калі зорку можна разглядзець у бінокль — 130—450 еўра, калі толькі ў тэлескоп — ад 25 да 100.

А мо і ўвогуле адмовіцца ад гэтых зорак — так, бясплатна паглядзець па тэлевізары?

Ліна МАЛІНІНА.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	8.27	15.51	7.24
Віцебск —	8.24	15.33	7.09
Магілёў —	8.17	15.41	7.24
Гомель —	8.05	15.46	7.41
Брэст —	8.41	16.07	7.26
Гродна —	8.33	16.16	7.43

Месяц

Апошняя квадра. Месяц у сузор'і Скарпіёна.

Імяніны

Пр. *Аляксандры, Ангеліны, Еўдакіі, Таццяны, Аляксандра, Анатоля, Івана, Канстанціна.*

К. *Вікторыі, Івоны, Вікгара, Славаміра, Яна.*

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

23 снежня

Дзве даты

1891 год — нарадзіўся (вёска Пунішча Віцебскага раёна) Мінай Піліпавіч Шмыроў (Бацька Мінай), адзін з арганізатараў і кіраўнікоў партызанскага руху ў Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза.

1913 год — адбыўся першы палёт самалёта выдатнага рускага авіяканструктара І. Сікорскага «Ілья Мурамец». Гэтая супермашына актыўна выкарыстоўвалася ў гады Першай сусветнай і Грамадзянскай вайнаў як разведчык і бамбардзіроўшчык. Пасля вайны пераабсталяваныя самалёты «Ілья Мурамец» лятапі на розных авіялініях.

Цытата дня:

«Мала хто з нас можа вынесці цяжар багацця. Чужога, вядома».

Марк Твен (1835—1910), амерыканскі пісьменнік.

УСХОД

Свет і сусвет чалавека

У традыцыйным светапоглядзе ўсходнім славян час узыходу сонца сімвалізуе перамогу святла над цемрай, нараджэнне новага дня, новага жыцця. У аснове такіх адносінаў — фундаментальны прынцып асобага, знакавага шанавання моманту пачатку як выхадной кропкі вдліку стаpажытнага міфалагічнага часу, які сведчыць сабой пачатак.

• У практыцы народных лекараў і абрадавай практыцы каляндарных святкаванняў узыход сонца з'яўляецца ключавым момантам і робіць момант нараджэння новага дня (не сутак!) найбольш прыдатным для выканання розных абрадавых дзеянняў лекава-прафілактычнай накіраванасці, а таксама выканання рытуалаў магічнай практыкі.

Узыход сонца быў тым пунктам адліку, які бышцам бы гарантаваў поспех задуманай ці распачатай справы. Нездарма ў народзе казалі: «Хто рана ўстае, таму Бог падае» і лічылі, што ўсе справы, якія зроблены да ўзыходу сонца — паспяховыя.

• На золку спяшаліся ў поле, каб першымі пачаць сяўбу азімых, спадзеючыся «прыцягнуць» ураджаласць глебы перш за ўсё да свайго поля.

• Асаблівым рытуальным статусам надзелены ўзыход сонца ці час непасрэднай блізкасці да яго (на золку) у дні вялікіх народных ці хрысціянскіх святаў. Вызначальны лекавым ўласцівасці мае вада ці раса вясноўа-летняга цыкла святкаванняў.

• Так, напрыклад, існуе павер'е, што найбольшым аздараўляльным эфектам валодае «некранутая» вада, узятая ў Чысты чацвер перад самым узыходам сонца («пакуль воран варанят не пужаў»), тады ўсім людзям, у каго ёсць праблемы са скурай, неабходна выкупацца ў прыроднай крыніцы менавіта на ўзыходзе сонца ці за гадзіну да яго.

• У народзе лічылі, што ў Чысты чацвер можна пазбавіцца ад самых розных цяжкіх хвароб, калі тройчы акунуцца ў ваду да світання, абавязкова без сведкаў і пры гэтым сказаць: «Чысты чацвер, ачысці мяне цела ад хваробы, хуткая рочка, аднясі маю хваробу ў сіняе мора».

• Па асаблівасцях узыходу сонца прадказвалі надвор'е на найбліжэйшы дзень:

— вясёлка, якая з'явіцца пасля ўзыходу сонца, прадказвае пахмурны дзень;

— калі першы гром будзе на ўзыходзе сонца, то лета будзе спякотнае;

— у студзені хуткі світанак — абавязкова будзе снег;

— рана сонейка ўзыходзіць — будзе дождж.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усміхнёмся!

Жонка звяртаецца да мужа, які чытае газету:

— Вася! Перастань нарэшце «такаць». Я ўжо 10 хвілін як не размаўляю!

☺

— Алё! Шэф! Наш тавар нікто не бярэ! Што рабіць?

— Падміцце кошт яшчэ на дзесяць працэнтаў і павесьце вялікі плакат: «Грандыёзны распродаж! Лічаныя мытнага канфіската! Кошт знiжаны на 40 працэнтаў!». Народ любіць гэтыя магічныя словы.

☺

— Я чуў, што разумных жанчыны не бывае, добрыя жонкі...

— Чаму?!

— Таму, што НЕ ВЫХОДЗЯЦЬ замуж!

Глядзі на ўсе вочы

ЧЫМ БУДУЦЬ ЗДЗІЎЛЯЦЬ ТЭЛЕКАНАЛЫ НА НОВЫ ГОД?

Святочная ноч для тэлебачання — як адказны экзамен для студэнта: вельмі доўга за правал ляжаць не будуць, але хочацца ўсё ж бліскуча здаць — і гуляць на ўсе чатыры бакі. Таму падрыхтоўка разнастайных праектаў — канцэртаў, фільмаў, праграм — часта пачынаецца за паўгода і больш да гадзіны «Ч», у атмасферы сакрэтнасці і з абяцаннямі сюрпрызаў.

Хоць многія людзі і не лічаць тэлевізар галоўным святочным атрыбутам, аднак армія тэлегледачоў у разы большая, і для іх гэта асаблівая цырымонія — знайсці ў праграме самае цікавае, абвесці каляровым усе паўторы «Іроніі лёсу» ды іншых звыклых навагодніх фільмаў, а 31 снежня прыляпіцца да экранаў і ўбачыць...

Першы: Сем святаў на тыдні

Асобнага цэнтральнага праекта, як расказалі нам у прэс-службе Белтэлерадыёкампаніі, канал не рыхтуе — свята будзе адлюстравана літаральна ва ўсіх праграмах. Напрыклад, «Добрай раніцы, Беларусь!» падрыхтавала да Новага года адмысловы выпуск — шоу блізнят. Ідэя гэта — лагічны працяг мінулагодняга конкурсу двайнікоў знакамітых асобаў, які вельмі спадабаўся гледачам. На гэты раз у фінале шоу апынулася ажно 60 пар блізнят і тройка трайнят! Праўда, гледачы ўбачаць гэты выпуск ужо ў новым годзе, 2 студзеня. А святочны настрой канал пачне трансляваць значна раней пад дэвізам «Максімум музыкі, мінімум слоўва».

Так, з 29 снежня па 4 студзеня будзе паказана серыя сольных канцэртаў пад агульнай назвай «Навагодні тыдзень на Першым». Свае лепшыя і любімыя песні падораць публіцы вядомыя беларускія артысты — Ядзвіга Паплаўская і Аляксандр Ціхановіч, Аляксей Хлястоў, Ірына Дарафеева, гурт «Цудоўная сямёрка», Аня Шаркунова і гурт «Новы Іерусалім».

Непасрэдна ў навагоднюю ноч глядзельнікі ўбачаць яшчэ некалькі канцэртаў — вялікі, зборны «З Новым годам, Беларусь!», а пасля яго — двухгадзінны навагодні «мікс» з відзакліпаў і канцэртных нумароў беларускіх і замежных выканаўцаў. Калі ж вам не так цікава слухаць іншых, як паспяваць самім — такую магчымасць дасць кінакараоке — гадзіна кінашлягераў з тэкстамі, як у звычайным караоке. 1 студзеня («для тых, у каго яшчэ хопіць сілаў на музыку», — жартуюць тэлевізійнікі) у ранішнім эфіры будзе паказаны святочны канцэрт Прэзідэнцкага аркестра.

ЛАД: Са спортам і песняй

А вось на «ЛАДзе» стрыжнявы святочны праект ёсць у наяўнасці, і імя яму — галаканцэрт спартыўнага рэаліці-шоу «Цудоўная сямёрка». Ён выйдзе ў эфір 31 снежня, і менавіта на гэтым канцэрце вызначыцца пераможца, які атрымае галоўны прыз — аўтамабіль «Chevrolet Niva». Нагадаем, пасля сямі эпізодаў, у кожным з якіх удзельнікі спраабавалі засвоіць пэўны від спорту, перамоўцы эпізоду сышліся ў суперфінале. Прэтэндэнтаў на галоўны прыз у выніку аказалася трое: пераможца спартыўнай часткі суперфіналу, 5-разовы чэмпіён свету па біятлоне Вадзім Сашурын, лідар глядацкага галасавання спявачка Алеся і лідар сімпатый журналістаў, тэнісістка, спявачка і тэлевядучая Вольга Барабаншчыкава. Выбіраць сярод іх выпала ўдзельнікам усіх эпізодаў шоу «Цудоўная сямёрка» — а нам, дарэчы, удалося падгледзець гэты працэс за кулісамі.

— За каго з суперніцай вы прагаласавалі? — спыталіся мы ва ўсіх трох прэтэндэнтаў. Яны аказаліся надзвычай высакароднымі і назвалі... адзін аднаго. «Я ўбачыў у Алесі моцны, спартыўны характар, таму за волю да перамогі выбраў бы ёе. Хоць і Вольга вельмі добра сябе паказала», — адзначыў дыпламатычны Вадзім. «Вадзім — мой кандыдат! Ён варты такога падарунка пад Новы год, як гэты прыз», — у адзін голас заявілі дзяўчаты.

— А ў мяне сэрца разрываецца, — у раззгубленасці прызналася актрыса, чароўная Фея з «Калыханкі» Алена Бікрэнёва. — З адного боку, я жаночай салідарнасці хочацца падтрымаць слабых безабаронных дзяўчат. З другога — я вельмі люблю свайго тату, а ён у мяне доўгі час займаўся біятлонам... Да таго ж Вадзім не проста выдатны трэнер, ён вельмі пазітыўны і прыемны, адкрыты чалавек. Думаю, справядліва, калі перамогу атрымае менавіта ён.

Вадзіма ў гэты вечар хвалілі ўсе: і ягоо падпечныя, каго Сашурын трэніраваў у эпізодзе «Біятлон», і сябры-суперніцы па суперфінале, і члены здымачнай групы, якія ўзгадвалі, што на здымкі спартсмен прыйшоў у «разбраным» стане пасля складанага выдаленыя зуба... І толькі ён сам сціпла адмаўляўся: «Нічога асаблівага і звышгероіснага. Проста мне вельмі спадабался сама ідэя гэтых спаборніцтваў — пасля таго як блізка сышоўся з гэтым новым для мяне светам, я ўпэўнены, што многія нашы спартсмены прайгралі б «зоркам». Забягаючы наперад, адкрыем тайну — менавіта Вадзім Сашурын і пераможа ў рэаліці-шоу. А вось падрабязнасці — глядзіце на «ЛАДзе» 31 снежня.

Працягне святочную ноч на канале крыху настальгічная музыка — канцэрт поп-дзіў 90-х гадоў Лары Фабіян. «Хто памятае, той ацэніць», — упэўнены тэлевізійнікі.

АНТ: Ад бландзінкі да «Батлейкі»

Напярэдадні каталіцкага Раства АНТ, працягваючы тэлепраект «З любоўю з Беларусі», зрабіў падарунак нашым польскім суседзям — у Варшаве адбыўся канцэрт з удзелам папулярных беларускіх і польскіх выканаўцаў. На польскай мове, наўрыклад, спявалі «Песняры», Пётр Елфімаў, Ірына Дарафеева, Галіна Шышкова і Іван Бабічэвіч, Ядзвіга Паплаўская і Аляксандр Ціхановіч. Іншыя артысты аб'ядналіся ў нечаканых інтэрнацыянальных дуэты — Іне Афанас'евай склаў пару Кшыштаф Рымшэвіч, Аляксею Хлястову — Малгажата Глуўка, Георгію Калдуну — Агнешка Кончерская, Анатолю Ярмоленку — гурт «Прымакі», Алене Ланскай — Себасцьян Плявінскі... Вынік гэтых эксперыментаў убачыць і беларускія гледачы — 25 снежня ў тэлеверсіі.

28 снежня адбудзецца фінал рэаліці-шоу «Пасаг для нявесты», дзе тры фіналісткі пакажуць сцэнарыі дзявочніка, але толькі адна, выбраная гледачамі, атрымае 25 мільёнаў рублёў для арганізацыі ўласнага вяселля.

Акрамя таго, як расказала прэс-сакратар АНТ Аліна Праваторава, перадсвяточная праграма не абыдзецца без яшчэ звыкласа праекта — 30 снежня будзе паказана выніковая «Песні года Беларусі». Сёлета ў праекце сабралася рэкордная колькасць песень — 42, сярод якіх як праверaныя радыётрацыямі хіты, так і навінкі, названыя «адкрыццямі года».

31 снежня песенную эстафету падхопіць бенефіс Іны Афанасьевай — «Шоу адной бландзінкі», адметнасць якога ў тым, што, акрамя заслужанай артысткі Беларусі, у канцэрце ўдзельнічалі толькі мужчыны або... правільна, бландзінкі.

Ну, а галоўнай «разынкай» эфіру ў навагоднюю ноч стане, як і летась, беларускі казачны «Батлейка». Праўда, у адрозненне ад «Паўлінкі-New», у гэтым музычным фільме беларуская не толькі назва і каларыт у выглядзе Мірскага замка, але і аснова — байкі Кандрата Крапівы, а таксама мова ўсіх персанажаў — 70 артыстаў і больш як 100 навагодніх масовак! І, натуральна, музыка — любімыя народныя і папулярныя песні. Дарэчы, гледачы тэлеканала ўжо неаднаразова чулі некаторыя з песень, бо ўсё навагоднія хіта ўжо выйшлі са «Песняроў». Мюзікл не з'яўляецца працягам «Паўлінкі», хоць у ім і прысутнічаюць некалькі знаёмых герояў — уласна Паўлінка (салістка гурта «Топлес» Вольга Вайніловіч), яе бацька (Сяргей Журавель) і муж (Георгій Калдун). Прычым апошняму давялося разбурыць свой стэрэатып ў навагоднюю ноч, бо раней яго героі было прапанавальна вобраз на, хутчэй, адмоўны — гэткі тыповы муж з анекдотаў. Зрэшты, сам Георгій на такое рашэнне рэжысёра Саша Бутар не ў крыўдзе. «Ад нас жа ніхто не патрабаваў майстэрства Жана-Поля Бельмандо, трэба было быць у меру забаўнымі, але паводзіць сябе натуральна. Напрыклад, калі мы «свaталіся» да галоўнай герані, княжны («Міс Беларусь» Вольга Хіжынкова. — **Аўт.**), спявалі на чарзе з Жураўлём «Зорку Венеру», прычым пакуль адзін спяваў, другі за яго спінай прыдурваўся, рожы ўсякія паказваў... Не ведаю, што з гэтага атрымаецца пасля мантажу, але нам было цікава і смешна». Накольки другі мюзікл АНТ будзе цікавы і смешны гледачам, даведаемся ўжо ў наступным годзе.

СТБ: Каб два разы не ўставаць...

Прэс-служба канала нагадала, што каму толькі Новы год, а «Сталічнаму тэлебачанню» яшчэ і дзень нараджэння — 1 студзеня пачнецца ўжо 9-ы эфірны год. Так што свята атрымаласа двайное, а святкаванне — наваt трайное, у сэнсе, для любімых глядачоў падрыхтаваны тры вялікія праекты.

Кожны год запамінаецца чымсьці асаблівым — у тым ліку і песнямі, сцвярджаюць на СТБ. Што мы найчасцей чулі ў годзе, які амаль скончыўся, і з якіх песень пачнецца 2009 год? Адказ — у праекце «Вялікі Каляднічы канцэрт», першая частка якога (песні 2008 года) будзе ў эфіры ўжо 25 снежня, а другая (песні 2009 года) будзе паказана 7 студзеня.

Напрыканцы года фінішуе «фірменны» праект тэлеканала — народнае шоу талентаў «Крутыя хлопцы і дзяўчаты». 27 снежня стане вядома, якая каманда перамагла ў праекце, і хто атрымае прыз глядацкіх сімпатый — аўтамабіль. А 1 студзеня гледачы ўбачаць гала-канцэрт праекта з удзелам яго фіналістаў, так і самародкаў з народа, якія дзівілі рабіць на сцэне ўсё, што захочацца, — танцоры заспяваюць, а спевакі пачнуць

танчыць, акрабаты і пародысты, клоуны і эквілібрысты будуць проста здзіўляць тым, як многа ў нас таленавітых людзей...

«Дзень нараджэння ў СТБ, а падарункі атрымаюць гледачы, — ахарактарызаваў навагоднюю ноч на канале намеснік генеральнага дырэктара Павел Каранеўскі. — Мы кожны раз прыдумваем штосьці новенькае. Напрыклад, у гэту ноч артысты будуць спяваць папулярныя песні — як свае ўласныя, так і легендарныя хіты. Але вы здзівіцеся, бо такімі гэтыя песні яшчэ не чулі, — атрымаюцца гэткія музычныя жарты».

«Дзень нараджэння ў Новы год: Сталічнае тэлебачанне так і збіраецца адзначыць — з сюрпрызамі, жартамі, шматлікімі песнямі, а таксама з расказчыцёкам некаторых сакрэтаў — як насамрэч улаажана тэлебачанне. Напрыклад, няглядзячы на святочную атмасферу і прыгожа сервіраваныя столікі, замест шампанскага ў вядучых і артыстаў на тэлевізійныя традыцыі — ліманад «Бураціна». Але нават з безалкагольным напоем у руках можна заснуць, перабільтаць упрыгожваную елку з касмічным караблём і паспрабаваць уручыць у падарунак... сапраўдная бяка. «Кожная песня ў навагоднім канцэрце будзе гісторыяй з вялікай літары, — сцвярджае рэжысёр Сяргей Цярпіцкі. — Вось што будзе, напрыклад, калі адноўны сустрэнуцца італьянскія партызаны з беларускімі? Гэта распрацуем увасіць гурт «Давінчы» і тэатр гумару «Хрыстафор». А, напрыклад, мужчынскую частку ансамбля «Верасы» пад песню пра малінаўку распрацоўваць проста са сцэны забраць у армію... Чым не цуд?».

* * *

Дарэчы, пры ўсім прапанаваным багацці выбару некаторых артыстаў вы ўбачыце практычна на кожным канале — так што не палохайцеся ў выпадку чаго, што пульт не працуе, лепш звярцеся са спісам **самых запатрабаваных ТБ-персанажаў:**

— Аляксей Хлястоў (Першы, АНТ, ЛАД)

— Алеся (РТР-Беларусь, ЛАД, АНТ)

— Аня Шаркунова (АНТ, ЛАД, Першы)

— J:Морс (ЛАД, АНТ, СТБ)

— Ядзвіга Паплаўская і Аляксандр Ціхановіч (Першы, АНТ, СТБ)

— Ірына Дарафеева (Першы, АНТ, СТБ).

Ну і, калі сумна стане — пераключайцеся!

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Фота СТБ, АНТ, прэс-службы Белтэлерадыёкампаніі і аўтара.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ПАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); адддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03; прыём рэкламы тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52.
http://www.zvyazda.by
e-mail: info@zvyazda.minsk.by
Аўтары апублікаваных матэрыялаў несуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя не рэцэнзуе і не вяртае рукапісы. Пры выкарыстанні матэрыялаў спасылка на «Звязду» абавязковая.
Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Рэдакцыя не нясе адказнасці за змест рэкламнай інфармацыі.
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 32.333 Індэкс 63850. Зак. № 7105. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12